

สมรรถนะของเด็กปฐมวัย ในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์
Guidelines for Teachers and Caregivers

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

สมรรถนะของเด็กปฐมวัย ในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์

Guidelines for Teachers and Caregivers

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

372.21

ส 691 ส

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี : แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครูและอาจารย์

กรุงเทพฯ : 2552

116 หน้า

1. สมรรถนะของเด็กปฐมวัย
2. เด็กปฐมวัย
3. ชื่อเรื่อง

**สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3 - 5 ปี : แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก
ครู และอาจารย์**

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 56/2552

พิมพ์ครั้งที่ 1

กันยายน 2552

จำนวน

2,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

99/20 ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0-2668-7123 ต่อ 2512, 2523

โทรสาร 0-2243-1129, 0-2668-7329

Website : <http://www.onec.go.th>

ผู้พิมพ์

บริษัท แพลน ฟอรั คิตส์ จำกัด

1/999 อาคารภูมิสิริพล ถนนกำแพงเพชร 6 แขวงสีกัน

เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 0-2575-2559

โทรสาร 0-2575-2659

กิตติกรรมประกาศ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และองค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งประเทศไทย (ยูนิเซฟ) ประเทศไทย ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยและจัดพิมพ์เอกสารสมรรถนะของเด็กปฐมวัย ในการพัฒนาตามวัย (อายุ 3 - 5 ปี) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถแสดงออกหรือพฤติกรรมตามวัยของเด็กในด้านต่างๆ ว่าเด็กสามารถทำอะไรได้ (can do) ในแต่ละช่วงอายุ 3 ปี 4 ปี และ 5 ปี ตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรม ส่วนหลัก 7 ด้าน แบ่งเป็น 39 สมรรถนะและตัวชี้วัดเชิงพฤติกรรม 419 ข้อ ตัวชี้วัดเหล่านี้สามารถนำไปใช้เทียบเคียงกับพฤติกรรมของเด็กในแต่ละช่วงวัยได้

ในกรณีที่เด็กยังไม่สามารถแสดงพฤติกรรมตามวัยได้ ผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ คควรมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็กเพื่อพัฒนาเด็กให้มีสมรรถนะตามวัยนั้นๆ คณะทำงานโครงการฯ จึงได้จัดทำเอกสารสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี : **แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์**ขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็ก

สำนักงานฯ ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ดร.สายสุรี จุติกุล คุณเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป อาจารย์ธิดา พิทักษ์สินสุข แพทย์หญิงนิตยา คชภักดี และคุณทิพย์สุดา สุขเมธเสนีย์ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดทำเอกสารฉบับนี้ และขอขอบคุณองค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งประเทศไทย (ยูนิเซฟ) ประเทศไทย ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนโครงการฯ นี้มาด้วยดีโดยตลอด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของเด็กไทยเป็นอย่างยิ่ง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กต่อไป

(รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ)

เลขาธิการสภาการศึกษา

ความนำ

ที่มาของสมรรถนะด้านต่างๆ และพฤติกรรมบ่งชี้

สมรรถนะด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัยและพฤติกรรมบ่งชี้ของเด็ก ไม่ได้เป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย แต่ที่ใช้กันในปัจจุบันจะไม่มีครบทุกด้าน และมีพฤติกรรมบ่งชี้จำนวนน้อยตัว ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว แต่เป็นเหตุให้เป็นข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์

ในต่างประเทศ ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและองค์กรที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กได้ให้ความสนใจสมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้มากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะตระหนักถึงความสำคัญมากของการพัฒนาเด็กในช่วงปฐมวัย อีกส่วนหนึ่ง คือ การพัฒนาวิชาการด้านนี้ที่เพิ่มรายละเอียดน่าจะช่วยให้อาจารย์ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครูอาจารย์เข้าใจเด็ก และวิธีการเลี้ยงดูเด็กให้ได้คุณภาพดียิ่งขึ้น และสามารถสร้างแนวแนะให้อาจารย์ผู้ปกครอง ครูอาจารย์มากขึ้น

คณะศึกษาวิจัยที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา แต่งตั้งขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรทุนเพื่อเด็กแห่งประเทศไทย (ยูนิเซฟ) ประเทศไทย จึงได้ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทั้งในและต่างประเทศ จากนั้นได้มีการปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยและองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ สรุปเป็นร่าง ทำการทดสอบด้วยการสังเกตเด็ก รวมทั้งสอบถามเพิ่มเติมจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และผู้ดูแลเด็กเป็นเบื้องต้น ก่อนที่จะทำการวิจัยภาคสนาม จำนวนเด็กที่ได้เฝ้าสังเกตมี 600 คน จากหลายๆ จังหวัดทุกภาคภูมิศาสตร์ และได้รับข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำ “แนวแนะ” จากผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และครูอาจารย์อีกเป็นจำนวนมาก

วิธีใช้เอกสารนี้

เรื่องที่ต้องทำความเข้าใจก่อนอ่านรายละเอียด คือ

1. แม้ว่าพฤติกรรมบ่งชี้จะมีเป็นจำนวนมาก (419 ข้อ) ซึ่งถือว่ามากที่สุดที่เคยมีผู้ศึกษาในประเทศไทย แต่ก็ยังไม่ได้ครอบคลุมพฤติกรรม**ทั้งหมด**ที่แสดงพัฒนาการของเด็กในวัย 3 - 5 ปี

อย่างไรก็ดี พฤติกรรมบ่งชี้ที่ปรากฏนี้เป็นการ “บ่งชี้” คร่าวๆในแต่ละด้าน เพื่อช่วย

ให้ผู้ชี้เอกสารนี้ “เห็นภาพ” ว่าพฤติกรรมในแต่ละด้านน่าจะมีอะไรได้บ้าง

2. การกำกับอายุของเด็กในวงเล็บหลังแต่ละพฤติกรรม เป็นอายุประมาณการว่าเด็กน่าจะทำได้ประมาณอายุนั้นๆ ไม่ใช่เป็นอายุตายตัว สำหรับเรื่องนี้พ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครูอาจารย์ หรือผู้อ่าน ต้องเข้าใจด้วยว่า

2.1 อายุ 3 ปี ครอบคลุม 3 ปี 1 วัน ถึง 3 ปี 11 เดือน 29 วัน ดังนั้น เมื่อระบุว่า “5 ปี” ก็จะหมายรวมจาก 5 ปี 1 วัน ถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน

2.2 อายุเหล่านี้เป็นเพียง “ประมาณการ” ในความเป็นจริงเด็กบางคนอาจสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้ เช่น ถ้าเขียนว่า (3 ปี) อาจหมายความว่าทำได้ ตั้งแต่อายุ 2 ปี 11 เดือน หรือก่อนนั้น หรือทำได้เมื่ออายุ 4 ปี 1 เดือน เป็นต้น ซึ่งยังอาจอยู่ในเกณฑ์ปกติ (โปรดดูข้อ 4. ประกอบ)

3. พ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครูอาจารย์ หรือผู้ชี้เอกสาร หรือผู้อ่านควรเข้าใจว่าพฤติกรรมของเด็กจะต่อเนื่อง ไม่มีพฤติกรรมใดที่แสดงได้ชัดๆ ทันที หรือมี “จุดตัด” ที่ชัดเจน เช่น เด็กจะค่อยๆ หัดแปร่งฟันไปเรื่อยๆ โดยมีผู้ใหญ่ช่วยเหลือแนะนำ ไม่ใช่อยู่มาวันหนึ่งเด็กจะรู้จักแปร่งฟันได้เองด้วยวิธีที่ถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์ พฤติกรรมจะค่อยเป็นค่อยไป และค่อยๆ พัฒนา

4. มีความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีความแตกต่างของอัตราการพัฒนาด้านต่างๆ สำหรับเด็กแต่ละคนที่ถือว่ายังอยู่ในเกณฑ์ปกติ พ่อแม่ผู้ปกครองจึงไม่ควรวิตกกังวลเกินไป ถ้าเด็กบางคนพัฒนาช้า ยกเว้นในกรณีที่สังเกตเห็นว่าช้ามากไปเกินพอดีก็ควรปรึกษาแพทย์ได้เป็นเรื่องๆ และเป็นรายๆ ไป

การวิจัยที่ได้ข้อมูลเหล่านี้ยังเป็นข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งคณะผู้วิจัยยังต้องวิจัยเพิ่มเติมในอนาคต เพื่อให้ทราบชัดเจนยิ่งขึ้นว่า เด็กไทยมีสมรรถนะในการแสดงออกพฤติกรรมต่างๆ เป็น “ปกติฐาน” (norm) ตามอายุต่างๆ ให้มีรายละเอียดมากขึ้น

5. ที่สำคัญที่สุด คือ เอกสารฉบับนี้ **ไม่ใช่** แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก และไม่ใช่แบบประเมินพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก หรือครูอาจารย์ ไม่มีการสอบตกรอบได้ แต่เป็นเพียง**คู่มือช่วยชี้แนว**แนะว่า เด็กมีสมรรถนะแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้เมื่ออายุประมาณเท่าใด

และพ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก และครูอาจารย์ สามารถสังเกตและจัดกิจกรรมต่างๆที่หลากหลายให้เด็ก เพื่อเอื้อให้เด็กพัฒนาพฤติกรรมต่างๆ ได้ตามธรรมชาติ ตามวัย และตามศักยภาพที่เด็กมีได้อย่างไร

6. เพื่อช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครูอาจารย์ ในการพัฒนาเด็ก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำเอกสารอีกฉบับหนึ่งที่สามารถใช้ควบคู่กันไปได้ คือ “บทความเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย” ซึ่งผู้สนใจสามารถติดต่อขอได้จากสำนักงานฯ

อนึ่ง ถ้าผู้อ่านมีข้อสังเกตหรือข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เอกสารฉบับนี้เพิ่มเติม โปรดแจ้งให้สำนักงานฯ ทราบด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

แนวแนะหลักในการปฏิบัติต่อเด็ก ของผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์

ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะช่วงวัย 3 - 5 ปีนี้ เพื่อให้เด็กได้
สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ และดีที่สุดเท่าที่ผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์สามารถจะกระทำ
ได้ มีหลักที่น่ายึดถือเป็นแนวแนะ (guidelines) พอสังเขปได้คือ

1. รักเด็กเป็นที่ตั้ง

ผู้ที่ทำงานกับเด็กและเพื่อเด็ก ถ้าไม่รักเด็กคงจะทำงานไม่ได้ดี
ความรักที่มีต่อเด็กจะแสดงออกได้ด้วยความห่วงใย หวังดีด้วยบริสุทธิ์ใจ
อยากให้เด็กมีความสุข อยากให้เด็กได้เรียนรู้ และอยากให้เด็กพัฒนาเต็มที่

2. ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

เวลาที่เรายู่กับเด็กหลายๆ คนในกลุ่มหรือในชั้นในห้องเรียน เราอาจปฏิบัติ
อย่างไม่เท่าเทียมกันโดยไม่รู้ตัว เช่น รู้จักพ่อแม่เด็กเป็นส่วนตัว รู้จักเกรงใจพ่อแม่เด็กที่มั่งมีกว่า
คนอื่น หรือพ่อแม่เด็กที่รู้จักเจ้าของโรงเรียน หรือครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือพ่อ
แม่ที่มีอิทธิพลในชุมชน หรือผู้ปกครองที่ชอบนำของกำนัลมาให้ หรือเราอาจ “ไม่ชอบหน้า”
พ่อแม่ผู้ปกครองบางคน ฯลฯ เหล่านี้อาจทำให้เราเลือกปฏิบัติต่อเด็กบางคน ซึ่งมีบางครั้งเป็น
อย่างยิ่ง

เด็กควรได้รับความเอาใจใส่และความสนใจเท่าเทียมกัน เสมอภาคกันให้
มากที่สุด ความยุติธรรมในสังคมจะเริ่มต้นถูกปลูกฝังตั้งแต่วัยนี้

3. เข้าใจกระบวนการและการพัฒนาตามวัยของเด็กอย่างรอบด้าน

เด็กพัฒนาตามวัยตามธรรมชาติของเขา เนื่องจากเด็กกำลังเติบโต ยังขาดประสบการณ์ เด็กก็อาจทำอะไรตามใจชอบ อาจขาดวินัยในตนเอง อาจไม่เชื่อฟัง อาจไม่เข้าใจบทเรียนหรือเรื่องต่างๆ ที่เราพยายามจะสอนสิ่ง ผู้ดูแลเด็ก ครู อาจารย์ ต้องเข้าใจว่า เด็กๆ จะค่อยๆ เรียนรู้ บางอย่างอาจยังทำไม่ได้เพราะระดับวุฒิภาวะยังไม่ถึงขั้นก็ได้ ผู้ดูแลเด็ก ครู อาจารย์ จึงควรทำความเข้าใจศาสตร์ของการพัฒนาเด็กในวัยนี้ รวมทั้งความสำคัญที่เด็กต้องพัฒนาอย่างรอบด้าน

ยิ่งไปกว่านั้น คือ จะมียังมีความรู้เพิ่มขึ้นตลอดเวลา เราจึงชวนชวนวัย ใฝ่รู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ จะทำให้เราเข้าใจเด็กได้ดีขึ้น และสามารถช่วยเด็กให้เรียนรู้ได้ดีขึ้น

4. เข้าใจกระบวนการการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้

นอกเหนือจากเข้าใจการพัฒนาเด็กตามวัยแล้ว ในฐานะเป็นผู้อบรมเลี้ยงดูเป็น “มืออาชีพ” จึงต้องเข้าใจกระบวนการการเรียนรู้ของเด็กๆ ด้วย เช่น เด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบ จากการฟังซ้ำๆ จากการเล่นต่างๆ จากการ “ลงมือทำ” ด้วยตัวเด็กเอง จาก “การได้รับกำลังใจ” หรือคำชมเชย จาก “การมีความเชื่อมั่นในตนเอง” จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งหมด จาก “การลองผิดลองถูก” ฯลฯ

5. มีจินตนาการและค้นหาหรือสร้างสื่อเรียนรู้ที่ทำให้เด็กสนใจ สนุก และอยากรู้เพิ่มเติม

ผู้ดูแลเด็ก ครู อาจารย์ที่เด็กรักและสนใจ มักจะเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ แสวงหาและหรือสร้างสื่อเรียนรู้ที่เด็กๆชอบ สนุกและเพลิน เรียนรู้โดยไม่รู้สึกร่า เป็นงานหนัก เหน็ดเหนื่อย น่าเบื่อ เป็นผู้รู้จักเร้าใจและกระตุ้นให้เด็กอยากรู้ อยากเห็น รวมทั้งตัวผู้ดูแลเด็ก ครู อาจารย์เองก็แสดงความกระตือรือร้นสนใจเรียนรู้ไปกับเด็กด้วย

6. สนับสนุนเด็กให้แสดงความคิดเห็น ให้เด็กคิด ให้เด็กมีส่วนร่วม

แต่ขณะเดียวกันก็ให้เด็กมีเวลาส่วนตัว มีเวลาคิดเงียบๆ ให้โอกาสเด็กมีสมาธิจดจ่อกับงานที่ทำ หรือกิจกรรมหนึ่งๆ

ผู้ดูแลเด็ก ครู อาจารย์จะสนับสนุนให้เด็กเล่า พูดให้ความเห็น และหัดเป็นผู้ฟังที่ดีได้ด้วย รวมทั้งเรียนรู้ในการเคารพความคิดเห็นของคนอื่น

7. เป็นแบบอย่างที่ดีที่ไม่ดี ไม่เยิ่นเย้อ ไม่ก้าวร้าวทำร้ายทารุณ และไม่ละเมิดทางกาย ทางเพศ ทางวาจากับเด็ก

ผู้ดูแลเด็ก ครู อาจารย์รู้จักใช้มธุสวาจา เข้าใจวิธีการพูดหรือสื่อสารกับเด็ก เข้าใจพูดหวานล้อมขี้เหตุขี้ผลให้เด็กเข้าใจกติกาและการมีวินัยในตนเอง รู้จักอดทนและไม่แสดงอารมณ์เกรี้ยวกราด ดูว่าคำทอเด็กหรือบุคลากรในสถานศึกษา รู้จักวิธีระงับอารมณ์ และมีความอดกลั้น รวมทั้งเข้าใจทำให้เด็กเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี

8. ชีวณเด็กให้รู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

เด็กควรมีโอกาสหัดสังเกตและเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เช่น อวัยวะและหน้าที่ต่างๆ ต่างๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว ขณะที่เดินทางไป-กลับจากบ้านมาสถานศึกษา หรือศูนย์พัฒนาเด็ก ให้เด็กเข้าใจเรื่องความปลอดภัยและอันตรายในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เด็กสามารถเข้าใจได้

9. เข้าใจเรื่องความแตกต่างระหว่างเด็ก

ความแตกต่างมีทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม ความแตกต่างอันเนื่องมาจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งภูมิหลัง ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ผู้ดูแลเด็ก ครู อาจารย์ต้องตระหนักและเคารพในความต่างนี้ รวมทั้งนำความต่างมาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ของเด็กและของกลุ่มเด็ก เป็นต้น

10. สังเกตเด็กและพฤติกรรมเด็กอย่างต่อเนื่อง

เพื่อเข้าใจเด็กให้ดีขึ้นและเพื่อสังเกตความปกติและไม่ปกติของการพัฒนาของเด็ก ถ้าเห็นความไม่ปกติและมีข้อสงสัย ควรนำเด็กให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญช่วยศึกษาเพิ่มเติม ให้ข้อคิดเห็น หรือเยียวยาแล้วแต่กรณี เช่น ความไม่ปกติทางการได้ยิน การเห็นหรือการพูด เป็นต้น

11. สัมพันธและสร้างเครือข่ายกับพ่อแม่ผู้ปกครองและผู้คนในชุมชน

ผู้ดูแลเด็ก ครู อาจารย์ควรต้องใกล้ชิดให้มากกับพ่อแม่ผู้ปกครอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข้อสนเทศเกี่ยวกับเด็ก เพื่อช่วยให้เข้าใจเด็กได้ดีขึ้น อันจะนำไปสู่การช่วยเหลือในการพัฒนาเด็กแต่ละคนได้เต็มตามศักยภาพของเขา นอกจากนั้น จะช่วยให้พ่อแม่ผู้ปกครองเพิ่มความเอาใจใส่แก่ลูกของตนได้ดียิ่งขึ้น

บุคลากรต่างๆ ในชุมชนก็ควรนำเข้ามาช่วยเหลือสถาบันฯ หรือศูนย์ฯ และ/หรือ ช่วยเหลือเกื้อกูลในการพัฒนาเด็ก องค์กรต่างๆ ในสังคมต้องเข้าใจเด็กปฐมวัยให้ดีขึ้น โดยที่ผู้ดูแลเด็ก ครู อาจารย์จะมีส่วนช่วยเป็นอย่างมาก เช่น การสนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การมีสนามเด็กเล่นที่ปลอดภัยในชุมชน การจัดให้ผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญในชุมชนมาให้ความรู้ความบันเทิงแก่เด็ก เป็นต้น

12. คำนิยาม “ประโยชน์...สูงสุด” ที่จะตกอยู่กับเด็กเป็นสำคัญ

ไม่ว่าจะประกอบการใด ๆ ในสถาบันการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็ก หรือในชุมชน เช่น ความปลอดภัยของเด็ก สุขภาพทั้งทางกายและทางจิตของเด็ก การเอื้อประโยชน์แก่เด็กไว้ก่อนถ้ามีทรัพยากรจำกัด การคำนึงถึงอนาคตของเด็กที่จะมีส่วนในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทั้งในสถาบันการศึกษา และชุมชน เป็นต้น

การดูแลอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยนั้นจะต้องดำเนินการโดย “มืออาชีพ” มากขึ้นตามลำดับ แนวความคิดเดิมๆ เช่น การเป็นพี่เลี้ยงเด็กตามมีตามเกิดจะต้องค่อยๆ ให้หมดไป เพราะเด็กในวัยนี้มีความสำคัญเหมือนเป็นฐานรากของการพัฒนาต่อไปในชีวิตของเขา การเป็น “มืออาชีพ” หมายความว่าต้องเป็นคนมีคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานสากลเหมือนเป็นแพทย์ พยาบาล หรือวิศวกร และจะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมเพิ่มเติมสม่ำเสมอเหมือนอาชีพอื่นๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กของเรามีคุณภาพและมีชีวิตที่ดีขึ้นนั่นเอง

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	3
ความนำ	4
ที่มาของสมรรถนะด้านต่างๆและพฤติกรรมบ่งชี้ วิธีใช้เอกสารนี้	
แนวแนะหลักในการปฏิบัติต่อเด็ก ของผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ สมรรถนะของเด็กด้านต่างๆ	7
■ ส่วนหลัก 1 (Domain 1) : การเคลื่อนไหวและสุขภาพร่างกาย (Motor Development and Physical Well-Being)	21
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 1.1 การเคลื่อนไหว (Motor Skill Development)	22
ด้าน (Area) : 1.1.1 การเคลื่อนไหวและการทรงตัวโดยใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor)	22
หัวข้อที่ 1 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงความแข็งแรง และประสานการทำงานของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Children demonstrate strength and coordination of movements using large muscles)	
ด้าน (Area) : 1.1.2 การเคลื่อนไหวโดยใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก (Fine Motor)	24
หัวข้อที่ 2 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงความแข็งแรงและ ประสานการทำงานของกล้ามเนื้อมัดเล็ก (Children demonstrate strength and coordination of movements using small muscles)	
ด้าน (Area) : 1.1.3 ประสาทสัมผัสกับการเคลื่อนไหว (Sensorimotor)	26
หัวข้อที่ 3 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ (เช่น การเห็น ได้ยิน กายสัมผัส ฯลฯ) เป็นการนำในการเคลื่อนไหว (Children are able to use their senses (e.g. : sight, hearing, touch etc.) to guide their movement)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 1.2 สุขภาพร่างกาย (Physical Well-Being)	28
ด้าน (Area) : 1.2.1 โภชนาการ (Nutrition)	

สารบัญ

หน้า

หัวข้อที่ 4	สมรรถนะ (Competency) : เด็กรับประทานอาหารหลายๆ ชนิดที่มีประโยชน์และปลอดภัย (Children eat a variety of nutritious and safe food)	
ด้าน (Area) : 1.2.2	สมรรถภาพทางกาย (Physical Fitness)	30
หัวข้อที่ 5	สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความแข็งแรงและความทนทานทางร่างกาย (Children demonstrate physical strength and endurance)	
ด้าน (Area) : 1.2.3	ความปลอดภัย (Safety)	32
หัวข้อที่ 6	สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกว่ามีความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัย (Children express understanding of safety)	
ด้าน (Area) : 1.2.4	การช่วยเหลือและดูแลตนเอง (Autonomy and Personal Care)	34
หัวข้อที่ 7	สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถช่วยเหลือและพึ่งตนเองได้ในกิจวัตรของตน (Children demonstrate autonomy in daily living)	
■ ส่วนหลัก 2 (Domain 2) :	พัฒนาการด้านสังคม (Social Development)	39
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) :	2.1 การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ (Interaction with Adults)	40
หัวข้อที่ 8	สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงทักษะในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ (Children interact with adults with appropriate social skills)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) :	2.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก (Interaction with Peers)	42
หัวข้อที่ 9	สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงทักษะทางสังคมเชิงบวกกับเพื่อนเด็กด้วยกัน (Children demonstrate positive social skills with peers)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) :	2.3 พฤติกรรมการปรับตัวทางสังคม (Adaptive Social Behavior)	44

สารบัญ

หน้า

- หัวข้อที่ 10 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความตระหนักรู้ว่าพฤติกรรม
มีผลกระทบต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม (Children demonstrate
awareness of their own behavior and its effect on other
people and environment)
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 2.4 เห็นคุณค่าของความแตกต่าง
(Appreciating Diversity) 46
- หัวข้อที่ 11 สมรรถนะ (Competency) : เด็กตระหนักรู้ เห็นคุณค่า และ
ยอมรับนับถือในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล
(Children recognize, appreciate, and respect similarities
and differences in people of diversity)
-
- ส่วนหลัก 3 (Domain 3) : พัฒนาการด้านอารมณ์ (Emotional Development) 49
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 3.1 ความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept) 50
- หัวข้อที่ 12 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และ
ตระหนักรู้ว่าตนชอบหรือไม่ชอบอะไร (Children are able to
perceive themselves as unique individuals and demonstrate
awareness of preference)
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 3.2 การควบคุมอารมณ์ตนเอง (Emotional Self-Control) 52
- หัวข้อที่ 13 สมรรถนะ (Competency) : เด็กปฏิบัติตามกฏระเบียบและ
กิจวัตร และคุมอารมณ์ได้ตามสมควร (Children follow rules and
daily routine and demonstrate appropriate level of emotional
control)
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 3.3 สมรรถนะของตนเอง (Self-Efficacy) 54
- หัวข้อที่ 14 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความเชื่อมั่นในความสามารถ
ของตน (Children demonstrate belief in their abilities)
-

สารบัญ

หน้า

- ส่วนหลัก 4 (Domain 4) : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา (Cognitive Development) 57
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.1 ความจำ (Memory) 58
หัวข้อที่ 15 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงการจำเบื้องต้น
(Children demonstrate basic memory skills)
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.2 การสร้างหรือพัฒนาความคิด (ที่เป็นการคิดเบื้องต้น) (Concept Formation) 60
หัวข้อที่ 16 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงความคิดพื้นฐาน
ในเรื่องเกี่ยวกับเวลา ช่องว่าง (space) ตำแหน่งแหล่งที่ คุณลักษณะ
 ฯลฯ รวมทั้งการจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ ที่อยู่แวดล้อม
(Children demonstrate understanding about time, space,
positioning, characteristic etc., including grouping objects
in the environment)
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.3 ตรรกวิทยา และความมีเหตุผล (Logic and Reasoning) 63
หัวข้อที่ 17 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุ
และผล (Children demonstrate understanding of reasoning)
- ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.4 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) 65
หัวข้อที่ 18 สมรรถนะ ก. (Competency A) : เด็กสามารถเปรียบเทียบ
แยกแยะความเหมือน ความแตกต่าง และประเมินสถานการณ์
(Children are able to compare and separate similarities,
differences and evaluate the situation)
หัวข้อที่ 19 สมรรถนะ ข. (Competency B) : เด็กสามารถแก้ปัญหาได้
(Children are able to solve problem)

สารบัญ

	หน้า
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.5 ความตั้งใจจดจ่อ (Concentration)	68
หัวข้อที่ 20 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถจดจ่อกับการทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ (Children are able to concentrate on doing activities)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.6 การคิดด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics)	70
หัวข้อที่ 21 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถอ่านตัวเลข นับเลข และรู้จำนวน (Children are able to read, count, and understand numbers)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.7 ความเข้าใจปรากฏการณ์ และวิธีการแสวงหาข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ (Sciences)	72
ด้าน (Area) : 4.7.1 สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต (Living Things)	72
หัวข้อที่ 22 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพฤติกรรมอยากรู้อยากลอง โดยการมอง การฟัง การถาม จับต้อง และลงมือทำเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิตต่างๆ (Children express eagerness to learn and experiment by observing, listening, asking, touching, and experimenting about living things)	
ด้าน (Area) : 4.7.2 สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตในธรรมชาติ (Non-living Things)	75
หัวข้อที่ 23 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพฤติกรรมอยากรู้อยากลอง โดยการมอง การฟัง การถาม จับต้อง และลงมือทำเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตต่างๆ (Children express eagerness to learn and experiment by observing, listening, asking, touching, and experimenting about non-living things)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.8 ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัว (Social Studies)	77

สารบัญ

หน้า

ด้าน (Area) : 4.8.1 ครอบครัว (Family)	77
หัวข้อที่ 24 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกถึงความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของครอบครัว และบทบาทของครอบครัว (Children demonstrate awareness of characteristics and roles of the family)	
ด้าน (Area) : 4.8.2 ชุมชนและสังคม (Community and Society)	79
หัวข้อที่ 25 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกถึงความตระหนักรู้เกี่ยวกับชุมชนของตน การพึ่งพาซึ่งกันและกัน และบทบาททางสังคมของคนต่าง ๆ (Children demonstrate awareness of their community, social dependency, and social roles of various people in the community)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.9 มลภาวะและการรักษาสิ่งแวดล้อม (Pollution and Environmental Preservations)	81
หัวข้อที่ 26 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพฤติกรรมรักษาสิ่งแวดล้อมและหลีกเลี่ยงมลภาวะ (Children preserve their environment and avoid pollutions)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 4.10 ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ (Economic Value)	83
หัวข้อที่ 27 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกถึงความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณค่าเชิงเศรษฐกิจของสิ่งต่างๆ (Children demonstrate awareness of economic value of various things)	
■ ส่วนหลัก 5 (Domain 5) : พัฒนาการด้านภาษา (Language Development)	85
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 5.1 การเข้าใจและการใช้ภาษา (Language Comprehension and Usage)	86

สารบัญ

	หน้า
ด้าน (Area) 5.1.1 คำศัพท์ (Vocabulary)	86
หัวข้อที่ 28 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถรับรู้ เข้าใจ และใช้ คำศัพท์ได้ (Children are able to understand, and use vocabulary)	
ด้าน (Area) : 5.1.2 การเรียงคำให้เป็นประโยค (Syntax and Grammar)	88
หัวข้อที่ 29 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพัฒนาการการใช้ไวยากรณ์ และการเรียงคำให้เป็นประโยค (Children demonstrate development in using grammar and sentence structure)	
ด้าน (Area) : 5.1.3 ความเข้าใจภาษา (Comprehension)	90
หัวข้อที่ 30 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรม เข้าใจ ความหมายและจับใจความได้จากการฟังภาษาพูด (Children demonstrate language comprehension and concept understanding from speaking language)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 5.2 การสื่อความหมาย (Communications)	92
ด้าน (Area) : 5.2.1 การสื่อความหมายด้วยภาษาพูด (Verbal Communication)	92
หัวข้อที่ 31 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถรับรู้และใช้ภาษาพูด สื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการของตน (Children are able to understand and use speaking language properly according to their needs)	
ด้าน (Area) : 5.2.2 การสื่อความหมายด้วยท่าทาง และสัญลักษณ์ (Non-verbal Communication)	94
หัวข้อที่ 32 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถสื่อความหมายอย่างมี ประสิทธิภาพด้วยสีหน้า ท่าทาง และสัญลักษณ์ (Children are able to communicate with facial expression, gestures and symbols efficiently)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 5.3 การอ่านและการเขียน (Literacy)	96

สารบัญ

หน้า

ด้าน (Area) : 5.3.1 การอ่าน (Reading)	96
หัวข้อที่ 33 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถบ่งชี้และออกเสียงตัวพยัญชนะและคำง่ายๆ ได้ (Children are able to identify and pronounce letters, and simple words)	
ด้าน (Area) : 5.3.2 การเขียน (Writing)	99
หัวข้อที่ 34 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถเขียนตัวอักษร และคำง่ายๆ ได้ (Children are able to write letters, and simple words)	
■ ส่วนหลัก 6 (Domain 6) : พัฒนาการด้านจริยธรรม (Moral Development)	101
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 6.1 การมีวินัยในตนเอง (Self-Discipline)	102
หัวข้อที่ 35 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมควบคุมตนเอง (Children demonstrate self-control)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 6.2 การพัฒนาเกี่ยวกับความรู้ผิดชอบชั่วดี (Moral Development)	104
หัวข้อที่ 36 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมสะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำใดถูกหรือผิด (Children behave reflecting understanding of morality)	
■ ส่วนหลัก 7 (Domain 7) : พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์ (Creative Development)	107
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 7.1 ศิลปะการแสดง (Performing Arts)	108
ด้าน (Area) : 7.1.1 ดนตรีและการเต้นตามดนตรี (Music and Dance)	108
หัวข้อที่ 37 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมทางดนตรีและเคลื่อนไหวตามดนตรี (Children are able to perform musical activities and move with music)	
ด้าน (Area) : 7.1.2 ศิลปะการละคร (Dramatic Arts)	110

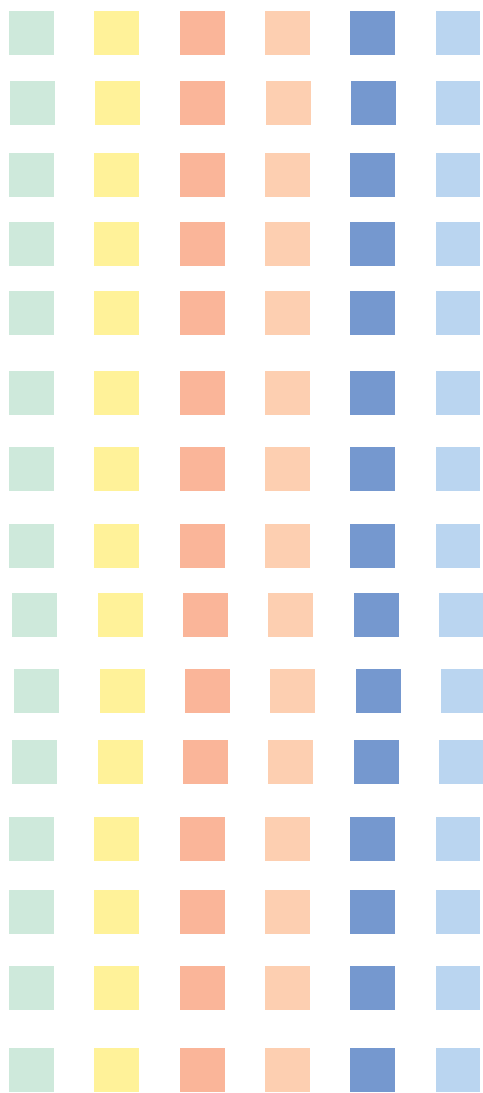
สารบัญ

หน้า

หัวข้อที่ 38	สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมทาง ศิลปะการละคร (Children are able to perform in dramatic arts activities)	
■ ส่วนย่อย (Sub-domain) : 7.2 ทัศนศิลป์ (Visual Arts)		111
หัวข้อที่ 39	สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมด้าน การวาด การปั้น และการประดิษฐ์ (Children are able to draw, sculpt and craft)	
<hr/>		
ภาคผนวก		
ก.	คณะผู้วิจัย	113
ข.	วิทยากร	113
ค.	ผู้สัมภาษณ์ภาคสนาม	113
ง.	โรงเรียนที่เก็บข้อมูลภาคสนาม	114
จ.	ผู้เข้าร่วมพิจารณาสมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3-5 ปี : แนะแนวสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์	115

ส่วนหลัก 1 (Domain 1) :

การเคลื่อนไหวและสุขภาพะทางกาย
(Motor Development and Physical Well - Being)

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสูกภาวะทางกาย

1

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.1 การเคลื่อนไหว (Motor Skill Development)

ด้าน (Area) : 1.1.1 การเคลื่อนไหวและการทรงตัว
โดยใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor)

หัวข้อที่ 1 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงความแข็งแรง
และประสานการทำงานของกล้ามเนื้อมัดใหญ่

(Children demonstrate strength and coordination of
movements using large muscles)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

1. วิ่งได้ตรงไม่โซเซ และหยุดเองได้ (3 ปี)
2. กระโดด 2 เท้าอยู่กับที่ (3 ปี)
3. เดินตามเส้นเป็นวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 เมตร (3 ปี)
4. วิ่งตามเส้นเป็นวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 เมตร (3 ปี)
5. เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้ (3 ปี)
6. ขว้างลูกบอลไปข้างหน้าได้ แม่นยำพอควร (3 ปี)
7. เตะลูกบอลไปข้างหน้าให้เข้าช่องที่กำหนด (3 ปี)
8. กระโดด 2 เท้าข้ามสิ่งของเล็กๆ โดยไม่เซ (3 ปี)
9. ยืนขาเดียวโดยไม่เซ ประมาณ 3 วินาที (3 ปี)
10. เดินต่อเท้าไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงโดยไม่ต้องกางแขน (4 ปี)
11. ปีนป่ายเครื่องเล่น (4 ปี)
12. เดินลงบันไดสลับเท้าได้ (4 ปี)
13. กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ (4 ปี)
14. กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้ (4 ปี)
15. วิ่งแบบก้าวกระโดด (skipping) หรือวิ่งแบบม้าควม (galloping) (5 ปี)
16. เดินต่อเท้าถอยหลังเป็นเส้นตรง โดยไม่ต้องกางแขน (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ให้ออกกำลังกายกลางแจ้งในบริเวณที่ปลอดภัย ในโรงเรียน สนามเด็กเล่น หรือสวนสาธารณะ เช่น เดิน วิ่ง กระโดด ปีนป่าย เล่นเครื่องเล่น โยน-รับ-เตะลูกบอล ชี้อักษรยาน ฯลฯ
2. ให้เด็กมีส่วนร่วมหรือช่วยทำงานที่ใช้กำลังกาย เช่น กวาดใบไม้ ถูของ กวาดห้องเรียน
3. ฝึกฝนทักษะการเคลื่อนไหว การทรงตัว เช่น เล่นเกมวิ่งแล้วบอกให้หยุดทันทีโดยไม่เซ เดินด้วยปลายเท้า เดินบนกระดานทรงตัว รวมถึงการสอนทักษะใหม่ๆ เช่น ว่ายน้ำ โยคะ และแอโรบิคสำหรับเด็ก การม้วนหน้า ม้วนหลัง การกรลึงตัว ฯลฯ
4. ฝึกฝนทักษะการใช้ร่างกายที่ละข้าง เช่น เล่นตั่งเต กระจ่ายขาเดียว ฯลฯ
5. ฝึกฝนการใช้ร่างกายสลับข้าง เช่น การขึ้นลงบันได วิ่งก้าวกระโดด วิ่งควมม้า เต็นระบำ เดินกะลา ฯลฯ
6. ฝึกฝนทักษะการห้อยโหน ปีนป่าย เล่นเครื่องเล่นสนาม และเล่นอย่างปลอดภัย ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น
7. ให้เด็กได้เล่นการละเล่นต่างๆ ของไทย เช่น ชี้อักษรกลัวย ตั่งเต ลิงชิงหลัก แมวจับหนู ฯลฯ

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย

1

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.1 การเคลื่อนไหว (Motor Skill Development)
ด้าน (Area) 1.1.2 การเคลื่อนไหวโดยใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
(Fine Motor)

หัวข้อที่ 2 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงความแข็งแรง
และประสานการทำงานของกล้ามเนื้อมัดเล็ก (Children demonstrate
strength and coordination of movements using small muscles)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

17. ใช้มือจับดินสอหรืออุปกรณ์อื่นอย่างถูกวิธีในการขีดเขียน (3 ปี)
18. วาดรูปวงกลมตามวิธีที่มีผู้ทำให้ดู (3 ปี)
19. วาดรูปวงกลมตามรูปตัวอย่าง (3 ปี)
20. วาดรูปคนที่มีส่วนประกอบอย่างน้อยสามส่วน (3 ปี)
21. จับและใช้กรรไกรเล็กที่ปลายมนตัดกระดาษได้ (3 ปี)
22. ปักหมุดในช่อง ขนาดหมุดใหญ่ 1-2 ช่องได้ (3 ปี)
23. ร้อยลูกบิดขนาดเล็ก ประมาณเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 ซม. (3 ปี)
24. วาดรูปสี่เหลี่ยมตามวิธีที่มีผู้ทำให้ดู (4 ปี)
25. วาดรูปสี่เหลี่ยมตามรูปตัวอย่าง (4 ปี)
26. วาดรูปคนที่มีส่วนประกอบห้าส่วน (4 ปี)
27. ใช้กรรไกรเล็กตัดกระดาษเป็นเส้นตรงยาว 6 นิ้ว ได้อย่างต่อเนื่อง (4 ปี)
28. พับกระดาษเป็นรูปร่างต่างๆโดยมีผู้ใหญ่ช่วย (4 ปี)
29. ผูกเชือกเป็นปม 1 ชั้น (4 ปี)
30. แกঁปมเชือก 2 ชั้นได้ (4 ปี)
31. วาดรูปสามเหลี่ยมตามวิธีที่มีผู้ทำให้ดู (5 ปี)
32. วาดรูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดตามวิธีที่มีผู้ทำให้ดู (5 ปี)
33. วาดรูปสามเหลี่ยมตามรูปตัวอย่าง (5 ปี)
34. วาดรูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดตามรูปตัวอย่าง (5 ปี)
35. วาดรูปคนที่มีส่วนประกอบหกส่วน (5 ปี)

36. วาดรูปคนที่มีส่วนประกอบสืบส่วน (5 ปี)
37. ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามรอยเส้นโค้งหรือเป็นรูปร่างง่ายๆ (5 ปี)
38. พับกระดาษ เป็นรูปร่างต่างๆ ด้วยตนเอง (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันที่ทำให้มีโอกาสได้ใช้มือและนิ้วมือให้ทำงานประสานกัน เช่น การแต่งกาย การจับช้อนส้อมรับประทานอาหาร ช่วยจัดโต๊ะอาหาร ฯลฯ
2. ให้เด็กได้ออกกำลังกาย และนิ้วมือ เช่น ปั่นดินเหนียวหรือดินน้ำมัน ปั่นแป้งโดว์ ใช้กรรไกร ซักผ้าเช็ดมือ ปิดผ้า แต่งตัวตุ๊กตา การเล่นเกมทอยหรือกรวด ฯลฯ
3. ให้เด็กทำกิจกรรมที่เน้นการใช้มือและนิ้วหัวแม่มือ กับนิ้วชี้ เช่น ไข่ม้อยหนีบ ใช้คีมคีบสิ่งของ จับไม้หรือสิ่งที่มีก้านเพื่อคนของเหลว จับพู่กันเพื่อผสมสี ไขวญแจ หมุนนอต ฯลฯ
4. ให้เด็กทำกิจกรรมที่เด็กต้องใช้มือและนิ้วมือ รวมถึงการใช้ตาและมือประสานกัน เช่น การใช้มีดพลาสติกหั่นผัก ใช้กรรไกรตัดกระดาษ ร้อยลูกปัด ผูกและแก้ปมเชือก ปักผ้าที่ซึ่งด้วยสะดึง ร้อยมาลัย ร้อยยางวง ฯลฯ
5. ให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมด้านศิลปะ เช่น ฉีก ปั่น ขยำ ทูบ เป่าสี ดีดสี การพับกระดาษ ฯลฯ และกิจกรรมให้เด็กได้ใช้เครื่องมือเขียนและอุปกรณ์ศิลปะที่หลากหลายที่ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เช่น การใช้สีเทียน พู่กัน สีไม้ สีเมจิก (ที่ไร้สารพิษ) ฯลฯ
6. ให้เด็กได้เล่นเกมที่ใช้บัตร เพื่อจะได้หยิบ จัด และเรียงบัตรในมือได้ เกมการศึกษาต่างๆ ฯลฯ
7. ให้เด็กมีโอกาสได้เล่นเกมที่ใช้ความประณีตในการใช้มือและตาประสานกัน เช่น อีตัก หมากเก็บ ดึงลูกหิน เกมรอกน้ำใส่ขวด ฯลฯ
8. ร้องเพลง ท่องบทกลอนที่เด็กได้บริหารหรือกรีดนิ้วมือไปที่ละนิ้วอย่างมีสมาธิ

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย

1

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.1 การเคลื่อนไหว (Motor Skill Development)

ด้าน (Area) : 1.1.3 ประสาทสัมผัสกับการเคลื่อนไหว
(Sensorimotor)

หัวข้อที่ 3 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ

(เช่น การเห็น ได้ยิน กายสัมผัส ฯลฯ) เป็นการนำในการเคลื่อนไหว

(Children are able to use their senses. (e.g: sight, hearing, touch etc.)
to guide their movement)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

39. ย่อเข้าเวลากระโดดลงบันไดขั้นสุดท้าย (3 ปี)
40. วิ่งรอบโต๊ะโดยไม่ชนโต๊ะ (3 ปี)
41. มุดอุโมงค์ หรือลอดใต้โต๊ะ โดยหัวไม่ชน (3 ปี)
42. รินน้ำจากขวดใส่ถ้วยหรือขันโดยไม่หก (3 ปี)
43. จัดวางสิ่งของหรือวัสดุซ้อนหรือต่อกันให้เป็นรูปร่างต่างๆ ตามตัวอย่างที่ตั้งใจให้ดูโดยวางของซ้อนสลับหว่างให้เป็นสะพาน (ด้วยของ 3 ชั้น) (3 ปี)
44. รับลูกบอลขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 นิ้ว ที่โยนมาจากระยะ 2 เมตร โดยรับด้วยสองมือ(3 ปี)
45. เดินถือถ้วยใส่น้ำค่อนถ้วยโดยไม่หก จากด้านหนึ่งของห้องไปอีกด้านหนึ่ง ระยะทางประมาณ 4 เมตร (3 ปี)
46. ยื่นมือรับถ้วยใส่น้ำค่อนถ้วย (3/4 ถ้วย) แล้วส่งต่อให้เพื่อนได้โดยไม่หก (3 ปี)
47. รับลูกบอลขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 นิ้ว ที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง (4 ปี)
48. เคลื่อนไหวร่างกายตามที่ตกลงกันให้คู่กับสัญญาณเสียงที่ผู้ใหญ่ทำขึ้น โดยเด็กไม่เห็นต้นเสียง (4 ปี)
49. จัดวางสิ่งของหรือวัสดุซ้อนหรือต่อกันให้เป็นรูปร่างต่างๆตามตัวอย่างที่ตั้งใจให้ดู โดยวางของซ้อนเป็นบันได 3 ชั้น (ด้วยของ 6 ชั้น) (4 ปี)
50. เคลื่อนไหวร่างกายตามที่ตกลงกันให้คู่กับสัญญาณเสียง ที่ผู้ใหญ่ทำขึ้น โดยเด็กเคลื่อนไหวร่างกาย 2 แบบต่อกันเมื่อได้ยินสัญญาณเสียง 2 ชนิดต่อกัน (4 ปี)

Domain 1 : Motor Development and Physical Well - Being

1

51. จัดวางสิ่งของหรือวัสดุซ้อนหรือต่อกันให้เป็นรูปร่างต่างๆตามตัวอย่างที่ตั้งใจให้ดูโดยวางของซ้อนเป็นบันได 4 ชั้น (ด้วยของ 10 ชิ้น) (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ชี้ชวนเด็กสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ ได้แก่ การมองดู ฟัง ลิ้มรส ดมกลิ่น กายสัมผัส รวมถึงการรับรู้ความรู้สึกภายในร่างกายตนเอง เช่น การบอกได้ว่ารู้สึกหิว ง่วงนอน ปวดท้อง ปวดอุจจาระ ปัสสาวะ คลื่นไส้ อายากาเจียน ฯลฯ
2. ชี้ชวนให้เด็กสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว แล้วเคลื่อนที่อย่างปลอดภัยโดยไม่ชน เช่น มุด คืบ คลาน หรือลอดโต๊ะ วิ่งหลบเสา วิ่งไม่ชนกัน ฯลฯ
3. ฝึกให้เด็กได้เคลื่อนไหวและใช้กล้ามเนื้อบริเวณใบหน้า เช่น ยิ้ม ขมวดคิ้ว ทำตาโต เล่นเกมการทำหน้าตาแปลกๆ แล้วให้เพื่อนเลียนแบบ ฯลฯ
4. จัดกิจกรรมหรือเกมที่เด็กได้ฝึกฝนการใช้ประสาทสัมผัส เช่น เกมปิดตาตีหม้อ ปิดตาหาเพื่อน ปิดตาเดินรอบโต๊ะ ส่งถ้วยน้ำโดยไม่หก วิ่งหลบสิ่งกีดขวาง รับส่งลูกบอล รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้น โยนลูกบอลลงตะกร้า กระโดดเชือก เคลื่อนไหวร่างกายตามสัญญาณที่กำหนด เล่นเกมส่องกระจก โดยเคลื่อนไหวร่างกายช้าๆ แล้วให้เพื่อนสังเกตไปพร้อมๆ กับทำท่าเลียนแบบคล้ายกระจกเงา ฯลฯ
5. ให้เด็กฝึกทักษะการเคลื่อนไหวอย่างปลอดภัยโดยสังเกตสิ่งแวดล้อม เช่น ย่อเข้าเวลากระโดด ก้มศีรษะและเก็บแขนขาเวลามุด หรือลอดใต้โต๊ะหรืออุโมงค์ ฯลฯ
6. ให้โอกาสเด็กฝึกการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างประณีต เช่น การต่อบล็อก ต่อซ้อนของตามแบบ เล่นภาพตัดต่อ ฯลฯ
7. ให้เด็กเคลื่อนไหวใบหน้าให้สอดคล้องกับอารมณ์ เช่น การทำใบหน้าที่มีความสุข โกรธ ครุ่นคิด เจ็บปวด เจ็บใจ การเล่นเกมบทบาทสมมติ ฯลฯ
8. ให้เด็กได้เคลื่อนไหวได้ในหลายๆ ลักษณะ เช่น เคลื่อนไหวในพื้นที่แข็ง นุ่ม ยืดหยุ่น ฯลฯ
9. สังเกตสภาพอากาศ จากการสังเกตและรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส ขวนเด็กออกไปสำรวจสภาพแวดล้อมรอบๆ โรงเรียน

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย

1

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.2 สุขภาวะทางกาย (Physical Well - Being)

ด้าน (Area) : 1.2.1 โภชนาการ (Nutrition)

หัวข้อที่ 4 สมรรถนะ (Competency) : ได้รับประทานอาหารหลาย ๆ ชนิดที่มีประโยชน์และปลอดภัย (Children eat a variety of nutritious and safe food)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

52. กินอาหารหลากหลายที่มีประโยชน์ครบ 5 หมู่ และดื่มน้ำอย่างเพียงพอ โดยมีผู้ใหญ่ช่วยเหลือแนะนำ (3 ปี)
53. มีส่วนร่วมในการเตรียมอาหารที่มีประโยชน์ (เช่น เด็ดผัก ตีไข่ ฯลฯ) (4 ปี)
54. แยกของที่กินได้ออกจากของที่กินไม่ได้ (4 ปี)
55. บอกได้ว่าอาหารใดไม่ควรกิน (5 ปี)
56. ใช้ช้อนกลางตักอาหารที่เป็นสำหรับรวม (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. จัดอาหารที่มีประโยชน์ให้ครบห้าหมู่ พอดีคำ มีสีสัณ และลักษณะน่ารับประทาน ให้เด็กได้หัดรับประทานอาหารที่หมุนเวียนเปลี่ยนกันไป ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ประกอบอาหารง่ายๆ เช่น ปอกไข่
2. พุดคุย ชี้ชวน หรือชวนให้เด็กแยกแยะสิ่งที่กินได้และกินไม่ได้ เช่น ของเล่น ก้อนหิน ดินสอ ฯลฯ และให้เล่นเกมอะไรเอ๋ยกินได้ อะไรกินไม่ได้ ฯลฯ
3. ให้ความรู้ผ่านกิจกรรม และจัดประสบการณ์ให้เด็กได้รู้คุณค่าอาหารต่างๆ แล้วชวนพุดคุย เช่น อาหารที่โรงเรียน อาหารที่วางขายตามถนนหนทาง ฯลฯ และสร้างโอกาสให้เด็กได้ประกอบอาหารที่โรงเรียนหรือสถานศึกษา
4. ชี้ชวนให้เด็กดูอาหารที่ควรกิน เช่น สะอาด ปลอดภัย และอาหารที่ไม่ควรกิน เช่น เก็บค้างไว้นาน / หมดอายุ ผักที่ไม่สด อาหารสีจืดจาง อาหารสุกๆดิบๆ หมักดอง ของปิ้ง ย่าง ทอดที่ไหม้เกรียม ขนมกรุบกรอบ น้ำอัดลม ฯลฯ
5. เป็นแบบอย่างในการรับประทานอาหารให้เป็นที่ เป็นเวลา และใช้ช้อนกลางเมื่อรับประทานอาหารร่วมกับผู้อื่น และไม่ใช้ภาชนะร่วมกับผู้อื่น เช่น แก้วน้ำ ช้อนและส้อม
6. ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงของเด็กเป็นระยะ เช่น ทุก 3 - 6 เดือน บันทึกไว้แล้วนำมาเทียบกับกราฟในสมุดสุขภาพ ถ้าเด็กมีน้ำหนักเกิน ควรดูแล ควบคุมอาหารหวานจัด มันจัด รวมถึงจัดกิจกรรมส่งเสริมและควบคุมน้ำหนัก เช่น เดินแอโรบิค วิ่งเก็บระยะทาง ถ้าเด็กมีน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ควรดูแลให้รับประทานอาหารให้มีปริมาณมากขึ้น และครบ 5 หมู่ และถ้าพบว่าเด็กมีส่วนสูงไม่เพิ่มขึ้นหรือส่วนสูงน้อยกว่าเกณฑ์ ควรพาไปพบแพทย์ หรือแนะนำพ่อแม่ให้ไปปรึกษาแพทย์
7. แนะนำไม่让孩子อมข้าวหรืออมอาหารเวลารับประทานอาหาร
8. จัดตารางแสดงคุณค่าอาหารคู่กับเมนูอาหารที่เด็กรับประทาน และชวนเด็กพุดคุย
9. จัดพื้นที่ให้เด็กได้ปลูกผักที่สะอาด สด ไว้รับประทานในโรงเรียน
10. กระตุ้นให้เด็กดื่มน้ำที่สะอาดอย่างเพียงพอในแต่ละวัน

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย

1

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.2 สุขภาวะทางกาย (Physical Well - Being)

ด้าน (Area) : 1.2.2 สมรรถภาพทางกาย (Physical Fitness)

หัวข้อที่ 5 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความแข็งแรงและความทนทานทางร่างกาย (Children demonstrate physical strength and endurance)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

57. ทำกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 10 - 15 นาที วันละ 2 - 3 รอบ (3 ปี)
58. นอนหลับได้เพียงพอ ตื่นนอนตอนเช้าอย่างสดชื่น และพร้อมที่จะทำกิจกรรมต่างๆ (3 ปี)
59. ไม่ง่วงเหงาหาวนอนในเวลากลางวัน ยกเว้นเวลาที่กำหนดให้นอนพัก (3 ปี)
60. เล่นออกกำลังกายอย่างอิสระหรือที่กำหนดให้รวมกันอย่างน้อย 60 นาทีต่อวัน โดยแต่ละช่วงสามารถทำติดต่อกันได้ 15 นาที (เช่น วิ่ง เต้น ปั่นจักรยาน เล่นกีฬา ฯลฯ) (3 ปี)
61. หัว ยก หรือแบกของน้ำหนักประมาณ 1 กิโลกรัม ในระยะทางสั้นๆ (3 ปี)
62. มีแรงในการฝึกทักษะหลายครั้ง (3 ปี)
63. ขวนเพื่อนเล่นกิจกรรมที่ต้องมีการเคลื่อนไหว (3 ปี)
64. สามารถวิ่งติดต่อกันในระยะทาง 400 - 500 เมตร (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ให้เด็กได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และได้วิ่ง ได้เล่นออกกำลังกาย ต่อเนื่องแต่ละครั้งอย่างน้อย 15 นาที ทุกวัน วันละสองสามรอบ เช่น กิจกรรมเข้าจังหวะ เล่นเครื่องเล่นสนาม กิจกรรมกลางแจ้ง ฯลฯ รวมทั้งให้ความสนใจและชื่นชมเมื่อเด็กพยายามฝึกฝนทักษะใหม่ๆ จัดการเล่นออกกำลังกายที่มีการเพิ่มจำนวนรอบ จำนวนครั้ง หรือเพิ่มระยะเวลา
2. จัดบริเวณที่เด็กจะนอนหลับหรือพักผ่อนที่โรงเรียน หรือศูนย์พัฒนาเด็ก ประมาณครึ่งถึงหนึ่งชั่วโมง (หรือมากกว่านี้แล้วแต่ความต้องการของเด็ก) ในตอนกลางวัน นอนในที่ที่อากาศถ่ายเทได้ดี ปราศจากสิ่งรบกวน และเงียบสงบ อาจเปิดเพลงเบาๆ เพื่อให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย
3. ให้เด็กได้มีโอกาสช่วยออกแรง ยกของ ที่น้ำหนักพอประมาณ (1 กิโลกรัม) ระยะเวลาสั้นๆ และให้มีโอกาสได้ออกแรงบ่อยๆ เช่น ลากล้อยาง ดึงหรือโหนยางในรถจักรยาน
4. ชวนให้เด็กเพิ่มขีดความสามารถในการเคลื่อนไหวที่ยากและซับซ้อนขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป เช่น เพิ่มระยะทางในการวิ่ง การปีนต่างระดับ หัดเดินให้เร็วขึ้น ขี่จักรยานให้นานขึ้น ฯลฯ โดยให้เด็กสังเกตความเปลี่ยนแปลงของความสามารถของตนเอง
5. ชวนเด็กดูกีฬาที่โรงเรียน หรือเล่นกีฬาที่โรงเรียน หรือศูนย์พัฒนาเด็ก และชวนเด็กคุยเรื่องความสำคัญของการออกกำลังกาย
6. ให้ความรู้และทักษะในการใช้ร่างกายอย่างถูกวิธี เพื่อให้เกิดความปลอดภัย เช่น รู้จักท่าในการยกของ การนั่งอย่างถูกวิธี การวิ่งอย่างถูกวิธี ฯลฯ ซึ่งมีผลต่อการใช้ร่างกายในระยะยาว

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาพะทางกาย

1

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.2 สุขภาวะทางกาย (Physical Well - Being)

ด้าน (Area) : 1.2.3 ความปลอดภัย (Safety)

หัวข้อที่ 6 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกว่ามีความเข้าใจเกี่ยวกับความปลอดภัย (Children express understanding of safety)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

65. เล่นอย่างปลอดภัยตามคำแนะนำของผู้ใหญ่ (3 ปี)
66. ไม่ลงเล่นน้ำตามลำพัง (เช่น อ่าง สระน้ำ ฯลฯ) (3 ปี)
67. รู้จักใช้สายตาอย่างเหมาะสม หลีกเลี่ยงการใช้สายตาในที่สว่างจ้า หรือมืดเกินไป (เช่น ไม่อ่านหนังสือกลางแดด หรือที่แสงไม่พอ ไม่ดูโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ ในระยะใกล้ และนานเกินไป ไม่อ่านหนังสือขณะที่รถแล่น ฯลฯ) (3 ปี)
68. รู้จักชื่อของแหลมหรือมีคมทุกชนิดอย่างปลอดภัย โดยไม่วิ่ง (เช่น กรรไกร ไม้เสียบลูกชิ้นหรือดินสอแหลม ฯลฯ) (3 ปี)
69. ไม่ไปกับคนแปลกหน้า (3 ปี)
70. รู้ว่าเมื่อต้องการความช่วยเหลือจะติดต่อกับใคร (3 ปี)
71. บอกได้ว่าสภาพใดเป็นอันตรายต่อตนเอง ไม่เล่นในบริเวณที่เสี่ยงต่ออันตราย (4 ปี)
72. บอกผู้ใหญ่หรือเพื่อนเมื่อเห็นเหตุการณ์ที่เป็นอันตราย (4 ปี)
73. บอกได้ว่าสิ่งใดเป็นอันตรายต่อตนเอง (5 ปี)
74. เข้าใจเครื่องหมาย สัญลักษณ์ที่บอกอันตราย และที่บอกความปลอดภัย (5 ปี)
75. รู้จักข้ามถนนเฉพาะเมื่อมีผู้ใหญ่อยู่ด้วย และไม่ข้ามถนนตามลำพัง (5 ปี)
76. บอกเลขหมายโทรศัพท์เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน (5 ปี)
77. รู้จักสถานที่ตั้งของบ้านตนเอง (5 ปี)
78. รู้จักวิธีปฏิบัติตนอย่างปลอดภัยขณะเดินทาง (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยให้กับเด็ก และอธิบายให้เด็กเข้าใจอย่างง่าย ๆ ถึง

Domain 1 : Motor Development and Physical Well - Being

1

ความจำเป็นที่ต้องจัดให้มีความปลอดภัย เช่น มีรั้วไว้ทำไม ทำไมต้องติดเครื่องดับเพลิงไว้ ทำไมต้องมีราวบันได ฯลฯ

2. ชี้ชวนให้เด็กดูป้ายสัญลักษณ์ที่บอกทั้งความปลอดภัยและอันตราย เช่น ป้ายทางหนีไฟ ป้ายเขตห้ามเข้า ป้ายระวังไฟฟ้าแรงสูง ป้ายของไวไฟ ป้ายหวัะโหลกไขว้ ป้ายระวังลิ้น ลูกศรบอกทิศทางการเดินขึ้น - ลงบันได ฯลฯ

3. ชวนเด็กพูดคุยเกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น วิธีการถือดินสอ การถือกรรไกร การเล่นอย่างปลอดภัย ฯลฯ

4. ชวนเด็กพูดคุยให้เด็กเข้าใจเรื่องความปลอดภัยในการเดินทางด้วยรถยนต์ รถโดยสาร หรือรถจักรยานยนต์ ชวนเด็กให้สนใจเกี่ยวกับ สัญญาณจราจร อันตรายจากอุบัติเหตุ และผลของอุบัติเหตุ จากสื่อต่างๆ เช่น ในการข้ามถนน หรือการไม่ควรข้ามถนนตามลำพัง อาจใช้เพลงเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเดินทางประกอบด้วย เช่น เพลงตำรวจจ๋า เพลงข้ามถนน เป็นต้น

5. สอนเด็กให้หัดแก้ปัญหาเมื่อพลัดหลงกับผู้ใหญ่ เช่น ท่องเบอร์โทรศัพท์ที่บ้าน โทรศัพท์มือถือของพ่อแม่ ที่ตั้งที่บ้าน เมื่อพ่อแม่ติดป้ายชื่อและที่อยู่ที่หน้าอกเพื่อป้องกันการพลัดหลง ไม่ให้เอาป้ายชื่อออก ฯลฯ รวมถึงให้พูดคุยกับเด็กว่าจะทำอย่างไรเมื่อเกิดเหตุการณ์ผิดปกติ เช่น ไฟไหม้ คนต่อสู้กัน ฯลฯ

6. สอนวิธีดูแลตนเองไม่ให้อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายและการไม่ประมาท เช่น ไม่ไปไหนกับคนแปลกหน้า การรู้จักระมัดระวังเกี่ยวกับสัตว์ทุกชนิด ไม่อ่านหนังสือในที่แสงจ้า ไม่เล่นริมน้ำ ไม่วิ่งไปทางผู้ใหญ่ถ้าอยู่ในที่ที่มีคนหนาแน่น ไม่ลงเล่นน้ำตามลำพัง ฯลฯ

7. สร้างสถานการณ์จำลอง หรือบทบาทสมมติ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ถึงความปลอดภัย การชักซ้อมเมื่อต้องเผชิญกับภัยพิบัติ เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม แผ่นดินไหว ฯลฯ

8. แนะนำให้เด็กดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากภัยของโทรทัศน์และคอมพิวเตอร์ เช่น ระยะเวลาการใช้ ระยะเวลาห่างจากจอ และโปรแกรมที่ควรดู ไม่ควรดู ฯลฯ

9. ชี้ชวนให้เด็กระมัดระวังอาหาร ขนม ของเล่น และของใช้ที่ก่อให้เกิดอันตราย เช่น เยลลี่กึ่งหมากรฝรั่ง

10. ชวนเด็กคุย หรือร่วมกันกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในสนามเด็กเล่น และการเล่นกับเพื่อนๆ อย่างปลอดภัย

11. การใช้บัตรรับนักเรียนในการรับนักเรียนออกจากโรงเรียน

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย

1

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

1.2 สุขภาพทางกาย (Physical Well - Being)

ด้าน (Area) : 1.2.4 การช่วยเหลือและดูแลตนเอง

(Autonomy and Personal Care)

หัวข้อที่ 7 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถช่วยเหลือและพึ่งตนเองได้

ในกิจวัตรของตน (Children demonstrate autonomy in daily living)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

79. แปรงฟันเองแต่ผู้ใหญ่ยังต้องช่วย (3 ปี)
80. รู้จักแปรงฟันด้วยตนเอง (3 ปี)
81. ทำความสะอาดร่างกายหลังปัสสาวะ และอุจจาระ โดยมีคนช่วย (3 ปี)
82. ทำความสะอาดร่างกายหลังปัสสาวะ และอุจจาระ ได้ด้วยตนเอง (3 ปี)
83. สระผมโดยมีคนช่วย (3 ปี)
84. รู้จักหวีผม (3 ปี)
85. บอกได้ว่าต้องการจะถ่ายอุจจาระ (3 ปี)
86. บอกได้ว่าต้องการจะปัสสาวะ (3 ปี)
87. ใส่รองเท้าชนิดสวมได้ แต่อาจจะสลับข้าง (3 ปี)
88. ใส่รองเท้าชนิดสวมได้ถูกข้าง (3 ปี)
89. ใช้ช้อนตักอาหารกิน ได้ด้วยตนเอง โดยไม่หก (3 ปี)
90. กินอาหารและน้ำดื่มที่สะอาด (3 ปี)
91. ช่วยเก็บที่นอน ของใช้ส่วนตัวไว้ในที่เหมาะสม (3 ปี)
92. ดื่มน้ำหรือนมจากถ้วยที่ถือยกขึ้นดื่มด้วยตนเองโดยไม่หก (3 ปี)
93. อาบน้ำและทำความสะอาดตนเองได้ (4 ปี)
94. สระผมได้เอง (4 ปี)
95. ตัดกระดุมที่มีริ้งค์ซึ่งอยู่ด้านหน้าของเสื้อตนเองได้เอง (4 ปี)
96. ใส่เสื้อได้เอง โดยรู้จักด้านหน้าด้านหลังของเสื้อ (4 ปี)

97. รู้จักปิดปากเวลาจามหรือไอ (4 ปี)
98. รู้จักล้างผลไม้ ให้สะอาดก่อนกิน (4 ปี)
99. ใช้ส้อมเป็น และทำความสะอาดตนเองได้ (4 ปี)
100. ใช้ช้อนและส้อมกินอาหารได้ (5 ปี)
101. ล้างมือ/มือที่เปื้อน หลังเข้าห้องส้วม และก่อนกินอาหารได้เองโดยไม่ต้องเตือน (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. จัดเตรียมของใช้อย่างเป็นระเบียบ และให้เด็กสามารถหยิบและจัดเก็บได้ด้วยตนเอง พร้อมกับแนะนำวิธีใช้ และการใช้อย่างปลอดภัย สำหรับของใช้ส่วนตัวควรจัดทำป้ายชื่อของเด็กติดไว้ นอกจากนี้จะฝึกให้ดูแลของใช้ของตนเองแล้วยังช่วยให้เด็กเรียนรู้ที่จะไม่ใช้ของปะปนกัน
2. ชวนเด็กพูดคุยถึงผลดีของการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และการช่วยเหลือตนเอง พร้อมทั้งกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติอย่างง่ายๆ ให้เอื้อต่อความสำเร็จของเด็ก
3. เพิ่มขีดความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง พร้อมกับให้กำลังใจ และชื่นชมเมื่อเด็กประสบความสำเร็จ
4. กระตุ้นให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ จนเป็นความเคยชิน
5. ฝึกให้รู้จักบอกความต้องการและความรู้สึกของตนเองเมื่อต้องการความช่วยเหลือ
6. ใช้นิทาน เพลง บทบาทสมมติ การสาธิตช่วยในการกระตุ้นและแนะนำวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับเด็ก

1. การรับประทานอาหาร

- 1) ช่วยฝึกทักษะการกินอาหารให้เด็กโดยจัดขามพลาสติกกันกว้างที่หกยากและไม่แตก ข้อนขอบมนขนาดเหมาะกับปากของเด็กและมีด้ามช้อนให้จับได้ง่ายเมื่อเด็กใช้ช้อนตักป้อนเองได้ คล่องและไม่หก ควรชมเชย แล้วจึงฝึกการใช้ช้อนส้อม และมีดโต๊ะตามลำดับ
- 2) เตรียมอาหารที่สะอาด ให้กรอบ/นุ่ม ตัดเป็นชิ้นให้เด็กตักป้อนตัวเอง กัด เคี้ยว กลืนได้ง่าย ให้อาหารที่มีประโยชน์ ครบห้าหมู่ เริ่มจากชนิดที่เด็กชอบ แล้วค่อยเพิ่มให้ชิมอย่างอื่น จนมีความหลากหลาย ควรละเว้นของหมักดอง รสจัด อาหารที่ใส่ผงชูรสและสีฉูดฉาด
- 3) ชี้นำให้เด็กสนใจใช้ประสาทสัมผัสต่างๆ เพื่อเรียนรู้เรื่องอาหาร และพูดคุยกับเด็ก ๆ เช่น ชื่ออะไร รสชาติเป็นอย่างไร ทำมาจากอะไร มีประโยชน์อย่างไร โดยพูดคุยให้เด็กหัดสังเกต

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย

1

คิดและมีส่วนร่วมในการซื้อหา ช่วยทำกับข้าว จัดโต๊ะและภาชนะ (ถ้าโรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็กสามารถทำได้) ให้เด็กมีโอกาสได้ทดลองกินอาหารที่หลากหลาย ได้มีโอกาสนำเสนอเมนูอาหาร

4) ขวนเด็กมาช่วยล้างผัก ผลไม้ ก่อนนำไปกิน เพื่อให้สนใจเรื่องความสะอาดและวิธีล้างแบบต่างๆ

5) หลีกเลี่ยงการบังคับป้อน ดุว่า หรือ ทุบ เวลาเด็กปฏิเสธที่จะกินอาหาร แต่ควรใช้วิธีเชิญชวน ให้กำลังใจและชมเชย

6) เป็นตัวอย่างในการกินอาหารเพื่อสุขภาพ เช่น ดื่มนมวันละ 2 ครั้ง กินผัก ผลไม้ และดื่มน้ำสะอาดให้มากพอ เป็นแบบอย่างการกินอาหารที่สุขภาพ มีมารยาท และดูแลเรื่องความสะอาด เช่น การใช้ช้อนกลางตักอาหารในสำรับที่กินด้วยกัน การแบ่งปันอาหารที่ชอบ การช่วยเหลือจนจานอาหารหรือตักอาหารให้กัน การแสดงความเอาใจใส่ต่อกันระหว่างการกินอาหาร ตลอดจนการขอบคุณและชื่นชมผู้ที่ทำอาหารให้หรือช่วยเหลือ ฯลฯ

7) ฝึกให้เด็กดูแลการแยกเก็บภาชนะหลังการกินอาหารเสร็จแล้ว

8) จัดกิจกรรมประกอบอาหารเพื่อให้เด็กอยากรับประทานอาหาร

9) แนะนำผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญในการให้ความรู้กับเด็ก ในการเลือกซื้อ เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์

2. การขยับถ่าย

เด็กจะเริ่มหัดควบคุมการขยับถ่ายอุจจาระระหว่างอายุ 2-3 ปี และปัสสาวะระหว่างอายุ 3-4 ปี การฝึกให้เด็กเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือ ดูแลตนเองอย่างถูกสุขลักษณะ รู้สึกดีที่ทำได้และเกิดภาคภูมิใจ ครูหรือผู้ดูแลเด็กควรดูแลห้องส้วมให้สะอาด มีแสงสว่าง ปลอดภัย และมีอากาศถ่ายเท ไม่เหม็น หรืออับทึบ

1) เมื่อเด็กถ่ายออกไม่เป็นที่ อย่าทำกิจารังเกียจ หรือดุว่า และทำความสะอาดร่างกายชี้ให้ดูว่าควรจะปัสสาวะ อุจจาระที่ไหน แล้วพูดคุยกับเด็กให้บอกเวลาปวดท้องอยากอุจจาระ (อึ อี ฯลฯ) และปัสสาวะ (ฉี่ ชั่งฉ่อง ฯลฯ ใช้คำสุภาพที่คุ้นเคยในครอบครัว หรือในโรงเรียน)

2) จัดที่让孩子ขยับถ่ายได้โดยไม่ต้องกลัวตก เช่น ชักโครกที่มีฝาแคบ มีเก้าอี้สำหรับรองเท้าหรือมีที่จับ ถ้าใช้ส้วมนั่งยอง หัดให้นั่งข้าง ๆ หรือหาไม้พาดกลางให้เหยียบได้มั่นคง

3) สอนการทำสะอาดร่างกายและห้องส้วม (การราดน้ำ การทิ้งขยะลงถัง ดูแลไม่ให้เลอะเทอะ) หลังการขยับถ่ายด้วยการปฏิบัติจริง และติดตามให้ปฏิบัติได้จริง หรือเสริมด้วยภาพนิทาน เมื่อเด็กเข้าใจแล้วให้ซ้อมจนคล่อง สะอาดหมดจด และให้เด็กล้างมืออย่างถูกต้องทุกครั้ง

หลังขับถ่าย

- 4) พาเด็กไปนั่งถ่าย เมื่อสังเกตเห็นหน้าตา ท่าทางแสดงอาการอยากถ่าย
- 5) ชมเชยให้กำลังใจเมื่อเด็กพยายามทำตามที่สอนไว้แม้จะยังไม่เรียบร้อย โดยช่วยแนะนำให้เด็กทำงานสำเร็จ
- 6) ดูแลความสะอาดอีกครั้ง หลังจากเด็กดูแลการขับถ่ายด้วยตนเอง
- 7) แนะนำให้เด็กขับถ่ายเป็นเวลา แนะนำให้เด็กดื่มน้ำ กินผัก ผลไม้ให้มากพอเพื่อให้ขับถ่ายได้ดี
- 8) ตัดป้ายประกอบภาพเพื่อแสดงขั้นตอนและการปฏิบัติที่ถูกวิธีในการใช้ห้องน้ำห้องส้วม

3. การทำความสะอาดร่างกาย

1) พูดคุยกับเด็กเรื่องความสำคัญของการรักษาความสะอาดร่างกาย ให้เด็กหัดแยกแยะเวลาที่ร่างกายเปราะบางเปรียบเทียบกับเวลาทำความสะอาดแล้วว่าจะรู้สึกแตกต่างอย่างไร ให้เด็กมีส่วนร่วมในการเตรียมอุปกรณ์ เสื้อผ้า ผ้าเช็ดตัว สบู่ ขัน แปรงสีฟัน ฯลฯ

2) สอนให้เด็กรู้จักสำรวจและสังเกตตนเองและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับความสะอาด เช่น เมื่อสังเกตเห็นเล็บดำก็บอกให้ผู้ใหญ่ตัดเล็บให้ ไปล้างมือเมื่อสังเกตเห็นว่ามีมือเลอะ เมื่อเห็นเก้าอี้สกปรกก็ไม่นั่งลงไป ฯลฯ

3) ล้างมือให้เด็กด้วยน้ำกับสบู่ ญให้ทั่วทั้งฝ่ามือ หลังมือ และซอกนิ้วกับเล็บ และเช็ดด้วยผ้าสะอาด ฝึกให้เด็กทำเป็นขั้นตอน (อาจมีป้ายประกอบภาพแสดงขั้นตอนที่ถูกต้องในการล้างมือ) และชมเชยให้กำลังใจ สร้างสุขปฏิบัติในการล้างมือก่อนกินอาหารและหลังขับถ่ายทุกครั้ง

4) ที่โรงเรียนหรือศูนย์พัฒนาเด็ก อาจนำแบบจำลองฟัน (ถ้ามี) มาสาธิตการแปรงฟัน และให้เด็ก ๆ ทดลองแปรงแบบจำลองฟันและแปรงฟันของตนเอง ชี้ชวนคุยกับเด็กเกี่ยวกับประโยชน์และความจำเป็นของการแปรงฟัน ให้เด็กสาธิตให้เพื่อน ๆ ดูวิธีการแปรงฟันที่ถูกต้อง ให้เด็กได้แปรงฟันหลังอาหารกลางวัน

5) ขวนพูดคุยเรื่องการทำความสะอาดของร่างกาย และวิธีทำความสะอาดส่วนต่างๆ ของร่างกาย รวมทั้งชวนเด็กให้ความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง เวลาอาบน้ำหรือสระผมที่บ้าน

ส่วนหลัก 1 : การเคลื่อนไหวและสุขภาพทางกาย

1

4. การแต่งกาย

โดยทั่วไปเด็กมักจะถอดถุงเท้า รองเท้า กางเกง และเสื้อสวมศีรษะได้เองเมื่ออายุ 3 ปี หากมีโอกาสหัดทำ

1) สาธิตให้เด็กรู้จักดูเสื้อผ้าด้านหน้า ด้านหลัง ด้านใน ด้านนอก และวิธีสวมใส่เสื้อ ใส่กระโปรง ใส่กางเกง และการติดกระดุม รวมถึงฝึกให้รู้จักการจัดเก็บ

2) สาธิตให้เด็กสามารถแยกแยะได้ว่าใส่รองเท้าด้านไหนด้านซ้าย ด้านไหนด้านขวา หัดให้เด็กสังเกตเท้าของตัวเองและเทียบกับรองเท้า เป็นต้น

3) หัดให้เด็กส่องกระจก ช่วยหิวผมให้ และสนับสนุนให้เด็กหิวผมเอง โดยคอยช่วยเหลือดูแล

4) จัดกิจกรรมหรือเกมเกี่ยวกับการแต่งกาย เช่น วิ่งเปี้ยวใส่เสื้อ แข่งกันติดกระดุมเสื้อ

5. การดูแลสุขอนามัย

1) ทำตนเป็นแบบอย่างแก่เด็กในการรักษาความสะอาดและความเรียบร้อยของห้องเรียน และโรงเรียน เช่น เก็บของเป็นที่เป็นที่ทาง เก็บยาในตู้ยา เก็บของมีคมในครีวอย่างปลอดภัย ทิ้งและกำจัดขยะอย่างเหมาะสม เช่น ไม่เผาวัชพืชให้เกิดควันแต่นำไปทำปุ๋ย ฯลฯ

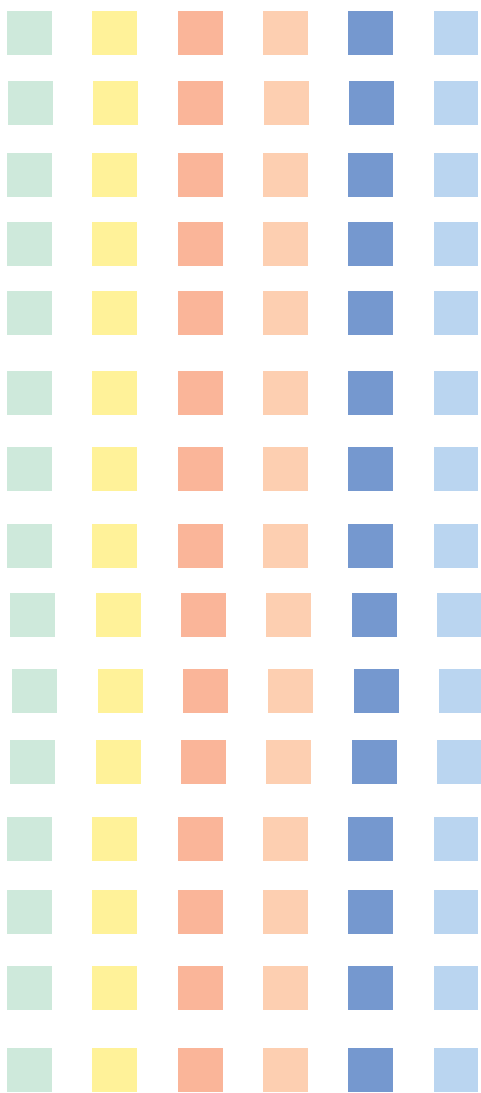
2) จัดให้เด็กมีภาชนะของตนเอง ไม่ดื่มกินจากภาชนะที่ผู้อื่นใช้แล้วและยังไม่ได้ล้าง

3) ให้เด็กมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมทำตามกำลัง เช่น เก็บที่นอนและผ้าห่มเมื่อตื่นนอนที่โรงเรียนหรือศูนย์ฯ ช่วยดูแลห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนหรือศูนย์ฯ ให้สะอาดเรียบร้อย ฯลฯ

4) เวลาเป็นหวัด ครูควรใช้และหัดให้เด็กใช้ผ้าปิดปากกับจมูก ไอ หรือ จาม หัดให้เด็กไม่ใช้มือป้ายน้ำมูกหรือเสมหะที่สิ่งของหรือตามเสื้อผ้า เวลาไปตามสถานที่ต่างๆ ไม่ควรเอามือไประตามผนัง ราวบันได หยิบจับของไปเรื่อย หรือเหยยสัตว์เล่น รู้จักล้างมือเมื่อเปราะเพื่อน หรือถ้าสงสัยเรื่องความสกปรกหรือความสะอาดให้ถามผู้ใหญ่ที่ไปด้วย

5) ดูแลแปรงสีฟันและแก้วแปรงฟันของตนให้สะอาดอยู่เสมอ ด้วยการล้างให้สะอาด นำไปผึ่งให้แห้ง โดยครู/ผู้ดูแลเด็กคอยตรวจสอบอีกครั้ง

ส่วนหลัก 2 (Domain 2): พัฒนาการด้านสังคม (Social Development)

ส่วนหลัก 2 : พัฒนาการด้านสังคม

2

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

2.1 การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ (Interaction with Adults)

หัวข้อที่ 8 สบสมณะ (Competency) : เด็กแสดงทักษะในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ (Children interact with adults with appropriate social skills)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

102. ทักทาย พูดคุยถามตอบกับผู้ใหญ่โดยมีผู้ใหญ่ช่วย (3 ปี)
103. ขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ (3 ปี)
104. ทำสิ่งต่างๆ เพื่อเอาใจผู้ใหญ่ (3 ปี)
105. มีความเชื่อมั่นในการปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่คนอื่นที่ไม่ใช่เป็นพ่อแม่ (เช่น ครู หมอ ฯลฯ) (3 ปี)
106. มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่อย่างเหมาะสมและมีสัมมาคารวะ (3 ปี)
107. ช่วยเหลือผู้ใหญ่ทำงานบ้านตามสมควร (3 ปี)
108. ไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวกับผู้ใหญ่ (3 ปี)
109. รู้จักปรับน้ำเสียงและความดังตามสถานการณ์ต่างๆ โดยมีผู้ใหญ่แนะนำ (3 ปี)
110. สนใจฟังผู้อื่นพูดขณะสนทนา (3 ปี)
111. รู้จักผลัดกันพูดผลัดกันฟังในกลุ่มสนทนา (3 ปี)
112. ใช้ถ้อยคำ และน้ำเสียงที่อ่อนโยน (3 ปี)
113. ทักทาย พูดคุยถามตอบกับผู้ใหญ่ด้วยตนเอง (4 ปี)
114. ขวนผู้ใหญ่เล่นด้วย (4 ปี)
115. รู้จักต่อรองและประนีประนอมกับผู้ใหญ่เมื่อมีข้อขัดแย้งกัน (4 ปี)
116. เสนอตัวช่วยเหลือผู้ใหญ่ (4 ปี)
117. การมีส่วนร่วมกับผู้ใหญ่ในการตัดสินใจ หรือแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องต่างๆ (4 ปี)
118. รู้จักปรับน้ำเสียงและความดังตามสถานการณ์ต่างๆ (4 ปี)
119. ถ้ายกข้อความที่ได้รับจากคนหนึ่ง ไปยังอีกคนหนึ่งได้ถูกต้อง (4 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ให้ออกาสเด็กได้มีเวลาอยู่กับผู้ใหญ่ตัวต่อตัวทุกวัน เพื่อได้รับฟังกัน พูดคุย เอาใจใส่กันและกัน และทำสิ่งดีๆ ให้แก่กัน แสดงความเอื้ออาทรต่อกัน แสดงความรักและผูกพันกัน ควรโอบกอด สัมผัสตัว จับมือ หรือกระซิบ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกที่ดีต่อกัน เช่น ความรัก ความเห็นใจ ให้กำลังใจ ฯลฯ
2. ผู้ใหญ่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนและใช้คำพูดที่เหมาะสมกับบุคคล สถานที่ และเวลา และแนะนำเด็กให้แสดงความเคารพ ใช้น้ำเสียง กิริยาท่าทางที่สุภาพต่อผู้ใหญ่ ญาติ ครู พระ นักบวช สำรวมขณะอยู่ในวัด ในโบสถ์ ฯลฯ หัดให้เด็กรู้จักไหว้ผู้ใหญ่ และรู้จักพูดคำว่า “ขอบคุณ” “ขอโทษ” หัดให้เดินก้มศีรษะเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่
3. ฝึกการมีมารยาทในการสนทนา เช่น รู้จักฟัง รู้จังหวะในการพูด ไม่พูดแทรกขณะผู้อื่นกำลังพูด รู้จักวิธีพูดทางโทรศัพท์ ฯลฯ
4. ให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว ของห้องเรียน และของสังคม เช่น ร่วมรับรู้ ร่วมทำงาน ร่วมเสนอความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ฯลฯ
5. ผู้ใหญ่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างในการควบคุมอารมณ์และการแสดงออกอย่างเหมาะสม และพูดคุย แนะนำเด็ก เช่น การพูดบอกเล่าถึงอารมณ์ และความรู้สึกของตนเอง โดยต้องไม่แสดงความก้าวร้าว การให้ความเห็นที่แตกต่างโดยไม่ดูถูกความคิดของคนอื่น ฯลฯ
6. ให้ออกาสเด็กได้สนทนากับผู้ใหญ่ เพื่อให้กล้าแสดงความคิดเห็นเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่
7. เวลาเด็กแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสมกับผู้ใหญ่ ครูหรือผู้ดูแลเด็กไม่ควรใช้วาจาก้าวร้าวกับเด็ก โดยดุทันที หรือตีเด็ก แต่ควรใช้วิธีกระซิบกับเด็ก อธิบายด้วยเสียงเบาๆ พร้อมทั้งรู้จักขอโทษผู้ใหญ่ โดยให้เด็กหัดขอโทษเองหรือขอโทษแทนเด็กไปก่อน และพยายามอธิบายให้เด็กเข้าใจภายหลัง
8. ให้คำแนะนำในการแสดงออกที่เหมาะสมเมื่อเด็กมีอารมณ์โกรธ
9. ครูควรตระหนักถึงสิทธิที่เด็กพึงได้รับ เช่น ทุกคนมีศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ทุกคนควรได้รับความเสมอภาคโดยเท่าเทียมกัน เป็นต้น

ส่วนหลัก 2 : พัฒนาการด้านสังคม

2

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

2.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็ก
(Interaction with Peers)

หัวข้อที่ 9 สมรรถนะ (Competency): เด็กแสดงทักษะทางสังคมเชิงบวกกับเพื่อนเด็กด้วยกัน (Children demonstrate positive social skills with peers)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

120. แสดงความสนใจเด็กคนอื่น (3 ปี)
121. พุดคุยและเล่นกับเพื่อนเด็กด้วยกัน (3 ปี)
122. เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้ (3 ปี)
123. เล่นอิสระกับเพื่อนเด็กจำนวน 2 คนขึ้นไป (3 ปี)
124. ไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวกับเพื่อน (3 ปี)
125. ยอมรับความช่วยเหลือจากเพื่อน (3 ปี)
126. บอกชื่อเพื่อนอย่างน้อย 1 ชื่อ (3 ปี)
127. ยอมรับกฎ กติกา เวลาเล่นกับเพื่อน (3 ปี)
128. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีอย่างต่อเนื่องกับเพื่อน เช่น บอกว่าคิดถึงเพื่อน คอยให้มาเล่นด้วยกัน เก็บของหรือขนมไว้ให้เพื่อน (4 ปี)
129. ฟังเพื่อน และแสดงความคิดเห็น (4 ปี)
130. ช่วยเหลือเพื่อน (4 ปี)
131. ร่วมกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนจนกิจกรรมนั้นแล้วเสร็จ (4 ปี)
132. เมื่อมีปัญหาขัดแย้งกับเพื่อน รู้จักต่อรองหรือประนีประนอม (4 ปี)
133. ชวนเพื่อนมาเล่นด้วยกันโดยกำหนดสถานที่ (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. สร้างโอกาสให้เด็กได้เล่นกับเพื่อนๆ โดยอาจเล่นเป็นคู่หรือเล่นเป็นกลุ่ม
2. แนะนำ หรืออธิบายให้เด็กรู้จักผลัดกันเล่น เพื่อจะได้มีโอกาสเล่นทุกคน และ

Domain 2 : Social Development

2

รู้จักแบ่งปันของเล่น

3. จัดให้เด็กได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือช่วยกันคิดหรือคุยกันเองในกลุ่มเพื่อนหรือระหว่างกัน

4. อ่านนิทานให้เด็กฟังแล้วตั้งกรณีที่มีปัญหาหรือสถานการณ์มาพูดคุยกับเด็กเพื่อให้เด็กคิดหาคำตอบในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนๆ ด้วยกันเอง

5. เล่าเรื่อง เล่นบทบาทสมมติ หรือยกตัวอย่าง คุยกับเด็กเกี่ยวกับสถานการณ์ที่มีความขัดแย้ง ให้เด็กคิดแก้ปัญหาด้วยการใช้ภาษาที่ประนีประนอมหรือด้วยสันติวิธี เช่น ถ้าเพื่อนแย่งของเล่นกันแล้วหนูจะทำอย่างไร หรือถ้าเพื่อนมาแย่งของเล่นหนูแล้วหนูจะทำอย่างไร

6. ในกรณีที่เด็กมีความขัดแย้งกันเอง ให้เฝ้าดูการแก้ปัญหาของเด็กก่อนในระดับต้นอย่าเพิ่งด่วนเข้าไปทำโทษหรือตีเด็กหรือดุเด็ก ให้แยกเด็กเพื่อไม่ให้เกิดอันตราย ให้เด็กให้เหตุผลของทั้งสองฝ่าย และใช้คำพูดที่ช่วยให้เด็กเข้าใจและให้อภัยกันและกัน โดยไม่จำเป็นต้องสอบสวนหาว่าใครเป็นผู้กระทำผิดถ้าไม่ใช่เรื่องใหญ่โต แล้วชวนให้เด็กไปเล่นกันต่อ ในกรณีที่เป็นเรื่องสำคัญ ครู/ผู้ดูแลเด็กก็ต้องใช้วิธีสืบหาข้อมูลจนกระจ่างชัด และนำคูกรณีมาอธิบายและดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ฝ่ายที่ทำผิดรู้สึกผิดและขอโทษ และผู้ถูกกระทำรู้จักยอมรับคำขอโทษและให้อภัย

7. เมื่อเด็กมีปัญหากัน ให้ครู/ผู้ดูแลเด็กระมัดระวังท่าทีและการใช้คำถามที่เหมาะสม เช่น ถามว่าเกิดอะไรขึ้น มากกว่าจะใช้คำถามว่าใครทำ และเมื่อเด็กตกลงกันไม่ได้ ยังมีอารมณ์โกรธ ให้แยกกันไปเพื่อให้สงบสักครู่ แล้วจึงค่อยพามาพูดคุย ปรับความเข้าใจใหม่หรือให้ขอโทษและให้อภัยกัน

8. เอ่ยปากชมเด็กเมื่อช่วยเหลือเพื่อนทำสิ่งต่างๆ และชักจูงให้เด็กมีน้ำใจ และเอ่ยปากชมเพื่อน ให้มีการประกาศความดี หรือกล่าวถึงเจตนาดีที่จะทำให้กับคนอื่น ให้เด็กได้เสนอชื่อของเพื่อนที่ทำความดี

9. คุยกับเด็กว่าเพื่อนบางคนก็มีน้ำใจอยากช่วยเหลือ เมื่อเพื่อนทำอะไรให้ชื่นชมด้วยการพูดขอบคุณเพื่อน และรู้จักช่วยเหลือเพื่อนเป็นการตอบแทน

ส่วนหลัก 2 : พัฒนาการด้านสังคม

2

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

2.3 พฤติกรรมการปรับตัวทางสังคม
(Adaptive Social Behavior)

หัวข้อที่ 10 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความตระหนักรู้ว่า
พฤติกรรมมีผลกระทบต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม (Children demonstrate
awareness of their own behavior and its effect on other
people and environment)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

134. แบ่งปันกับเพื่อน และผลัดกันเล่นโดยมีผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือแนะนำ (3 ปี)
135. เมื่อเผชิญสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ก็กล้าที่จะลองทำอะไรใหม่ ๆ ที่ท้าทาย (3 ปี)
136. ถามผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง (เช่น ถ้าหนูพูดเสียงดัง ทำไมเพื่อนต้องโกรธ) (4 ปี)
137. ปรับเปลี่ยนบทบาทได้ในโอกาสที่เหมาะสม (4 ปี)
138. ขอเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน ในขณะที่กลุ่มกำลังทำกิจกรรมอยู่ (4 ปี)
139. ปลอบเมื่อเห็นเพื่อนเจ็บ หรือไม่สบายใจ (4 ปี)
140. ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสังคมอย่างง่าย ๆ ในครอบครัว/โรงเรียน/ชุมชน (4 ปี)
141. ใช้ท่าทางและภาษาที่เหมาะสมเมื่อมีความขัดแย้งภายในกลุ่ม (4 ปี)
142. บอกพฤติกรรมที่ดีของเด็กคนอื่น (5 ปี)
143. บอกได้ว่า การกระทำของตนเองมีผลต่อความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่นได้อย่างไร (5 ปี)

Domain 2 : Social Development

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. คุยกับเด็กพร้อมกับสาธิตให้เด็กดูว่าน้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง คำพูด มีผลต่อความรู้สึกของผู้อื่น เช่น การพูดที่สุภาพ น้ำเสียงที่นุ่มนวล พูดขอร้อง น้ำเสียงเกรี้ยวกราด ตวาด ประชดประชัน เสียดสี เยาะเย้ย โอ้อวด ฯลฯ
2. เมื่อเห็นผู้อื่นเป็นทุกข์ เสียใจ หรือบาดเจ็บ ฝึกให้เด็กรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น ทั้ง ดีใจ เสียใจ และเมื่อเห็นผู้อื่นเป็นทุกข์ เสียใจ หรือบาดเจ็บ แนะนำให้เด็กแสดงความรู้สึกห่วงใยด้วยคำพูด หรือท่าทีที่แสดงความรู้สึกห่วงใย อาจหาโอกาสพาเด็กไปเยี่ยมสถานที่ที่ได้พบกับคนด้อยโอกาส เช่น สถานสงเคราะห์ สถานศึกษาสำหรับคนพิการ เป็นต้น
3. สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ และไม่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่จำเจตลอดเวลา เช่น พาไปตลาด เพื่อเห็นและรู้จักผลิตภัณฑ์ต่างๆ หรือใหม่ๆ ไปงานรื่นเริงต่างๆ ที่เหมาะกับเด็ก เชื้อเชิญให้ลองชิมอาหารที่แปลกใหม่สำหรับเด็กๆ ฯลฯ
4. ให้โอกาสริเริ่มหรือให้เด็กให้คำแนะนำผู้อื่น เช่น ให้เด็กช่วยคิดรายการอาหารว่าง/อาหารกลางวันที่โรงเรียนหรือศูนย์ฯ ให้เสนอความคิดเห็นว่าจะไปไหนกันดี และขณะเดียวกันก็ให้รู้จักฟังความคิดเห็นของคนอื่นด้วย
5. ครู/ผู้ดูแลเด็กทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมีความเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นความถูกต้อง เช่น รับฟังความคิดเห็นของกันและกัน รักษากฎระเบียบของสังคม เช่น การทิ้งขยะ การเข้าคิว การไม่จอดรถในที่ห้ามจอด ฯลฯ
6. สังเกตเด็กเวลาเด็กเผชิญสภาพการณ์ใหม่ๆ และช่วยเสริมแรงให้เด็กปรับตัวได้
7. ปลุกฝังเด็กเกี่ยวกับการรักษาและการไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ให้เด็กมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น เก็บเศษกระดาษ ใบไม้ ช่วยดูแลรักษาต้นไม้
8. ปลุกฝังให้เด็กเอื้ออาทรต่อกัน รู้จักปลอบโยนกัน โดยฝึกให้ทำเป็นประจำจนติดเป็นนิสัย
9. จัดกิจกรรมให้เด็กสำรวจความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคลต่างๆ เกี่ยวกับการทำความดีเพื่อผู้อื่น เช่น เมื่อมีคนไปอ่านหนังสือให้คนตาบอดฟัง อาสาสมัครไปจัดกิจกรรมที่สถานสงเคราะห์เด็กกำพร้า ฯลฯ

ส่วนหลัก 2 : พัฒนาการด้านสังคม

2

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

2.4 เห็นคุณค่าของความแตกต่าง
(Appreciating Diversity)

หัวข้อที่ 11 สมรรถนะ (Competency) : เด็กตระหนักรู้เห็นคุณค่า และ
ยอมรับนับถือในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล
(Children recognize, appreciate, and respect similarities and
differences in people of diversity)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

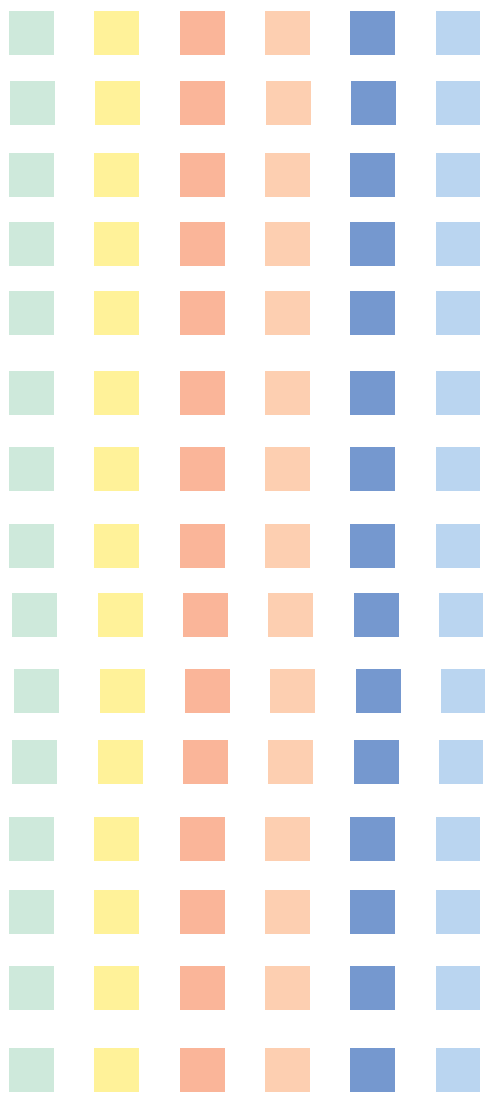
144. เล่นเลียนแบบและแสดงความชื่นชมวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ที่แตกต่างไปจากตน (3 ปี)
145. ปฏิบัติตนอย่างสุภาพกับทุกคน รวมถึงคนที่มีสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่ต่างไปจากตน (3 ปี)
146. บอกได้ว่าบุคคลแต่ละคนมีความเหมือนและความต่าง (5 ปี)
147. เล่นกับกลุ่มเด็กที่แตกต่างไปจากตน (เช่น ต่างภาษา ต่างเชื้อชาติ ต่างชาติพันธุ์ ต่างพื้นเพทางเศรษฐกิจสังคม หรือ มีความบกพร่องทางกายและอื่นๆ ฯลฯ) (5 ปี)
148. บอกได้ว่าคนแต่ละคนมีความสามารถที่ต่างต่างกัน (5 ปี)
149. รู้จักถามเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล (เช่น ทำไมหนูหน้าตาเหมือนแม่) (5)
150. ถามคำถามเกี่ยวกับคำที่ใช้หรือความเป็นอยู่ หรือลักษณะของกลุ่มคนที่ต่างต่างกัน (5 ปี)
151. ถามหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นธรรมในกลุ่มเพื่อน (5 ปี)
152. บอกได้ว่าคนแต่ละคนมีความชอบและไม่ชอบที่ต่างต่างกัน (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ชวนเด็กพูดคุยถึงสิ่งที่ดีในวัฒนธรรมของตน หรือของกลุ่ม เช่น สิ่งที่เป็นที่น่า นับถือ เครื่องแต่งกาย อาหาร ประเพณี และภาษาที่ทำให้เด็กเกิดความภูมิใจการให้เด็กได้ ร่วมงานของท้องถิ่น
2. ชวนเด็กพูดคุยให้เห็นคุณค่าของผู้คนที่อยู่ต่างวัฒนธรรม และครูหรือผู้ดูแลเด็ก ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในความเคารพศักดิ์ศรี และความเป็นบุคคลของผู้อื่น
3. ปฏิบัติตนอย่างสุภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็กกับผู้ต่างวัย ต่างฐานะ เช่น กับ ผู้สูงอายุ คนขายของ หรือคนยากจนกว่า
4. ปฏิบัติตนอย่างสุภาพ เป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็กต่อผู้พิการ และผู้ที่ด้อยกว่า เช่น คนตาบอด เด็กที่พูดช้า เข้าใจอะไรช้า ไม่พูดจาดูถูก ถากถาง เป็นต้น
5. เล่นและพูดคุยกับเด็กที่มีความบกพร่องทางกายและบกพร่องด้านอื่นๆ โดยไม่แสดงความรังเกียจ
6. ครูและผู้ดูแลเด็กต้องระมัดระวังคำพูด ไม่วิพากษ์วิจารณ์บุคคลต่างๆ ในทางที่ไม่ดีต่อหน้าเด็ก ไม่ว่าจะต่างวัฒนธรรม พิการ ผู้ที่ด้อยกว่า และไม่แสดงความรังเกียจ หรือแสดงกิริยาที่ไม่สมควรต่อบุคคลเหล่านั้น แต่กลับต้องแสดงให้เห็นว่า ทุกคนควรได้รับ คุณค่าของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน
7. ฝึกให้เด็กยอมรับและมองผู้อื่นในแงุ่มุมที่ดีหรือเชิงบวก เช่น ความสามารถที่แตกต่าง ความคิดเห็นที่แตกต่าง แง่มุมที่ดีของคนอื่น ฯลฯ
8. พาเด็กไปทัศนศึกษาไปยังศาสนสถานต่างๆ เช่น โบสถ์ วัด มัสยิด เพื่อให้เห็น ความแตกต่างทั้งบุคคล สถานที่ พิธีกรรม

ส่วนหลัก 3 (Domain 3): พัฒนาการด้านอารมณ์ (Emotional Development)

ส่วนหลัก 3 : พัฒนาการด้านอารมณ์

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

3.1 ความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept)

หัวข้อที่ 12 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถรับรู้เกี่ยวกับตนเอง

และตระหนักรู้ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบอะไร (Children are able to

perceive themselves as unique individuals and demonstrate

awareness of preference)

3

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

153. แสดงท่าทางหรือวาจา บอกความรู้สึกรักและผูกพันกับพ่อแม่ และคนใกล้ชิด (3 ปี)
154. บอกได้ว่าตนเองชอบ หรือไม่ชอบ สิ่งของและ/หรือกิจกรรมใด (4 ปี)
155. บอกความรู้สึกของตนเองทั้งทางบวกและทางลบต่อสิ่งของ บุคคล หรือ สภาพต่างๆ ได้ (4 ปี)
156. บอกความรู้สึกของตนเองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ (4 ปี)
157. บอกความรู้สึกหรือแสดงท่าทางผูกพันกับสิ่งของที่ตนรัก (4 ปี)
158. บอกลักษณะทางกายของตนเอง (5 ปี)
159. บอกความรู้สึกหรือแสดงพฤติกรรมไม่สบายใจ กังวลใจในบางเหตุการณ์ (5 ปี)

Domain 3 : Emotional Development

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ครู/ผู้ดูแลเด็กสอนและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออกทางอารมณ์ รวมทั้งวิธีการแสดงอารมณ์ไม่ดีที่เป็นที่ยอมรับได้
2. ครู/ผู้ดูแลเด็กควรพูดคุยกับเด็ก และเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความรู้สึกที่มีต่อประสบการณ์โดยตรง เช่น ในกิจวัตรประจำวัน หรือสิ่งที่สัมผัสโดยตรง เช่น ความรู้สึกต่ออาหารบางอย่าง เครื่องแต่งตัว นิทานบางเรื่อง กิจกรรมบางอย่าง ฝึกให้เด็กแสดงความรู้สึกของตนเอง หลังจากเสร็จกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ฯลฯ
3. ให้เด็กได้แสดงออกความรู้สึกต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามโอกาส และความเหมาะสม โดยครูและผู้ดูแลเด็กคอยให้คำแนะนำ เช่น เมื่อเด็กทำงานตกแตก การมีน้องใหม่ การสูญเสียญาติผู้ใหญ่ การไปโรงเรียน/ศูนย์พัฒนาเด็กระยะแรก ฯลฯ
4. เล่านิทาน เล่าเรื่อง พูดคุยกับเด็ก แล้วให้เด็กแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น ต่อสิ่งที่ได้ฟัง เช่น ชอบ ไม่ชอบ สนุก น่ากลัว และสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม โดยเชื่อมโยงเข้าสู่ชีวิตจริงของเด็ก ฯลฯ
5. ชื่นชมเมื่อเด็กทำสิ่งต่างๆ สำเร็จ เช่น ชมว่าเก่ง ดีมาก หรือให้กำลังใจเพื่อให้เด็กเกิดความพยายามต่อไป หรือเมื่อเผชิญปัญหา เช่น ไม่เป็นไร ลองใหม่อีกทีนะ ใจเย็นๆ นะ ค่อยๆ ทำก็ได้ ฯลฯ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดที่ดีเกี่ยวกับตนเอง
6. สร้างความเชื่อมั่นให้แก่เด็ก โดยเปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กชอบหรือถนัด
7. ให้เด็กได้เคลื่อนไหวประกอบเพลงอย่างอิสระ ตามจินตนาการ อารมณ์และความรู้สึกของตน ให้เด็กวาดภาพหรือเลือกให้สีความความต้องการ
8. ให้เด็กได้ทำกิจกรรมเล่าถึงของรักของหวง (Show & Tell) ให้เด็กๆ นำของรักของตน เช่น ตุ๊กตาหมี หนังสือเล่มโปรดมาให้อ่านแล้วพูดแสดงความรู้สึกของตนกับของรัก

ส่วนหลัก 3 : พัฒนาการด้านอารมณ์

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

3.2 การควบคุมอารมณ์ตนเอง (Emotional Self-Control)

หัวข้อที่ 13 สมรรถนะ (Competency) : เด็กปฏิบัติตามกฎระเบียบและกิจวัตรและคุมอารมณ์•ได้ตามสมควร (Children follow rules and daily routine and demonstrate appropriate level of emotional control)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

160. ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เมื่อประสบเหตุการณ์ที่ไม่พอใจหรือเมื่อทำกิจกรรมที่ยาก โดยมีผู้ใหญ่ช่วย (3 ปี)
161. ไม่แสดงความกลัวหรือวิตกกังวลกับสภาวะการณ์หรือสิ่งที่ไม่มีความต้องการกลัว โดยมีผู้ใหญ่ช่วย (3 ปี)
162. ไม่แสดงความกลัวหรือวิตกกังวลกับสภาวะการณ์หรือสิ่งที่ไม่มีความต้องการกลัว (เช่น สระผม พบแพทย์ กลัวความมืด) (3 ปี)
163. ไม่ให้ความสนิทสนมกับคนแปลกหน้า โดยมีผู้ใหญ่บอกหรือให้เหตุผล (3 ปี)
164. ไม่ให้ความสนิทสนมกับคนแปลกหน้า (3 ปี)
165. ไม่แสดงอาการหงุดหงิดจนเกินไปเมื่อต้องทำกิจกรรมที่ยาก โดยมีผู้ใหญ่ช่วย (3 ปี)
166. ไม่แสดงอาการหงุดหงิดจนเกินไปเมื่อต้องทำกิจกรรมที่ยาก (3 ปี)
167. ไม่แสดงอารมณ์โกรธหรือไม่พอใจ จนเกินกว่าเหตุ (3 ปี)
168. หยุตหรือสงบอารมณ์ไม่ดีขึ้นได้บ้างเมื่อผู้ใหญ่แนะนำ (3 ปี)

Domain 3 : Emotional Development

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ครูต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก แสดงความรัก เอาใจใส่ ช่างสังเกตในเรื่องอารมณ์ ความรู้สึกของเด็ก พร้อมทั้งจะเข้าใจและรับฟังเด็ก
2. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการควบคุมอารมณ์ มีความสม่ำเสมอ คงเส้นคงวา ไม่แสดงความก้าวร้าว อุนเฉียว
3. ครู/ผู้ดูแลเด็กต้องใจเย็น สงบ ตั้งสติ เมื่อเห็นเด็กอาละวาด โดยอาจปล่อยให้แสดงออกสักระยะหนึ่งแล้วค่อยปลอบโยน
4. เมื่อเด็กอาละวาด อย่าให้เด็กทำร้ายสิ่งของ ผู้อื่น หรือ ทำร้ายตนเอง (ถ้าเป็น สิ่งของ ค่อยๆ ปลดของออกจากมือ) พาเด็กออกไปจากสิ่งแวดล้อมนั้นเพื่อเปลี่ยนความสนใจ แล้วค่อยๆ ให้เด็กสงบลง อย่าเพิ่งด่วนดู ว่า ลงโทษในขณะนั้น เมื่อเด็กสงบแล้วจึงค่อยคุย ด้วยน้ำเสียงและท่าทีที่สงบอย่างสันๆ เมื่อเด็กอารมณ์ดีและพร้อมฟังจึงค่อยแนะนำ และ สอนเด็ก
5. ถ้าเด็กร้องขอสิ่งที่ไม่สามารถให้ได้ทันที เช่น กินขนมจนหมด แล้วขออีกทันที ครู/ผู้ดูแลเด็กต้องบอกว่า ค่อยเดี๋ยว รอเดี๋ยวนะ แป๊บเดี๋ยว แล้วต้องสอนให้เด็กรู้ว่าจะได้ เมื่อไหร่ แล้วจัดการให้เด็กได้ตามที่กำหนดไว้
6. ถ้าเด็กร้องขอสิ่งที่ไม่สามารถให้ได้ ให้เบนความสนใจของเด็กก่อน เมื่อสงบ แล้วจึงค่อยอธิบายเหตุผล หรือประนีประนอมกัน
7. ในกรณีที่เด็กร้องไห้ ครูและผู้ดูแลเด็กไม่ควรบังคับให้เด็กหยุดร้อง ต้องใจเย็น โดย อาจพาเด็กไปล้างหน้า หรือปล่อยให้เด็กร้องระยะสั้นๆ จนเด็กสงบลง แล้วจึงค่อยอธิบาย หรือถ้าเด็กไม่หยุดร้องไห้ ต้องหาวิธีเบนความสนใจ ห้ามหลอกเด็กหรือสัญญาอะไรกับเด็ก ในสิ่งที่ไม่สามารถทำตามสัญญาได้
8. เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว อาละวาด มักจะไม่ใช่ที่ยอมรับของเพื่อน ครูควร เปิดโอกาสให้ได้เป็นผู้นำในการทำความคิด หรือเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม เพื่อให้เด็กเรียนรู้ ที่จะทำความดีและเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน

ส่วนหลัก 3 : พัฒนาการด้านอารมณ์

3

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

3.3 สมรรถนะของตนเอง (Self-Efficacy)

หัวข้อที่ 14 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความเชื่อมั่นในความสามารถของตน (Children demonstrate belief in their abilities)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

- 169. แสดงความดีใจโดยทำทางหรือวาจา เมื่อทำอะไรได้หรือสำเร็จ (3 ปี)
- 170. อดผลงานของตนเพื่อให้ตนเองรู้สึกดี และรู้สึกว่าคุณมีความสามารถ (3 ปี)
- 171. ทำกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อได้แสดงความสามารถ (3 ปี)
- 172. แสดงท่าทางพอใจเมื่อตนเองมีโอกาสดำเนินกิจกรรมหนึ่งๆ ที่อยากพูด อยากทำ (3 ปี)
- 173. อาสาที่จะทำกิจกรรมเพื่อแสดงความสามารถของตน (4 ปี)
- 174. บอกได้ว่าตนเองมีความสามารถในเรื่องใด (4 ปี)

Domain 3 : Emotional Development

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

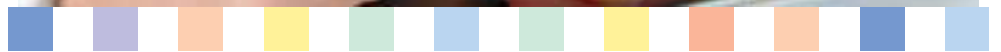
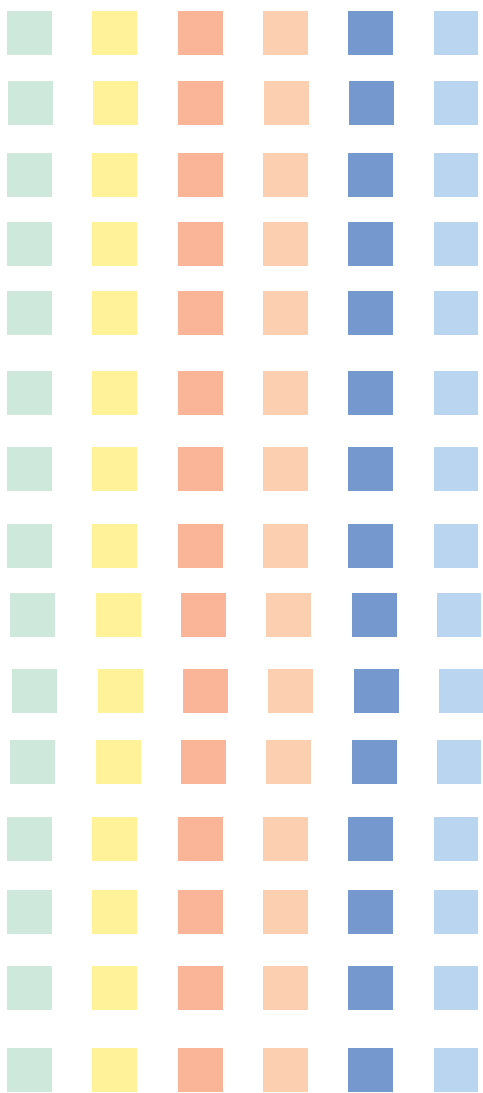
1. เปิดโอกาสและสนับสนุนให้เด็กได้ทำในสิ่งที่เด็กทำได้ตามวัย และให้เด็กได้รับคำชมเชย โดยอย่าคิดว่าเด็กยังเล็กแล้วไม่ทำอะไรได้ด้วยตนเอง เด็กจะเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง ถ้าเด็กทำได้
2. ถามหรือขอร้อง หรือส่งเสริมให้เด็กได้ช่วยทำสิ่งต่างๆ ที่เด็กพอจะทำได้ เด็กจะารู้สึกว่าตนเองมีค่า
3. เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดหรือได้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กอยากพูดอยากทำ ให้มีโอกาสนำเสนอผลงานของตนหน้าชั้นเรียน
4. ให้เด็กได้มีโอกาสค้นพบวิธีการเล่นด้วยตนเอง จากการเล่นและทำกิจกรรมต่างๆ อย่างอิสระ และ ให้เด็กได้นำเสนอการค้นพบนั้นกับเพื่อนๆ
5. ครูต้องไม่ทำให้เด็กรู้สึกด้อยหรือเสียหน้า เช่น ไม่ตำหนิเด็กต่อหน้าคนอื่น ไม่ประชดประชันเด็กโดยนำไปเปรียบเทียบกับเด็กอื่น
6. เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกการเป็นผู้นำผู้ตาม เช่น ผลัดเปลี่ยนกันเป็นหัวหน้าห้อง หัวหน้ากลุ่ม หรือให้โอกาสเด็กออกมาพูดนำเสนอความคิดของตน ต่อหน้าผู้อื่นอยู่เสมอ หรือการเปิดโอกาสให้เด็กได้เสนอตัวเป็นอาสาสมัครในงานที่ตนมีความถนัด

ส่วนหลัก 4 (Domain 4):

พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา
(Cognitive Development)

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.1 ความจำ (Memory)

หัวข้อที่ 15 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงการจำเบื้องต้น

(Children demonstrate basic memory skills)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

175. ร้องเพลงจนจบได้ (3 ปี)
176. ท่องคำคล้องจองหรือคำกลอนสั้นๆ ได้ (3 ปี)
177. บอกชื่อวันในหนึ่งสัปดาห์ (4 ปี)
178. ฟังนิทานแล้วเล่าได้พอสังเขป (4 ปี)
179. บอก / เล่าได้ว่าวันนี้ทำอะไรที่โรงเรียน (4 ปี)
180. ฮัมทำนองเพลง (ร้องทำนองเพลงในลำคอ) ที่คุ้นเคยได้ (5 ปี)
181. บอกชื่อวันในหนึ่งสัปดาห์โดยเรียงลำดับได้อย่างถูกต้อง (5 ปี)
182. บอกและเรียกชื่อเดือนได้ (ไม่จำเป็นต้องทุกเดือนและไม่เรียงลำดับ) (5 ปี)
183. บอกหมายเลขโทรศัพท์ที่บ้านได้ (5 ปี)
184. ฟังนิทานแล้วเล่ารายละเอียดได้ถูกต้อง (5 ปี)
185. บอก / เล่าได้ว่าเมื่อวานนี้ทำอะไร (ที่โรงเรียน หรือที่บ้าน) (5 ปี)

Domain 4 : Cognitive Development

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ให้เด็กได้ร้องเพลง ท่องบทกลอน คำคล้องจอง เล่นเกมเกี่ยวกับคำ เช่น คำที่ขึ้นต้นด้วย มะ ด้วย ก เกมเอ่ยคำที่เป็นต้นไม้ เช่น ต้นมะม่วง เกมเกี่ยวกับการจำตัวเลข เกมเกี่ยวกับชื่อสัตว์ ฯลฯ
2. เล่านิทานหรืออ่านหนังสือกับเด็ก แล้วชวนพูดคุย หรือชวนให้เด็กเล่าให้คนอื่นฟัง
3. ชวนให้เด็กเล่าถึงสิ่งที่ทำ หรือทบทวนประสบการณ์ที่เด็กได้รับมาจากการจัดกิจกรรม เช่น การประกอบอาหาร เหตุการณ์ที่ผ่านมาในแต่ละวัน หรือเหตุการณ์ที่เด็กประทับใจ หรือชอบ ฯลฯ
4. เอารูปถ่ายที่เคยทำกิจกรรมหรือไปเที่ยวด้วยกันมา แล้วให้เด็กเล่าให้ฟัง หรือวาดภาพ หรือบันทึกสั้นๆ
5. ทบทวนกับเด็กในเรื่องที่เด็กควรรู้เกี่ยวกับเรื่องของวันเดือนปี เช่น วันในหนึ่งสัปดาห์เดือนใน 1 ปี เรื่องที่เกี่ยวกับบ้านของตัวเอง เช่น สถานที่ที่ตั้งของบ้าน หมายเลขโทรศัพท์ ฯลฯ ให้เด็กทำสมุดบันทึกประจำวัน หรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจ
6. ชวนคุยแล้วให้เด็กเล่าหรือวาดภาพว่าเดินจากโรงเรียนมาบ้านเห็นอะไรบ้าง หรือผ่านสถานที่อะไรบ้าง
7. เล่านิทานให้เด็กฟัง และนำบางตอนที่ชอบและจำได้ไปสร้างนิทานของตนเอง

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.2 การสร้างหรือพัฒนาความคิด (ที่เป็นการคิดเบื้องต้น) (Concept Formation)

หัวข้อที่ 16 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงความคิด

พื้นฐานในเรื่องเกี่ยวกับเวลา ช่องว่าง (space) ตำแหน่งแหล่งที่

คุณลักษณะ ฯลฯ รวมทั้งการจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ ที่อยู่ แวดล้อม (Children

demonstrate understanding about time, space, positioning,

characteristic etc., including grouping objects in the environment)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

186. ถามว่า “อะไร” และ “ที่ไหน” (4 ปี)
187. บอกหรือใช้คำที่บอกช่วงเวลาของวันได้ถูกต้อง (เช่น เช้า กลางวัน เย็น) (4 ปี)
188. บอกลักษณะหรือคุณลักษณะเบื้องต้นของสิ่งของ (เช่น ร้อน ยาว หนัก ใหญ่ ขรุขระ
แห้ง) (5 ปี)
189. บอกได้ว่าสิ่งของที่วางอยู่นั้น อยู่ด้านซ้ายหรือขวาของเด็ก (5 ปี)
190. บอกได้ว่าสิ่งของที่วางอยู่นั้น อยู่ด้านซ้ายหรือขวาของผู้ที่พูดด้วย (หันหน้าเข้าหากัน)
(5 ปี)
191. บอกได้และใช้คำว่า “เมื่อวานนี้” “วันนี้” “พรุ่งนี้” อย่างถูกต้อง (5 ปี)
192. บอกหรือเรียกชื่อประเภท คน สัตว์ สิ่งของ พืช (เช่น เด็ก ผู้ใหญ่ คนแก่ / สัตว์เลี้ยง
สัตว์ป่า / ผัก ผลไม้) (5 ปี)
193. วาดแผนที่จากบ้านมาโรงเรียนหรือวาดแผนผังของห้องเรียน / ห้องนอน (5 ปี)

Domain 4 : Cognitive Development

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. พูดคุยและให้โอกาสเด็กได้อธิบายถึงรายละเอียด และชวนให้เด็กเปรียบเทียบของสิ่งต่างๆ รอบตัวที่เด็กสนใจ เช่น สมมติว่าเด็กเล่าให้ฟังถึงของเล่นหรือของใช้ที่โรงเรียน ชวนให้เล่าถึงรายละเอียด และให้เปรียบเทียบกับของที่ใกล้เคียงของเด็กที่บ้าน เช่น ใหญ่กว่า เล็กกว่า อ้วนกว่า ผอมกว่า ยาวกว่า สั้นกว่า ฯลฯ เล่นเกมจับคู่ของที่มีลักษณะตรงข้ามกัน
2. เล่นของเล่นที่เด็กได้จัดกลุ่มสิ่งของ เช่น จัดเฟอร์นิเจอร์ในบ้าน เล่นจัดกลุ่มของเล่นจำลองต่างๆ ฯลฯ
3. จัดกิจกรรมที่เด็กได้ฝึกการชั่ง ตวง และวัด จากสิ่งของหลายๆ ประเภท เช่น น้ำทราย วัตถุดิบในการปรุงอาหาร เป็นต้น
4. ให้เด็กมีส่วนหรือสนุกไปกับการจัดเก็บสิ่งของให้เป็นหมวดหมู่ เช่น การเก็บของในลิ้นชัก การเก็บของในตู้เสื้อผ้า ฯลฯ
5. อ่านหนังสือ หรือชวนเด็กพูดคุย และใช้คำถามปลายเปิด ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดอย่างหลากหลายเกี่ยวกับประเภทของคน พืช สัตว์ สิ่งของ สี เสียง ลักษณะเด่นของคน คุณสมบัติ และคุณประโยชน์ เช่น หมาเป็นสัตว์ แล้วหนูคิดว่าอะไรอีกบ้างที่เป็นสัตว์ ทำไมหนูจึงคิดเช่นนั้น ฯลฯ
6. จัดสถานที่เก็บของเล่น จัดกล่อง จัดตะกร้าเก็บของเล่นของเด็กตามประเภท และตามขนาดอย่างเหมาะสม เหมาะกับที่เด็กจะจัดเก็บได้ด้วยตนเอง ครูและผู้ดูแลเด็กต้องฝึกฝนให้เด็กจัดเก็บของเล่นให้เป็นที่ ชี้ชวนให้เด็กเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของหมวดหมู่ เรื่องของการจัดเก็บให้เหมาะกับพื้นที่ว่าง
7. ทัดให้เด็กเขียนแผนที่จากบ้านไปโรงเรียน วาดผังของห้องต่างๆ เช่น ห้องเรียน ห้องครัว เล่นบล็อกหรือไม้ไอศกรีมเพื่อแบ่งสัดส่วนของบ้านตามจินตนาการ ฯลฯ
8. เล่นเกมออกคำสั่งที่ใช้คำ ช้าย ขวา หน้า หลัง บน ล่าง เช่น ชี้ไปทางขวา เลี้ยวรถไปทางซ้าย วางของไว้ทางขวา
9. ให้เด็กคุ้นกับการดูเวลาจากนาฬิกา ให้อธิบายนาฬิกาเป็นเครื่องมือของการดูเวลา เข็มนาฬิกาจะเดินหน้าตลอดเวลา ไม่มีถอยหลัง เป็นต้น
10. ชวนเด็กพูดคุยเกี่ยวกับกิจกรรมในวันนี้ พรุ่งนี้ เมื่อบานนี้ ชี้ชวนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวันเวลา กับการรอคอย ชี้ชวนให้เห็นความสัมพันธ์กับชื่อของวัน เช่น วันนี้อย่างจันทร์

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

4

พຽ່ນູ່ນີ້ເປັນວັນອັງຄາຣ ຯລຯ ການຈັດທຳປຽກຶນເພື່ອວາງແຜນການທຳກິຈກຣມຫຼືໂຄຣງວາງ

11. ວາດຖາພ ທຳວາງປຣະດິຊຽຸ່ ຫຼືເລ່າື່ງຈິນດາກເກື່ອວກັບໂລກໃນອດີດແລະອນາຄດ
12. ເລ່ນຖາພຕັດຕໍ່ກັບເດັກ
13. ເລ່ນທຶນເພື່ອເຂ້າໃຈສິ່ງທີ່ເປັນນາມຣຣມ ເຊ່ນ ເມຕຕາ ມີນ້ຳໃຈ ຯລຯ
14. ຈັດກິຈກຣມດນຕຣີ ເພື່ອເື່ອເດັກໄດ້ເຣື່ອນູ່ເຣື່ອຂອງເວລາ
15. ສັ່ເກຕການເປື່ອນແປງຂອງເວລາຈາກສຖາພແວດລ້ອມ ເຊ່ນ ສາງສວ່າງ ກິຈກຣມຂອງຜູ່ຄນໃນແຕ່ລະຣະຍະເວລາ ຫຼືກິຈກຣມຂອງເດັກເອ່ງທີ່ເປື່ອນໄປຕາມຂ່ວງເວລາຕ່າງໆ ໃນແຕ່ລະວັນ ຯລຯ ບັນທຶກສຖາພອາກາສໃນແຕ່ລະຂ່ວງວັນ ເລ່າື່ງເຣື່ອຫຼືເຣື່ອງລຳດັບຖາພຕາມເຕຊຸກຣນຸ່ກ່ອນຫຼັງໃນກິຈວັຕຣປຣະຈຳວັນ
16. ໃຫ້ເດັກຕກແຕ່ງສມຸດປຣະມວລເຕຊຸກຣນຸ່ ເຣື່ອງຣາວໃນການທຳກິຈກຣມ ຫຼືໂຄຣງວາງຕາມລຳດັບເວລາ
17. ໃຫ້ເດັກຊ່ວຍກັນຈັດປ່າຍນິເຕສ ບອຣດສາດຊຸດຊຸດ ເພື່ອເຣື່ອນູ່ເຣື່ອງການໃຊ້ພື້ນທີ່ ແລະການຈັດວາງ

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.3 ตรรกวิทยา และ ความมีเหตุผล (Logic and Reasoning)

หัวข้อที่ 17 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงความเข้าใจเกี่ยวกับ
เหตุและผล (Children demonstrate understanding of reasoning)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

194. บอกเหตุผลเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจวัตร (เช่น เหตุผลที่ต้องล้างมือก่อนรับประทานอาหารและ
หลังเข้าห้องน้ำ แปรงฟันตอนเช้า ก่อนนอน และหลังอาหาร) (3 ปี)
195. บอกความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้องระหว่างสิ่งต่างๆ และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ หรือใช้
คำว่า “ถ้า...แล้วจะ...” (เช่น ฝนตกเราเปียก วันหยุดไม่ต้องไปโรงเรียน กินพริกจะรู้สึกเผ็ด)
(3 ปี)
196. ถามว่า “ทำไม” และ “อย่างไร” (เช่น ทำไมน้ำเกาะที่ข้างแก้วเมื่อมีน้ำแข็งอยู่ในแก้ว ทำไม
มีกลางวัน กลางคืน) (4 ปี)
197. ใช้คำว่า “เพราะ” เพื่ออธิบายเหตุและผลได้ในเรื่องต่างๆ ไป (ไม่จำเป็นต้องเป็นเหตุผลที่
ถูกต้อง) (4 ปี)
198. บอกเหตุผลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนด้านความปลอดภัย (เช่น เหตุผลที่ต้องไม่เล่นบริเวณ
ริมน้ำ ไม่เล่นไม้ขีดไฟ) (4 ปี)
199. บอกเหตุผลในการปฏิบัติตนในด้านที่เกี่ยวกับการรักษาสีสิ่งแวดล้อม (เช่น บอกเหตุผลที่ต้อง
ไม่ทิ้งขยะตามถนน ไม่เด็ดดอกไม้ ไม่ทำลายของสาธารณะ) (4 ปี)
200. บอกได้ว่าส่วนประกอบที่สำคัญอะไรไม่ปรากฏหรือหายไปในรูปแบบ (4 ปี)
201. เปรียบเทียบความแตกต่างที่เกิดจากการกระทำต่างกับกับสิ่งเดียวกัน (เช่น ข้าวสาร-
ข้าวสวย หรือข้าวต้มไข่ต้ม ไข่เจียว ไข่ตุ๋น) (5 ปี)
202. เรียงลำดับภาพหรือเหตุการณ์ในภาพ และอธิบายได้ (5 ปี)
203. บอกได้ว่าเรื่องที่ได้ฟังหรือเห็นจะจบอย่างไร โดยให้เหตุผลประกอบ (เช่น เวลาฟังนิทาน หรือ

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

- เห็นเหตุการณ์ต่างๆ) (5 ปี)
204. บอกได้ว่าในรูปภาพมีอะไรที่ผิดปกติหรืออยู่ผิดที่หรือดูแล้วเป็นไปไม่ได้ (5 ปี)
 205. บอกหรือเข้าใจในเนื้อหาสาระของเรื่องที่อ่านได้ (เช่น บอกเรื่องที่ได้ยินหรือภาพที่เห็นนั้น ตลกหรืออ่านตรงไหน หรือบอกเหตุที่ทำให้อ่าน) (5 ปี)
 206. บอกได้ว่าของบางอย่างใช้แทนกันได้ (เช่น ใบตอง ใบบัวใช้แทนถุงกระดาษ ถุงพลาสติก ถ้วยหรือชามใช้แทนกันได้) (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ให้คำอธิบายถึงเหตุผลเกี่ยวกับการทำกิจวัตร เช่น ทำไมต้องแปรงฟัน ทำไมต้องล้างมือ ทำไมต้องกินผัก ทำไมต้องอาบน้ำ ฯลฯ
2. อย่าให้เหตุผลผิดๆ หรือหลอกเด็ก เช่น ไม่กินข้าวให้หมดเดี๋ยวตำรวจจับ ตักแกกินดับ แยกจะมาจับ ผีหลอก ฯลฯ
3. ชวนเด็กคิดหาเหตุผลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนและการรักษาความปลอดภัย
4. ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ให้เด็กอธิบายถึงเหตุที่เกิดขึ้นได้ เช่น หนูคิดว่าทำไมเพื่อนจึงโกรธหนู ทำไมหนูจึงทำแก้วแตก
5. เล่นนิทาน เล่นเกมการศึกษา และเล่นบทบาทสมมติแล้วพูดคุยถึงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง ฯลฯ
6. ชวนเด็กสังเกตสิ่งที่อยู่บนโต๊ะอาหาร เช่น ผักสด กับผักต้มสุก เหตุใดผักสองชนิดจึงต่างกัน สังเกตน้ำที่เกาะข้างแก้วที่ใส่น้ำเย็นหรือน้ำแข็ง จัดกิจกรรมหรือโครงการวิทยาศาสตร์เพื่อให้เด็กได้สังเกต ทดลองด้วยตนเอง
7. ทำกิจกรรมร่วมกับเด็กหรือชวนเด็กทำงานด้วยกัน แล้วให้เด็กสังเกต ชวนให้เกิดคำถามและคิดหาเหตุผล เช่น ชวนทำกับข้าว ให้สังเกตว่าไข่สุกกับไข่ดิบเป็นอย่างไร การทำขนม ที่เด็กได้เห็นการแปรสภาพ เช่น ขนมครก ขนมเค้ก ขนมกล้วย ฯลฯ
8. ให้เด็กเห็นและชวนเด็กคิดว่าของอะไรบ้างที่ใช้แทนกันได้ เช่น แกลีสแทนน้ำปลา กระทั่งใบตองแห้งแทนถ้วยใส่ขนม ใบพายเล็กๆ แทนช้อน การใช้สีจากธรรมชาติแทนสีสังเคราะห์ เช่น สีจากดอกอัญชัญ ใบเตย กระจับ ถ่าน ขมิ้น พักทอง ฯลฯ
9. ให้เด็กได้เล่นเกมที่ฝึกการคิดบ่อยๆ เช่น เกม 20 คำถาม เกมจัดของที่จำเป็นที่สุดเมื่อไปทะเล 5 รายการ เกมจับคู่ของที่สัมพันธ์กัน

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.4 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

หัวข้อที่ 18 สมรรถนะ ก. (Competency A) : เด็กสามารถเปรียบเทียบ แยกแยะความเหมือน ความแตกต่าง และ ประเมินสถานการณ์ (Children are able to compare and separate similarities, differences and evaluate the situation)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

207. จัดกลุ่มสิ่งของตามประเภทโดยใช้เกณฑ์เดียวในการจัด (เช่น ตามสี หรือตามรูปทรง หรือตามขนาด) (3 ปี)
208. จับคู่ภาพที่สัมพันธ์กัน (เช่น ของที่เหมือนกัน ของที่ใช้คู่กัน ของที่เป็นประเภทเดียวกัน) (4 ปี)
209. จัดกลุ่มสิ่งของตามประเภทลักษณะ 2 เกณฑ์ (เช่น จำแนกตามสีและรูปทรง) (4 ปี)
210. บอกคำที่มีความหมายตรงข้ามเกี่ยวกับสิ่งหรือสภาพที่เด็กพบเห็น (เช่น ข้างตัวใหญ่ หนูตัว... พระอาทิตย์ขึ้นตอนกลางวัน-พระจันทร์ขึ้นตอน... ไฟร้อน น้ำแข็ง...) (4 ปี)
211. บอกได้ว่าสิ่งที่เห็น 2 อย่าง เหมือนและต่างกันอย่างไร (เช่น สุนัข 2 ตัว เป็นคนละพันธุ์ มะม่วง มะละกอ) (5 ปี)
212. บอกความคิดของตนเกี่ยวกับสภาพหรือลักษณะที่พบ (เช่น ร้อน หนาว สนุก) (5 ปี)
213. รู้จักใช้ข้อมูล/คำที่เรียนรู้ใหม่มาใช้กับเหตุการณ์ สภาพแวดล้อม หรือกิจกรรมอื่นๆ (เช่น เมื่อเรียนรู้รูปสี่เหลี่ยม เด็กสามารถชี้บอกได้ว่า ประตู หน้าต่างเป็นรูปสี่เหลี่ยมด้วย) (5 ปี)

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ให้เด็กจัดโต๊ะอาหาร พร้อมชวนคุยเกี่ยวกับของที่ใช้คู่กัน เข้าชุดกัน
2. ให้เด็กช่วยจัดมุมในห้องเรียนและหาอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับอุปกรณ์นั้น พร้อมกับชวนพูดคุยถึงเหตุผลของการจัดของเด็ก
3. ให้เด็กได้จัด แยกแยะ จัดกลุ่มสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น จัดของใช้ในตู้เสื้อผ้า จัดแยกของเล่นเก็บให้ถูกที่ และชวนคุยว่าเหตุใดจึงต้องทำอย่างนี้ ฯลฯ
4. ให้เด็กบอกความคิดของตัวเองเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ประสบ เช่น สภาพบ้าน ห้องเรียน ห้องนอน วัด สวนสาธารณะ ตลาด เช่น สะอาด เรียบร้อย มีฝุ่นมาก สกปรก เอะอะเหม็น อากาศร้อนอบอ้าว
5. ให้เด็กให้ข้อคิดเห็นหรือบอกถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์จากเหตุการณ์ต่างๆ เช่น อาหารที่รับประทาน การไปร่วมงานของชุมชน ฯลฯ
6. ชวนให้เด็กบอกถึงลักษณะที่ต่างกันของสิ่งของประเภทเดียวกันได้ เช่น หมาสองพันธุ์ต่างกันอย่างไร เหมือนกันอย่างไร ภาชนะเครื่องใช้เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ฯลฯ
7. ชวนให้เด็กบอกลักษณะของสิ่งของต่างประเภทกัน เช่น แก้วกับไม้กวาด
8. ชวนให้เด็กให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ หรือสภาพวิกฤตที่เกิดขึ้น เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม ฝนตกไม่หยุด ความแห้งแล้ง ความขาดแคลนอาหาร ฯลฯ
9. เล่นเกมบอกคำตรงข้าม เช่น เต่าเดินช้า กระจ่ายเดินเร็ว
10. จัดสถานการณ์สมมติ หรือตั้งคำถาม หรือทำการทดลอง เพื่อตั้งสมมติฐานหรือเด็กคาดเดาสิ่งที่เกิดขึ้น
11. ให้เด็กเล่นเกมการศึกษาที่ฝึกการคิดและสังเกต เช่น เกมจับคู่ภาพที่สัมพันธ์กัน เกมจับกลุ่มสิ่งของประเภทเดียวกัน ฯลฯ

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.4 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

หัวข้อที่ 19 สมรรถนะ บ. (Competency B) : เด็กสามารถแก้ปัญหาได้
(Children are able to solve problem)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

214. แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ โดยการลองผิดลองถูก (เช่น การสวมรองเท้า การสวมเสื้อกลับด้าน ติดกระดุมเสื้อหลวม) (3 ปี)
215. รู้จักถามเพื่อให้ได้วิธีการแก้ปัญหา (3 ปี)
216. แก้ปัญหาโดยใช้อุปกรณ์ช่วย (เช่น ไข่ม้อยี่เย็บสิ่งของที่เย็บไม่ถึง) (4 ปี)
217. แก้ปัญหาได้หลายวิธี และรู้จักเลือกวิธีที่เหมาะสม (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. เมื่อเด็กมีปัญหา ปล่อยให้เด็กทดลองแก้ปัญหาด้วยตัวเองก่อน ถ้าไม่ได้ให้ตั้งคำถามปลายเปิดชวนเด็กคิดถึงวิธีการแก้ปัญหาและให้เด็กได้ลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเองให้มากที่สุด
2. เล่านิทานและเกมการศึกษาให้เด็กฟัง แล้วถามความเห็นว่าคุณเป็นตัวละครในเรื่องหนูจะแก้ปัญหาในเรื่องนี้อย่างไร ให้เด็กแต่งนิทานต่อตอนจบของเรื่องหรือให้เด็กเปลี่ยนตอนจบของเรื่องใหม่ โดยให้เรื่องที่แต่งมีความสอดคล้องกับเรื่องตอนต้น
3. ฝึกการคิดนอกกรอบอย่างใช้เหตุผล เช่น ถ้านั่งรถล้อที่เป็นสี่เหลี่ยม เด็กๆ จะเป็นอย่างไร ถ้าใช้สี่เหลี่ยมเดินต่างเท้า ภาพที่เด็กๆ เห็นจะเป็นอย่างไร ฯลฯ

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.5 ความตั้งใจจดจ่อ (Concentration)

หัวข้อที่ 20 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถจดจ่อกับการทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ (Children are able to concentrate on doing activities)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

218. เปิดหนังสือดูภาพอย่างต่อเนื่องนาน ประมาณ 3-5 นาที หรือจนจบ โดยมีผู้ใหญ่ช่วยเหลือ (3 ปี)
219. ฟังคนอื่นพูดข้อความสั้นๆจนจบแล้วได้ตอบด้วยวาจาหรือการกระทำจนจบ (3 ปี)
220. มีสมาธิในการเล่นหรือมีความตั้งใจจดจ่อในการทำกิจกรรมหนึ่งได้อย่างต่อเนื่อง 5-10 นาที หรือจนเสร็จ (3 ปี)
221. เปิดหนังสือดูภาพด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องนาน ประมาณ 5-10 นาที หรือจนจบ (4 ปี)
222. มีสมาธิในการเล่นหรือมีความตั้งใจจดจ่อในการทำกิจกรรมหนึ่งได้อย่างต่อเนื่อง 10-15 นาที หรือจนเสร็จ (4 ปี)
223. เปิดหนังสือดูภาพด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องนาน ประมาณ 10-15 นาที หรือจนจบ (5 ปี)
224. มีความตั้งใจจดจ่อ และทำกิจกรรมหนึ่งได้อย่างต่อเนื่อง 15-20 นาที หรือจนเสร็จ (5 ปี)

Domain 4 : Cognitive Development

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ส่งเสริมให้เด็กได้ทำงานจนสำเร็จ โดยไม่เข้าไปรบกวน
2. ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจเพื่อเพิ่มความตั้งใจให้ทำงานจนสำเร็จ
3. ชมเชยเมื่อเด็กมีความตั้งใจ และพยายามทำงานจนสำเร็จ
4. สร้างโอกาสให้เด็กได้มีของเล่นหรือหนังสือที่เสริมสมรรถภาพของเด็ก เช่น หนังสือภาพที่ทำขึ้นเอง หนังสือนิทาน ภาพตัดต่อ ฯลฯ
5. จัดสถานที่ที่เด็กมีความสงบในการทำกิจกรรมโดยไม่มีใครรบกวน เช่น บริเวณที่เด็กวาดรูป อ่านหนังสือ เป็นต้น อาจเปิดเพลงบรรเลงเบาๆ ประกอบการทำกิจกรรม เพื่อเอื้อต่อการทำงานที่ต้องใช้สมาธิ
6. ทำกิจกรรมประดิษฐ์ของเล่นจากการรวบรวมวัสดุเหลือใช้ วัสดุรอบตัว เพื่อสร้างนิสัยของการมีความตั้งใจ จดจ่อ
7. เมื่อสังเกตเห็นว่าเด็กมีสมาธิสั้นผิดปกติ ให้ปรึกษากับผู้ปกครองและคณะครู และจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อเด็กที่สมาธิสั้น จัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อฝึกให้เด็กเกิดการจดจ่อจนทำงานสำเร็จ เมื่อมีความจำเป็นควรปรึกษาแพทย์หรือนักจิตวิทยา ควรบันทึกพฤติกรรมของเด็กเพื่อเป็นข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม
8. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีสมาธิที่ดี เช่น การเคลื่อนไหวตามจินตนาการ การทำงานศิลปะสร้างสรรค์ การทำงานประดิษฐ์ที่ต้องอาศัยความประณีต การส่งเทียนต่อกันไปอย่างช้าๆ

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.6 การคิดด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics)

หัวข้อที่ 21 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถอ่านตัวเลข นับเลข และ
รู้จำนวน (Children are able to read, count, and understand numbers)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

225. พูดคำว่า 1 ถึง 10 เรียงลำดับได้โดยไม่จำเป็นต้องทราบความหมาย (3 ปี)
226. พูดคำว่า 1 ถึง 20 เรียงลำดับได้โดยไม่จำเป็นต้องทราบความหมาย (4 ปี)
227. อ่านตัวเลข 1 ถึง 10 ได้ (ตัวเลขอารบิก) (4 ปี)
228. หยิบของตามจำนวน 1 ถึง 5 ได้อย่างถูกต้อง (4 ปี)
229. หยิบของตามจำนวน 6 ถึง 10 ได้อย่างถูกต้อง (4 ปี)
230. หยิบของตามจำนวน 1 ถึง 5 ได้และบอกจำนวนได้อย่างถูกต้อง (4 ปี)
231. หักลบโดยนับนิ้วหรือสิ่งของออกจากจำนวนไม่เกิน 5 ได้ (หักลบ 1 ครั้ง เช่น 5-3 / 4-3 (4 ปี)
232. บอกจำนวนสิ่งของที่เท่ากัน (เช่น ขนม 3 ชิ้น มีจำนวนเท่ากับกล้วย 3 ลูก) (4 ปี)
233. บอกจำนวนที่มากกว่า หรือน้อยกว่าของสิ่งของประเภทเดียวกันภายในจำนวน 5 (เช่น สุนัข 5 ตัว มีจำนวนมากกว่าสุนัข 2 ตัว / ดินสอ 2 แท่ง มีจำนวนน้อยกว่า ดินสอ 5 แท่ง) (4 ปี)
234. บอกจำนวนของสิ่งของ หรือจำนวนครั้งของกิจกรรมในชีวิตประจำวันของตน (เช่น แปรงฟัน อาบน้ำ กินข้าว ตีมนมวันละกี่ครั้ง) (4 ปี)
235. หยิบของตามจำนวน 6 ถึง 10 ได้และบอกจำนวนได้อย่างถูกต้อง (5 ปี)
236. เรียงลำดับตัวเลขอารบิกจาก 1 ถึง 10 ได้ (เช่น โดยใช้บัตรตัวเลขพลาสติก/ไม้) (5 ปี)
237. นับถอยหลังเรียงลำดับจาก 10 ไปถึง 1 (5 ปี)
238. รวมสิ่งของ หรือนับนิ้วรวมกัน โดยใช้จำนวน 1-5 ได้ (รวม 1 ครั้ง เช่น 1+2 / 5+5) (5 ปี)
239. รวมสิ่งของหรือนับนิ้วรวมกัน โดยใช้จำนวน 1-10 ได้ (รวม 1 ครั้ง เช่น 4+2 / 8+8) (5 ปี)
240. บวกเลข 1 หลัก หรือ 2 หลัก โดยไม่ต้องทด (5 ปี)
241. หักลบโดยนับนิ้วหรือสิ่งของออกจากจำนวนไม่เกิน 10 ได้ (หักลบ 1 ครั้ง เช่น 8-3 / 6-2) (5 ปี)

Domain 4 : Cognitive Development

242. เขียนตัวเลขได้ 1-10 (เลขอารบิก) (5 ปี)
243. เขียนตัวเลขไทย ๑-๑๐ ได้ (5 ปี)
244. จัดสิ่งของเป็นจำนวนคู่ จำนวนคี่ภายในจำนวน 10 ได้ (5 ปี)
245. บอกตัวเลขที่เป็นเลขคู่ และเลขคี่ภายในจำนวน 10 ได้ (5 ปี)
246. บอกความคงที่ของเลข 1 หลัก ที่เป็นผลรวมของเลข 2 จำนวนได้หลายแบบ (เช่น เมื่อมีการสลับที่ $2+3$ หรือ $3+2$ ก็เท่ากับ 5 การเปลี่ยนองค์ประกอบ $4+1$ เท่ากับ $3+2$) (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ค่อยและชี้ชวนให้เด็กดูว่าของอะไรที่นับจำนวนได้ กับนับไม่ได้ เช่น แก้วอันนับได้ ทหรายนับไม่ได้หรือนับลำบาก แต่ถ้าจะนับต้องบรรจุในภาชนะ เช่น ใส่ทหราย ใส่ข้าวสารในถุงแล้วนับเป็นจำนวนถุง หรือของเหลวจะนับจำนวนได้อย่างไร ฯลฯ
2. พูดคุยกับเด็กถึงจำนวนนับสิ่งของต่างๆที่อยู่รอบตัวในชีวิตประจำวัน เช่น นับของที่ซื้อมาจากตลาด หรือ อาบน้ำวันละกี่ครั้ง แปรงฟันวันละกี่ครั้ง ฯลฯ
3. เล่นเกมเกี่ยวกับตัวเลข เล่นเกมเกี่ยวกับเลขคู่เลขคี่ เช่น เกมจับคู่ภาพกับจำนวน เกมหาเลขคู่ เกมหาเลขคี่ หมากเก็บ อีตัก ฯลฯ
4. เล่นเกมที่ต้องมีการนับจำนวน นับคะแนน การบวก การลบ นับเดินหน้า นับถอยหลัง และให้ได้เห็นตัวสัญลักษณ์เลขไทยและเลขอารบิก และคำอ่านที่แสดงจำนวน
5. ให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจจำนวนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว เช่น นับจำนวนอวัยวะของร่างกาย ไปถึงสิ่งที่ไกลตัวออกไป
6. เรียนรู้เกี่ยวกับอนุกรม จากกิจกรรมต่างๆ เช่น การร้อยลูกปัด การปรบมือเข้าจังหวะ เป็นต้น
7. ให้เด็กเรียนรู้และเข้าใจการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวน ผ่านการลงมือทำกิจกรรมเพื่อเข้าใจเรื่องจำนวนและเข้าใจสัญลักษณ์ที่เป็นนามธรรม
8. เล่นบทบาทสมมติ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการซื้อขาย การนับจำนวนสิ่งของ จำนวนเงิน การแลกเปลี่ยนเงิน ทอนเงิน
9. ร้องเพลง ท่องบทกลอน ประกอบการนับ การบวกเพิ่ม การลด เช่น เพลงขวดสปีไบ
10. จัดบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น การจัดมุมคณิตศาสตร์ จัดทำแผนภูมิภาพ แสดงจำนวน หรือปริมาณ สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.7 ความเข้าใจปรากฏการณ์ และวิธีการแสวงหา ข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ (Sciences)

ด้าน (Area) : 4.7.1 สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต (Living Things)

หัวข้อที่ 22 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพฤติกรรมอยากรู้
อยากลอง โดยการมอง การฟัง การถาม จับต้อง และลงมือทำเกี่ยวกับ
สิ่งแวดล้อมที่มีชีวิตต่าง ๆ (Children express eagerness to learn
and experiment by observing, listening, asking, touching, and
experimenting about living things)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

247. บอกชื่อสัตว์ต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 ชื่อ (เช่น แมว ไก่ นก) (3 ปี)
248. ทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิต (เช่น ดูแลและให้อาหารสัตว์ รดน้ำต้นไม้) (3 ปี)
249. บอกชื่อต้นไม้ต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 ชื่อ (4 ปี)
250. บอกชื่อผลไม้ต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 ชื่อ (4 ปี)
251. บอกชื่อและอธิบายหน้าที่ของส่วนต่างๆ ของร่างกายได้โดยสังเขป อย่างน้อย 3 อย่าง (เช่น ตา ใจ หู ใจ ฟัง) (4 ปี)
252. อธิบายลักษณะเฉพาะด้านรูปร่าง ท่าทาง พฤติกรรม และที่อยู่อาศัยของสิ่งที่มีชีวิต ได้อย่างน้อย 1 อย่าง (เช่น นกมีปีกอยู่บนต้นไม้ / ปลาหายใจในน้ำ) (4 ปี)
253. บอกชื่อผักต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 ชื่อ (5 ปี)
254. บอกเล่าลำดับขั้นของพัฒนาการตามธรรมชาติโดยสังเขป ของคน สัตว์ พืช เช่น การเติบโตของพืช ของคน (เช่น เด็ก-ผู้ใหญ่-คนแก่ / ไข่ เป็นไก่-นก- เป็ด / เมล็ดพืชเป็นต้นไม้ / วงจรชีวิตกบ ผีเสื้อ) (5 ปี)
255. บอกปัจจัยที่ทำให้คน สัตว์ พืช เจริญเติบโต (เช่น ต้นไม้ต้องการน้ำ หรือ ปุ๋ย / คนต้องการอาหาร อากาศ และน้ำ) (5 ปี)

Domain 4 : Cognitive Development

256. บอกชื่อและอธิบายหน้าที่ของส่วนต่างๆ ของร่างกายได้โดยสังเขป อย่างน้อย 6 อย่าง (5 ปี)
257. พุดถึงหรือถามเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายบางส่วนได้ (เช่น ผมยาว เล็บยาว ทำไมเป็นแผลแล้วหายได้) (5 ปี)
258. บอกได้ว่าสิ่งใดมีชีวิต และอธิบายลักษณะของสิ่งที่มีชีวิตนั้นๆ ได้ (เช่น หายใจ ต้องกินอาหาร) (5 ปี)
259. บอกความแตกต่างระหว่างคน พืช สัตว์ (5 ปี)
260. บอกความสัมพันธ์ระหว่างคน สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอื่นๆ (เช่น คนทิ้งขยะลงน้ำ / น้ำเน่า ปลาตาย / ปลุกต้นไม้ทำให้มีร่มรื่น) (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. เล่นเกมเกี่ยวกับสัตว์ พืช ผักผลไม้ เกมจำจำผลไม้ เกมผลัดกันนึกถึงชื่อ เกมจับกลุ่ม สัตว์บก สัตว์น้ำ ฯลฯ
2. จัดกิจกรรมที่สนับสนุนการสืบค้นคาดเดา และทดลอง เพื่อให้เด็กได้แสวงหาและคาดเดาข้อเท็จจริงจากธรรมชาติ เช่น ให้เด็กปรุงน้ำมะนาว วาดภาพด้วยน้ำมะนาวและไปลงไฟ การทำสีจากดอกไม้ แล้วให้เด็กคาดเดาจากสิ่งที่เกิดขึ้นเอง เปิดโอกาสให้เด็กแสวงหาความจริงด้วยตนเองได้
3. ดูหนังสือภาพ หนังสือ วีซีดี เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต
4. ให้สังเกตลักษณะและพุดคุยเกี่ยวกับชื่อและหน้าที่ของส่วนต่างๆ ของร่างกาย ให้สังเกตการเปลี่ยนแปลงร่างกายของตนเอง เช่น ตัวสูงขึ้น เปลี่ยนเสื้อผ้าหรือรองเท้าที่ขนาดใหญ่ขึ้น เล็บและผมที่ยาวขึ้น ฯลฯ
5. ให้เด็กปลูกหรือทดลองเกี่ยวกับต้นไม้ ปลูกผัก แล้วสังเกตการเติบโต เช่น การปลูกถั่วงอก การทดลองที่เอาก้อนหินถ่วงลูกบวบแล้ววัดความยาวของบวบที่เพิ่มขึ้น การเอากาษาขณะที่ไม่ยืดหยุ่น เช่น ขวดพลาสติกไปครอบแดงโม พักทองขณะที่ยังผลเล็ก ให้เด็กสังเกตว่าผลไม้ชิ้นจะค่อยๆ เปลี่ยนรูปทรงไปตามลักษณะของภาชนะนั้น ให้พุดคุยกับเด็กถึงสิ่งที่ช่วยให้ต้นไม้เติบโตได้ดี นำมาเปรียบเทียบและเชื่อมโยงเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของเด็ก
6. ให้เด็กสังเกตต้นไม้ สัตว์เลี้ยงในบ้าน หรือสัตว์ที่เข้ามาในบริเวณบ้าน เช่น นก ผีเสื้อ แมลง จิ้งจก ฯลฯ แล้วชวนพุดคุยถึงชีวิตความเป็นอยู่ รูปร่าง ลักษณะ การเจริญเติบโต

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

7. พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับวงจรชีวิตสัตว์ทั้งจากของจริง หรือจากหนังสือ หรือจากรายการโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต
8. พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคน สัตว์ พืช ที่มีผลต่อกัน เช่น ไล่เดือนช่วยพรวนดินให้ต้นไม้ ต้นไม้ออกผลมา คนและสัตว์กินได้ ทั้งขยะลงแม่น้ำลำคลองทำให้น้ำเน่า ปลาตาย
9. พาเด็กไปศึกษานอกห้องเรียน หรือนอกสถานที่ เช่น แปลงผัก แหล่งเรียนรู้ใกล้โรงเรียน ฯลฯ ขวนพูดคุย ขวนสังเกตสิ่งต่าง ๆ
10. ให้เด็กรู้จักวิธีถนอมอาหารเบื้องต้นที่ใช้ในครัวเรือนและชุมชน และคุยให้เด็กเข้าใจแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง เช่น ปลาแห้ง ปลาเค็ม ผลไม้แห้ง ผลไม้ดอง ฯลฯ
11. ทัดให้เด็กสังเกตการณ์ และทดลองเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงหนอนผีเสื้อ เลี้ยงมด ฯลฯ
12. ให้เด็กเล่นเกมการศึกษาเกี่ยวกับการเรียงลำดับการเจริญเติบโต และวงจรชีวิตของพืชและสัตว์
13. ให้เด็กเรียนรู้ว่าสิ่งมีชีวิตบางชนิดเราไม่สามารถเห็นได้ด้วยตา บางชนิดอาจทำให้เราเจ็บปวด และบางชนิดทำให้เราเจ็บป่วยได้ และชวนให้เด็กพูดคุยถึงวิธีการป้องกันตนเองให้ปราศจากเชื้อโรค
14. จัดกิจกรรมให้เด็กสังเกตถึงความเปลี่ยนแปลง และความไม่คงสภาพของธรรมชาติ และสิ่งต่างๆ รอบตัว
15. จัดกิจกรรมให้เด็กไปสัมภาษณ์บุคคลากรต่างๆ เพื่อเป็นการสืบค้นข้อมูลความรู้และประสบการณ์ของผู้อื่น ในเรื่องที่กำลังเรียน

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.7 ความเข้าใจปรากฏการณ์ และวิธีการแสวงหา ข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ (Sciences)

ด้าน (Area) : 4.7.2 สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตในธรรมชาติ (Non-living Things)

หัวข้อที่ 23 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพฤติกรรมอยากรู้อยากลอง โดยการมอง การฟัง การถาม จับต้อง และลงมือทำเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิตต่าง ๆ (Children express eagerness to learn and experiment by observing, listening, asking, touching, and experimenting about non-living things)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

261. บอกการปฏิบัติตัวในเรื่องการแต่งตัวหรือการใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมในสภาพอากาศที่แตกต่างอย่างน้อย 1 อย่าง (เช่น ร่มกันแดด เสื้อกันฝน เสื้อกันหนาว) (3 ปี)
262. บอกได้ว่าสิ่งของทำมาจากอะไร โดยสังเขป (เช่น ไม้ เหล็ก พลาสติก แก้ว ฯลฯ) (4 ปี)
263. บอกได้ถึงการแปรสภาพของน้ำ (เช่น น้ำแข็งละลายเป็นน้ำ / น้ำต้มเดือดกลายเป็นไอ / น้ำแข็งกลายเป็นน้ำแข็ง) (4 ปี)
264. บอกชื่อวัตถุที่จมและลอยในน้ำได้ (เช่น ขันลอยในน้ำ ถ้าขันมีน้ำจะจม) (4 ปี)
265. บอกชื่อและการใช้งานของอุปกรณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันอย่างน้อย 3 ชื่อ (เช่น ไม้กวาด-กวาดบ้าน / ขัน-ตักน้ำ / จาน-ใส่ข้าว / แก้ว-ใส่น้ำ / เครื่องใช้ในบ้าน-ในครัว ในห้องน้ำ) (4 ปี)
266. บอกสิ่งที่ไม่มีชีวิตที่อยู่รอบตัวอย่างน้อย 3 อย่าง (เช่น หิน ดิน ทราย ไม้ น้ำ) (5 ปี)
267. บอกได้ว่าสิ่งใดจะเกิดขึ้น เมื่อนำของอย่างน้อย 2 สิ่งผสมกัน (เช่น ผสมแป้งสี, ปรุงอาหารโดยมีส่วนผสม) (5 ปี)
268. บอกสิ่งที่เห็นบนท้องฟ้าได้อย่างน้อย 3 อย่าง (เช่น ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ เมฆ สายรุ้ง ฝน ดาว) (5 ปี)

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

269. ชีตทิศทางที่ดวงอาทิตย์ขึ้นและตก (5 ปี)
270. บอกชื่อเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันได้อย่างน้อย 3 ชื่อ (เช่น โทรศัพท์ (บ้าน มือถือ สาธารณะ) คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ ตู้เย็น พัดลม วิทยุ (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. พูดคุยกับเด็กว่าในโลกนี้มีทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ไม่ว่าจะอยู่บนดินหรือใต้ดิน จนถึงในท้องฟ้า ให้ชี้ชวนคุยถึงลักษณะของสิ่งไม่มีชีวิตว่ามีอะไรบ้างและมีประโยชน์อย่างไร หากขาดสิ่งเหล่านี้แล้วจะมีผลอย่างไร สามารถจะหาสิ่งใดมาทดแทนได้หรือไม่ ฯลฯ
2. เปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้เด็กได้เล่น ได้ทดลอง ได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว
3. พาเด็กไปพิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ ฯลฯ ให้ได้ประสบการณ์พบเห็นสิ่งต่างๆ และนำมาถ่ายทอดด้วยการเล่าหรือวาดภาพ
4. ให้ดูหนังสือ วิดีโอ สารคดี ที่เกี่ยวกับโลก ฤดูกาลต่างๆ
5. ให้เด็กเล่นแต่งตัวตุ๊กตา ชุดต่างๆ ที่เหมาะกับสภาพอากาศ สภาพเหตุการณ์สมมติต่างๆ เช่น แต่งตัวในฤดูหนาว แต่งตัวไปชายหาด ฯลฯ
6. ให้เด็กได้รู้จัก ได้เห็น ได้เข้าใจการทำงานของเครื่องมือเครื่องใช้ในบ้าน เช่น ตู้เย็น โทรทัศน์ เตารีด จักรเย็บผ้า วิทยุ โทรศัพท์ ไปจนถึง เครื่องซักผ้า คอมพิวเตอร์ ให้ได้รู้จักวิธีใช้และการระมัดระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้น
7. ให้เด็กรู้จักเครื่องมือ เครื่องใช้ในเทคโนโลยีของอาชีพต่างๆ และพาไปพบผู้ใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ เช่น เครื่องทอผ้า จักรเย็บผ้า เครื่องมือตกปลาและจับปลา เครื่องมือทางการเกษตร ฯลฯ

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.8 ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัว (Social Studies)

ด้าน (Area) : 4.8.1 ครอบครัว (Family)

หัวข้อที่ 24 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงออกถึงความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของครอบครัว และบทบาทของครอบครัว (Children demonstrate awareness of characteristics and roles of the family)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

271. บอกชื่อจริงหรือชื่อเล่นของพ่อแม่ พี่น้อง (3 ปี)
272. ใช้คำที่ถูกต้องในการเรียกสมาชิกภายในครอบครัว (เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ฯลฯ) (3 ปี)
273. บอกได้ว่าสมาชิกในครอบครัวใครเป็นผู้ชาย ใครเป็นผู้หญิง (3 ปี)
274. เล่นบทบาทสมมติเป็นสมาชิกในครอบครัว (เช่น เล่นพ่อแม่ลูก) (3 ปี)
275. เล่าถึงการมีส่วนร่วมในกิจวัตรของครอบครัวให้ผู้อื่นฟังได้ (3 ปี)
276. บอกลักษณะบางประการของสมาชิกในครอบครัวได้ (เช่น คุณตาผมขาว ใส่แว่น / คุณยายชอบไปวัด) (5 ปี)
277. บอกได้ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในครอบครัว (เช่น หนูเป็นลูกคนเล็กของพ่อแดง / บ้านเรา...ใจดีทุกคน) (5 ปี)
278. วาดรูป “ครอบครัวของฉัน” หรือ “บ้านของฉัน” ได้ (5 ปี)
279. บอกได้ว่าครอบครัวของตนเองเปรียบเทียบกับเพื่อนบางคน หรือของผู้อื่น มีสมาชิกในครอบครัวที่ต่างกันอย่างไร (เช่น บ้านเราไม่มีคุณยาย / บ้าน...ไม่มีคุณพ่อมีแต่คุณแม่) (5 ปี)

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ความสำคัญ และความเกี่ยวข้องของเด็กกับคนในครอบครัวและญาติพี่น้อง เช่น หนูเป็นลูกของพ่อกับแม่ หนูเป็นหลานของยาย แม่เป็นลูกของตากับยาย ฯลฯ
2. พูดคุยเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกในครอบครัว เช่น แม่ทำ... พ่อทำ...
3. แนะนำผู้ปกครองให้พาเด็กไปเยี่ยมเยียน และทำกิจกรรมกับญาติพี่น้องที่ต่างที่ รู้รู้สถานภาพของตนในหมู่ญาติ และต้องวางตัวอย่างไร ขวนเด็กพูดคุยแบ่งปันประสบการณ์เกี่ยวกับครอบครัวกับครูและเพื่อนๆ
4. เล่นนิทานประกอบหุ่นเชิด เล่นบทบาทสมมติ เป็นคนในครอบครัว เช่น เล่นเป็นแม่ เล่นเป็นพ่อ
5. แนะนำผู้ปกครองให้เด็กได้รับผิดชอบงานในหน้าที่ เช่น กรอกน้ำ เช็ดช้อนส้อม จัดโต๊ะอาหาร และจัดเวลาให้เด็กได้ช่วยเหลืองานบ้านร่วมกับผู้ปกครอง
6. พูดคุยกับเด็กว่าอยากทำอะไรด้วยกันบ้าง ทำกันเมื่อไหร่ดี อยากทำกับใคร และให้รับฟังความคิด ความรู้สึกของเด็ก
7. ให้เด็กเอารูปถ่ายหรือรูปวาดของสมาชิกในครอบครัว มาประกอบการพูดคุย การเล่าเรื่อง หรือจัดสมุดภาพ การจัดเรียงรูป และให้โอกาสเล่าเรื่องประกอบภาพ
8. ขวนเด็กพูดคุยเกี่ยวกับครอบครัวของเพื่อน ของเพื่อนบ้าน ฯลฯ
9. จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับวันสำคัญของครอบครัว เช่น วันพ่อ วันแม่ วันครอบครัว

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.8 ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมรอบตัว (Social Studies)

ด้าน (Area) : 4.8.2 ชุมชนและสังคม (Community and Society)

หัวข้อที่ 25 สาระ (Competency) : เด็กแสดงออกถึงความตระหนักรู้เกี่ยวกับ

ชุมชนของตน การพึ่งพาซึ่งกันและกัน และบทบาททางสังคมของคนต่าง ๆ

(Children demonstrate awareness of their community, social

dependency, and social roles of various people in the community)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

280. บอกชื่อครูได้ (3 ปี)
281. ชื่อประเทศไทยได้ถูกต้อง (3 ปี)
282. บอก หรือ เล่นบทบาทสมมติเป็นอาชีพได้ อย่างน้อย 2 อาชีพ (เช่น เล่นเป็นอาชีพครู / เป็นผู้ประกาศข่าว / คนขับรถไฟ) (3 ปี)
283. มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันภายในชุมชน โดยมีผู้ใหญ่ช่วย (เช่น ร่วมงานทำบุญ / เก็บใบไม้รอบสนาม / ช่วยเก็บของ) (3 ปี)
284. บอกได้ว่าตนเป็นคนไทย พูดภาษาไทย หรือ ภาษาท้องถิ่น (4 ปี)
285. บอกชื่ออาหารประจำในท้องถิ่นของตนได้อย่างน้อย 3 อย่าง (4 ปี)
286. บอกได้ว่าสิ่งใดเป็นของตน ครอบครัวตน และสิ่งใดเป็นของผู้อื่น (เช่น ผ้าเช็ดหน้าผืนนี้เป็นของเพื่อน / มะม่วงต้นนี้เป็นของบ้านหนู / ต้นนั้นเป็นของบ้านอื่น) (5 ปี)
287. บอกบทบาทและการงานอาชีพของคนต่างๆ ในชุมชน (เช่น พ่อค้าขายของ / บุรุษไปรษณีย์ ส่งจดหมาย / หมอรักษาคนป่วย / ครูสอนหนังสือ / พนักงานกวาดถนน) (5 ปี)
288. บอกได้ว่าคน 1 คน สามารถมีหลายบทบาท หลายหน้าที่ หรือเป็นสมาชิกของหลายกลุ่มได้ (เช่น เป็นพ่อ เป็นลูก เป็นตำรวจ) (5 ปี)
289. บอกได้ว่าใครมีความสามารถในด้านใดบ้าง (เช่น คุณป้าทำขนมอร่อย / แม่ค้าร้านนี้ทำขนมชั้นอร่อย / คุณลุงคนนั้นซ่อมรถ) (5 ปี)
290. บอกวันสำคัญของชาติ อย่างน้อย 2 วัน (5 ปี)
291. บอกวันสำคัญทางศาสนาของตน อย่างน้อย 1 วัน (5 ปี)

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

292. บอกได้ว่าภาษาพูดที่ได้ยินเป็นภาษาของตนเองหรือภาษาอื่น (5 ปี)
293. บอกได้ว่าเครื่องแต่งกายแบบใดเป็นของชาติใด ท้องถิ่นใด (เช่น กิโมโน ชุดไทย ชุดจีน ชุดชาวเขา) (5 ปี)
294. บอกได้ว่าในชุมชนมีสถานที่สำคัญอะไรบ้าง (โรงเรียน โรงพยาบาล ตลาด วัด) ตั้งอยู่ไกลหรือใกล้บ้าน (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. พาเด็กไปรู้จักกับบุคคลและสถานที่ในชุมชน เช่น พาไปตลาด ไปคุยกับพ่อค้าแม่ค้า ให้ได้รู้จักกับเพื่อนบ้าน ให้รู้ว่าใครทำอะไร ฯลฯ
2. ให้เด็กวาดภาพสถานที่สำคัญและบุคคลในชุมชนที่เด็กรู้จัก และให้เด็กเล่าเรื่องจากภาพที่วาด
3. ชวนเด็กพูดคุยให้รู้ว่าอะไรหรือสิ่งใดเป็นของตน อะไรเป็นของเพื่อน ของผู้อื่น และของส่วนรวม เช่น เสื้อตัวนี้เป็นของหนู ตัวโน้นเป็นของเพื่อน ต้นไม้ในโรงเรียนเป็นของส่วนรวม ต้นไม้ริมทางก็เป็นของส่วนรวม และรวมถึงการดูแลรักษาสิ่งของที่เป็นของส่วนรวม เช่น ถนนหนทาง ฯลฯ
4. ชี้ชวนให้เด็กสังเกตสิ่งหรือสถานที่สำคัญในชุมชน เช่น สังเกตธงชาติตามสถานที่ราชการ ธงธรรมจักร ธงในหลวง โรงพยาบาลหรือสถานีนอนามัย ตลาด ฯลฯ
5. ชี้ชวนให้เด็กสังเกตและเห็นความแตกต่างของคนในสังคม ชุมชน เช่น ภาษา เครื่องแต่งกาย หรืออาหารที่แตกต่างกัน และอาจให้เด็กได้ทดลองชิมอาหารแปลกๆ ที่ไม่เคยเห็นไม่เคยกิน และจัดกิจกรรมที่แสดงถึงความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม เช่น การแสดงวัฒนธรรมของชุมชนเฉพาะถิ่น หรือของภาคต่าง ๆ
6. เชิญบุคคลอาชีพต่างๆ ในชุมชนมาพูดคุยกับเด็ก ให้รู้จักเกี่ยวกับอาชีพการงานของตน เช่น ผู้ปกครองในโรงเรียน ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ตำรวจ พยาบาล ฯลฯ
7. พาเด็กไปเที่ยวต่างถิ่นให้ได้พบเห็นสิ่งที่ต่างไปจากท้องถิ่นของตน ชวนพูดคุยกับเด็กว่าอะไรคือของประจำท้องถิ่นของตน อะไรที่ต่างไปจากท้องถิ่นของตน ฯลฯ
8. ปลุกฝังให้เด็กเห็นคุณค่าของชุมชนและท้องถิ่น ทั้งสภาพแวดล้อม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ประเพณี ผลิตภัณฑ์ของชุมชน และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนของตนเองให้เกิดประโยชน์อย่างมีคุณค่า

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

4.9 มลภาวะและการรักษาสิ่งแวดล้อม

(Pollution and Environmental Preservations)

หัวข้อที่ 26 สมรรถนะ (Competency) : เด็กแสดงพฤติกรรมรักษา

สิ่งแวดล้อมและหลีกเลี่ยงมลภาวะ

(Children preserve their environment and avoid pollutions)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

295. ขับถ่ายให้เป็นที่และใช้ห้องน้ำอย่างถูกวิธี (3 ปี)
296. บอกผลที่เกิดขึ้นจากการรักษาและการทำลายสิ่งแวดล้อม (เช่น ปลูกต้นไม้ ทิ้งขยะไม่เป็นที่) (4 ปี)
297. ชื่นชมหรือเล่าถึงความสุขเมื่อได้สัมผัสกับธรรมชาติ (เช่น นั่งใต้ต้นไม้ มองดูฝนตก มองดูดวงจันทร์ เห็นดอกไม้บาน) (5 ปี)
298. ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (เช่น หักกิ่งไม้ เด็ดดอกไม้ เก็บเปลือกหอย ก้อนหิน ไม่ปัสสาวะ หรือบ้วนน้ำลายลงในที่สาธารณะ) (5 ปี)
299. บอกได้ว่าจะหลีกเลี่ยงหรือป้องกันตนเองจากบริเวณที่เป็นมลภาวะ (เช่น ปิดปากและจมูกเมื่อเจอควัน ปิดหูเมื่อเสียงดัง) (5 ปี)

ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. จัดให้มีที่ทิ้งขยะและแยกขยะให้เป็นที่เป็นทาง เป็นตัวอย่างที่ดีในการทิ้งขยะ และฝึกให้เด็กทิ้งขยะให้ถูกที่ถูกต้องประเภท จัดกิจกรรมนำเศษวัสดุเหลือใช้น่ากลับมาใช้ใหม่ให้เป็นประโยชน์ และจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น เก็บขยะ ปลูกต้นไม้ ปลูกผักสวนครัว ปลูกและดูแลรักษาต้นไม้ ฯลฯ
2. ปลูกฝังให้เด็กตระหนักรับรู้ถึงโทษของปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นและย่อยสลายได้ยาก และกระตุ้นเด็กให้ลดปริมาณการสร้างขยะ
3. จัดกิจกรรมที่นำขยะกลับมาใช้ใหม่ เช่น ทำขยะหอม และนำขยะไปขาย
4. ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า เช่น การนำกระดาษหน้าเดียวมาใช้ ดินสอสีที่สิ้นแล้วเอามาต่อด้วยสก็อตเทป ฯลฯ จัดกิจกรรมรณรงค์การใช้น้ำ ไฟอย่างประหยัด
5. ฝึกให้เด็กรู้จักขับถ่ายให้เป็นทีและใช้ห้องน้ำอย่างถูกวิธี
6. พาเด็กไปเดินเล่น ไปสวนสาธารณะ แหล่งสวยงามตามธรรมชาติ ให้เด็กได้ชื่นชม ได้เห็นถึงความสวยงามของธรรมชาติ และพูดคุยกับเด็กถึงการช่วยกันรักษาและไม่ทำลายธรรมชาติ เพื่อให้คนอื่นได้ชื่นชมด้วย ชวนคุยให้เด็กรักต้นไม้ รักสัตว์ ฯลฯ
7. ให้เด็กได้อ่านหนังสือ คู่มือคดี ภาพยนตร์ รูปภาพ เล่าเรื่องผลดีของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม และผลเสียของการทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง มลภาวะในอากาศ ในน้ำ
8. สอนพร้อมอธิบายเหตุและฝึกปฏิบัติ เมื่อต้องเผชิญกับสภาพที่มีมลภาวะ เช่น เมื่ออยู่ในที่มีควันไฟ มีเสียงดัง มีกลิ่นเหม็น
9. ชวนพูดคุยให้เด็กได้เห็นคุณค่าของน้ำตามธรรมชาติ น้ำสะอาด ฯลฯ
10. นำสถานการณ์หรือการรณรงค์เกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมมาพูดคุยกับเด็ก

Domain 4 : Cognitive Development

ส่วนย่อย Sub-domain :

4.10 ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าเชิงเศรษฐกิจ (Economic Value)

หัวข้อที่ 27 สมรรถนะ (Competency) เด็กแสดงออกถึงความตระหนักรู้เกี่ยวกับคุณค่าเชิงเศรษฐกิจของสิ่งต่างๆ (Children demonstrate awareness of economic value of various things)

4

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

300. แสดงพฤติกรรมการเก็บออมเพื่ออนาคต (เช่น ไม่ใช่เงินจนหมด ไม่ตักอาหาร/น้ำเกินกว่าที่ตนจะรับประทานหมด ไม่หยิบของมามากกว่าที่จำเป็นต้องใช้) (3 ปี)
301. บอกได้ว่าเงินใช้สำหรับแลกเปลี่ยนสิ่งของและ/หรือบริการ (4 ปี)
302. บอกได้ว่าจะได้เงินด้วยการทำงานประกอบอาชีพสุจริต (4 ปี)
303. ใช้น้ำและไฟอย่างประหยัด (เช่น ปิดน้ำให้สนิทเมื่อใช้เสร็จไม่เปิดไฟหรือโทรทัศน์ทิ้งไว้) (4 ปี)
304. บอกได้ถึงความสำคัญของการแบ่งปัน เกื้อกูลทรัพยากรระหว่างกัน (แบ่งกันกิน แบ่งกันใช้ ช่วยกันสร้าง) (4 ปี)
305. บอกได้ว่าเป็นเหรียญ 1 บาท 5 บาท 10 บาท ได้ (5 ปี)
306. บอกได้ว่าเลือกสิ่งหนึ่ง จะไม่ได้อีกสิ่งหนึ่ง (5 ปี)

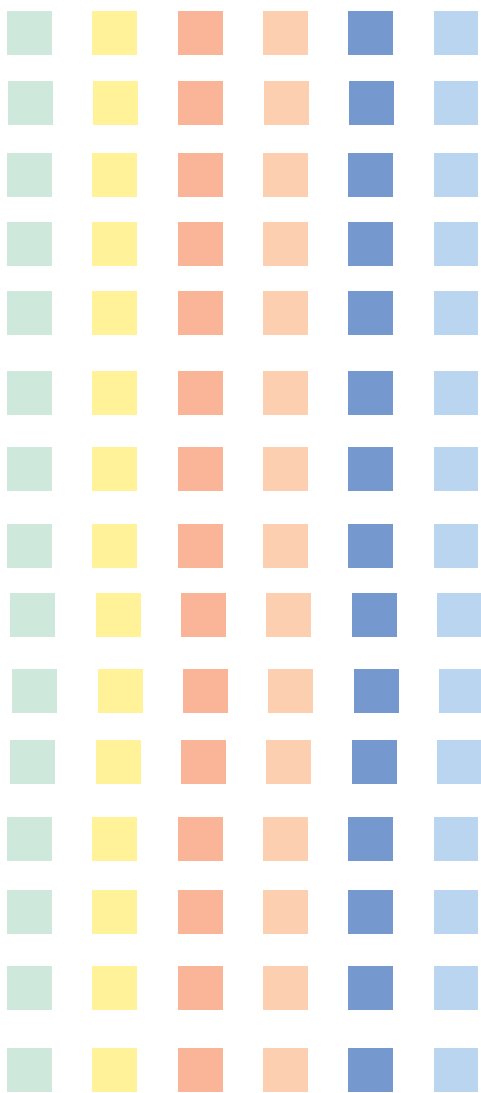
ส่วนหลัก 4 : พัฒนาการด้านการคิดและสติปัญญา

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. จัดให้มีกระปุกออมสินให้เด็กสะสมเงิน และชื่นชมที่เด็กรู้จักอดออม จัดทำสมุดบันทึกการใช้จ่ายรายวัน การใช้น้ำ ไฟในบ้าน
2. ชวนเด็กพูดคุยเกี่ยวกับการซื้อของและการใช้จ่ายเงินของพ่อแม่ที่รู้จักประหยัด และประโยชน์ของการประหยัด
3. เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้จ่ายหรือการใช้ของอย่างประหยัด
4. เป็นแบบอย่างที่ดีในการแบ่งปันสิ่งของ เอื้อเฟื้อมีน้ำใจแก่ผู้อื่น
5. พูดคุย ชี้ชวน เล่าเรื่องหรือเล่นิทานเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร ให้เด็กเห็นว่าความขยันหมั่นเพียรในการทำงานจะทำให้ได้ผลผลิต เพื่อนำมาใช้ มาขาย เพื่อแลกซื้อสิ่งที่จำเป็นมายังชีวิตอย่างเป็นปกติสุขในครอบครัว และเก็บออมไว้ใช้ในอนาคต
6. เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้น้ำ ไฟ โทรศัพท์ และอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ และพูดคุยให้เด็กเห็นถึงความสำคัญของการช่วยกันประหยัด

ส่วนหลัก 5 (Domain 5): พัฒนาการด้านภาษา (Language Development)

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.1 การเข้าใจและการใช้ภาษา

(Language Comprehension and Usage)

ด้าน (Area) : 5.1.1 คำศัพท์ (Vocabulary)

หัวข้อที่ 28 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถรับรู้ เข้าใจ และ
ใช้คำศัพท์ได้ (Children are able to understand, and use vocabulary)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

307. นำคำที่ได้เรียนรู้ใหม่มาใช้ในชีวิตประจำวัน (3 ปี)
308. เลือกใช้คำศัพท์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตามความหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะคำที่ใช้ในกิจวัตร (เช่น แปรงฟัน อาบน้ำ สระผม กินข้าว) (4 ปี)
309. บอกคำที่มีความหมายตรงกันข้าม (เช่น มีด กับ สว่าง / ร้อน กับ หนาว / ซ้าย กับ ขวา / หอม กับเหม็น) (4 ปี)
310. ใช้คำที่แสดงตำแหน่ง แล่งที่ (เช่น ข้างหน้า หลัง บน ใต้ ใน นอก ข้างๆ ถัดไป ติดกัน ด้านหน้า ด้านหลัง ระหว่าง) (4 ปี)
311. บอกได้ว่าสิ่งใดหนักกว่าเมื่อยกของ 2 สิ่งเปรียบเทียบกัน (4 ปี)
312. บอกได้ว่าสิ่งใดอยู่ใกล้ สิ่งใดอยู่ไกล เมื่อเปรียบเทียบของ 2 สิ่งที่อยู่ระยะต่างกัน (5 ปี)
313. บอกคำที่มีความหมายเหมือนกัน (เช่น หมา กับ สุนัข / กิน กับ รับประทาน / ฉี่ กับ ปัสสาวะ / เยอะ กับ มาก) (5 ปี)
314. ถามความหมายของคำที่ตนไม่รู้ หรือไม่แน่ใจ (5 ปี)
315. ใช้คำที่แสดงคุณลักษณะเพื่ออธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม (เช่น ตุ๊กตาสีชมพูสวยดี / เสื้อสีแดงตัวยาว / เดินช้าๆ / น้ำเย็น ฯลฯ) (5 ปี)
316. อธิบายคำง่ายๆ ได้ (เช่น แมวเป็น.....) (5 ปี)

Domain 5 : Language Development

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ขวนเด็กคุยโดยใช้คำต่างๆ ที่ถูกต้องและเหมาะสมในโอกาสที่ทำกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน เช่น ถามให้เด็กตอบ ให้เด็กเล่าเรื่องราวหรือประสบการณ์ ฯลฯ
2. ใช้คำคุณศัพท์ต่างๆ กับเด็ก และหัดให้เด็กใช้คำคุณศัพท์ หรือขยายความ เช่น อธิบายสีของเสื้อผ้า ขนาดของสิ่งของ คุณลักษณะของสิ่งของ รูปร่าง กลิ่น รส อุณหภูมิ เช่น ร้อน เย็น ฯลฯ
3. ขวนเด็กคุยเกี่ยวกับตำแหน่งแหล่งที่ เช่น กระจดาอยู่บนโต๊ะ รองเท้าอยู่ใต้เก้าอี้ หมากอยู่ในกรง แมวอยู่ในบ้าน จานอยู่ระหว่างชั้นกับลิ้นชัก เอาช้อนวางไว้ข้างจาน เสื้อตัวนี้มีโบว์ด้านหน้า มีกระดุมด้านหลัง ฯลฯ
4. ขวนเด็กคุยหรือเล่นเกมที่ใช้คำตรงกันข้าม เช่น เล็บสั้นเล็บยาว เสื้อแขนสั้นแขนยาว เล่นเกมบอกคำตรงข้าม เช่น ร้อน..หนาว อ้วน..ผอม หน้า..เบา ฯลฯ
5. ชี้ชวนให้เด็กรู้ว่ามีความที่ใช่แทนกันได้ และชี้ให้เห็นว่าจะเลือกใช้คำใด เมื่อใด จึงจะเหมาะสม เช่น ตีนกับเท้า กินกับรับประทาน เกือกกับรองเท้า หมากกับสุนัข ฯลฯ
6. ชี้ชวนให้เด็กอธิบายคำง่ายๆ เช่น แมวเป็น...ไข่เจียวคือ...มะม่วงคือ.... ฯลฯ จัดกิจกรรมภาษาไทยวันละคำ โดยให้เด็กเสนอคำและความหมายของคำ
7. เปิดโอกาสให้เด็กถามคำที่ไม่รู้จัก ส่งเสริมให้เด็กกล้าถาม และตอบเด็กให้มากที่สุด
8. ใช้กิจกรรมปฏิบัติตามคำสั่งโดยใช้คำสั่งในเรื่องทิศทาง คำกริยา ตำแหน่ง ฯลฯ ให้เด็กปฏิบัติตาม หรือเล่นเป็นเกม
9. ให้ใช้คำเปรียบเทียบเปรียบเทียบเปรย เช่น เจียวเหมือนไข่ไม้ ขรุขระเหมือน... เบาเหมือน... ลื่นเหมือน... เรียบเหมือน...
10. ให้เด็กเรียนรู้คำศัพท์ผ่านการเล่นเกมต่างๆ เช่น จับคู่ภาพกับภาพ จับคู่ภาพกับคำ จับคู่คำกับคำ เล่นเกมเกี่ยวกับพยัญชนะต้นจากชื่อของเด็ก นำคำมาเรียงเป็นประโยค หรือนำคำมาแต่งเป็นนิทาน เช่น นิทานเล่มเล็ก นิทานเล่มใหญ่ หรือทำสมุดสะสมคำ
11. นำคำศัพท์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมของเด็กมาติดไว้ เพื่อสร้างความคุ้นเคย

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.1 การเข้าใจและการใช้ภาษา

(Language Comprehension and Usage)

ด้าน (Area) : 5.1.2 การเรียงคำให้เป็นประโยค

(Syntax and Grammar)

หัวข้อที่ 29 สมรรถนะ (Competency): เด็กแสดงพัฒนาการการใช้
ไวยากรณ์และการเรียงคำให้เป็นประโยค (Children demonstrate
development in using grammar and sentence structure)

5

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

317. พูดเป็นประโยคที่มี 3-4 คำโดยมีคำนามและคำกริยา (เช่น หนูจะหาแม่ / จะกินข้าว / หนูอิ่มแล้ว / จะไปไหน) (3 ปี)
318. พูดเป็นประโยคที่มี 5-6 คำ ขึ้นไป อย่างถูกต้อง (เช่น แม่ไปซื้อของที่ตลาดนัด) (3 ปี)
319. อธิบาย เล่าเรื่อง โดยใช้อย่างน้อย 4 ประโยคต่อกันตามลำดับเหตุการณ์ (4 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ชวนเด็กพูดคุยให้มาก เปิดโอกาสให้เด็กคุยให้มากที่สุด พูดคุยขณะรับประทาน อาหาร ขณะเล่นหรือทำกิจกรรมกับเด็ก แต่ขณะเดียวกัน หัดให้เด็กไม่พูดคุยในขณะที่มีอาหาร อยู่ในปาก พูดคุยเบาๆ
2. ฟังเด็กพูดให้จบ สนับสนุนให้เด็กได้อธิบาย ถามคำถามเด็กอย่างต่อเนื่องด้วยความ สนใจ อย่าขัดจังหวะขณะเด็กกำลังเล่า
3. เวลาเด็กพูดอะไรที่เป็นเชิงปฏิเสธ เช่น ไม่อยากไป ไม่อยากทำ ฯลฯ ก็อย่าด่วน ตำหนิเด็ก ให้โอกาสเด็กได้พูดอธิบายถึงความต้องการ ความรู้สึก และเหตุผลของเขาเอง และ พูดหวานล้อมโดยไม่หลอกเด็ก และไม่ตีสินบน
4. เมื่อเด็กพูดเรียงลำดับคำในประโยคไม่ถูกต้อง ไม่ต้องเน้นหรือตำหนิว่าเด็กพูดผิด ให้พูดทวนสิ่งที่เด็กพูดด้วยประโยคที่ถูกต้อง โดยใช้ น้ำเสียงธรรมดาที่ไม่เน้นตรงที่เด็กพูดผิด ฯลฯ
5. ส่งเสริมให้เด็ก หรือซักถามเขาในเรื่องต่างๆ ที่เขาสนใจ และตอบคำถามของ เด็กให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยคำนึงถึงวัยของเด็ก ฯลฯ
6. เวลาเด็กพูดซ้ำหรือดูเหมือนพูดไม่ทันความคิดของเขาเอง อย่าขัดจังหวะหรือเร่ง ให้พูด แต่ให้เวลาเขาเพียงพอเพื่อให้พูดจนจบประโยค
7. ใช้นิทานเป็นสื่อเพื่อให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้เรื่องของการเรียงรูปประโยคที่ถูกต้อง
8. ใช้เกมแต่งประโยคจากคำที่ครูกำหนด เช่น ตา..ฉันมีตา ตาฉันพาไปเที่ยว ฯลฯ กิจกรรมแต่งนิทานต่อเนื่องคนละประโยค

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.1 การเข้าใจและการใช้ภาษา

(Language Comprehension and Usage)

ด้าน (Area) : 5.1.3 ความเข้าใจภาษา (Comprehension)

หัวข้อที่ 30 สมรรถนะ (Competency): เด็กสามารถแสดงพฤติกรรม เข้าใจ ความหมายและจับใจความได้ จากการฟังภาษาพูด (Children demonstrate language comprehension and concept understanding from speaking language)

5

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

320. ทำตามคำสั่งหรือคำบอกที่มีลักษณะ 2 ขั้นตอนต่อเนื่องกันได้ (เช่น เอาถ้วยไปไว้ในอ่าง หยิบเสื่อมาให้แม่) (3 ปี)
321. ทำตามคำสั่งหรือคำบอกที่มีลักษณะ 3 ขั้นตอนต่อเนื่องกันได้ (เช่น เอาถ้วยที่อยู่บนโต๊ะไปไว้ในอ่างแล้วกลับมาที่นั่ง) (3 ปี)
322. เมื่อมีผู้พูดด้วย ตอบสนองด้วยคำพูดหรือพฤติกรรมที่ตรงเรื่อง (เช่น ใครอยากดื่มน้ำยกมือขึ้น) (3 ปี)
323. ร่วมวงสนทนา มีส่วนร่วมทั้งเป็นผู้ฟังและผู้พูด โดยใช้ภาษาที่สื่อความได้อย่างเหมาะสม (3 ปี)
324. จับใจความเมื่อได้ฟังนิทานหรือเรื่องเล่า และเล่าต่อได้ด้วยคำพูดของตนเอง (5 ปี)
325. จับใจความได้ถูกต้อง ในเรื่องที่ฟัง และ/หรือดู แล้วพูดหรือถามคำถามที่เหมาะสมกับเรื่อง (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในวงสนทนา ทั้งได้ฟังผู้อื่น และร่วมเสนอความคิดเห็น ผู้ใหญ่ต้องรับฟังด้วยความสนใจ และร่วมสนทนา หักผลัดกันพูดไปด้วย ฯลฯ
2. เล่านิทาน เล่าเรื่องให้เด็กฟัง ขวนเด็กพูดคุย แล้วตั้งคำถาม (ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร) เกี่ยวกับเรื่องที่เล่า ให้โอกาสเด็กแสดงความเข้าใจในเรื่องที่ได้ฟัง และแสดงความคิดเห็น ฯลฯ
3. เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าเรื่องจากภาพ จากประสบการณ์ หรือนิทานโดยใช้คำพูดของเด็กเอง (ไม่จำเป็นต้องตรงกับที่เขียนอยู่ในหนังสือ) เด็กอาจแต่งเติมเองได้ ฯลฯ
4. ให้เด็กมีโอกาสได้ทำตามคำสั่งหรือคำบอกที่มีขั้นตอนง่าย ๆ ในการปฏิบัติตนหรือในการทำงาน เด็กสามารถทบทวนและปฏิบัติได้ เช่น ก่อนกินข้าวเด็กต้องล้างมือ เช็ดมือให้แห้ง แล้วค่อยมานั่งโต๊ะกินข้าว หลังจากกินข้าวแล้วเราก็ค่อยเล่นดีไหม ฯลฯ
5. จัดให้เด็กได้พูดคุยกันเป็นคู่หรือกลุ่มย่อย แล้วหัดให้นำข้อสรุปมานำเสนอ
6. ให้เด็กลองให้ความหมายของสุภาษิต คำพังเพย คำคล้องจอง เนื้อหาเพลงบางท่อน หรือขยายความจากประโยคที่กำหนดให้

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.2 การสื่อความหมาย (Communications)

ด้าน (Area) : 5.2.1 การสื่อความหมายด้วยภาษาพูด
(Verbal Communication)

หัวข้อที่ 31 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถรับรู้และใช้ภาษาพูด
สื่อความหมายได้ตรงตามความต้องการของตน (Children are able to
understand and use speaking language properly according to
their needs)

5

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

326. ฟังนิทานหรือฟังคนอ่านหนังสือได้นาน 5 นาที (3 ปี)
327. บอกความต้องการ ความรู้สึก ความคิดเห็นของตนเองได้ (3 ปี)
328. ชอบฟังนิทานและพูดถึงบางตอนที่ชอบเป็นพิเศษบ่อยๆ (4 ปี)
329. ฟังเสียงพูด (น้ำเสียง) และบอกความแตกต่างของน้ำเสียงว่าผู้พูดมีความรู้สึก หรือมีความต้องการอย่างไร (เช่น พูดเสียงดัง เสียงดู เสียงขึ้นนม น้ำเสียงอ่อนโยน เสียงขู่) (4 ปี)
330. เล่าเรื่องเหตุการณ์ที่ตนมีประสบการณ์ให้ผู้อื่นฟังเข้าใจได้ (4 ปี)
331. เริ่มการสนทนาที่ต่อเนื่องด้วยคำถามหรือคำบอกเล่า (4 ปี)
332. พูดชัดถ้อยชัดคำ และอาจออกเสียงไม่ชัดในเสียง “ส” “ร” (4 ปี)
333. รู้จักปรับวิธีการสื่อความหมายด้วยภาษาพูด ให้เหมาะสมกับผู้ฟัง (เช่น พูดกับน้อง พูดกับครู พูดกับเพื่อน) (4 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. เล่าหรืออ่านนิทานให้เด็กฟังให้บ่อยครั้ง แล้วถามเด็ก เช่น เด็กชอบตอนไหนของเรื่อง ชอบตัวละครตัวใด เพราะอะไร หรือถามว่า มีคำอะไรที่เด็กไม่เข้าใจไหม ตอนไหนตื่นเต้นที่สุด ฯลฯ
2. เล่าหรืออ่านนิทานให้เด็กฟังโดยใช้น้ำเสียงแสดงความรู้สึกตามเรื่อง ชวนเด็กพูดทำเสียงเลียนแบบเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตัวเอง
3. ให้เด็กเล่าเรื่อง หรือข่าวจากหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ประสบมาให้ฟัง เช่น วันนี้ไปบ้านคุณยายไปทำอะไรมาบ้าง ไปพบใครมาบ้าง ที่โรงเรียนทำอะไรที่ชอบบ้างวันนี้ เดินจากบ้านมาโรงเรียนเห็นอะไรบ้าง ฯลฯ
4. เป็นแบบอย่างในการใช้คำพูดที่ถูกต้อง เช่น พูดสุภาพ พูดเหมาะกับโอกาส พูดออกเสียงชัดเจน เช่น ร ล ควบกล้ำ เมื่อเด็กพูดยังไม่ชัดไม่ต้องตำหนิเด็ก แต่อาจพูดทวนให้ถูกต้องโดยให้เด็กได้ยิน
5. เปิดโอกาสให้เด็กพูดแสดงความต้องการของตนเองได้ เช่น อยากเล่นเกมโน้นเกมนี้ อยากต่อของเล่น หิวน้ำ อยากไปห้องน้ำ ฯลฯ
6. คอยสังเกตถ้าเด็กดูเหมือนว่าไม่เข้าใจคำหนึ่งคำใด หรือประโยคหนึ่งประโยคใด ลองถามเด็กดูได้ โดยถามความเข้าใจของเด็ก แต่อย่าทำเสียงเป็นเชิงตรวจสอบเด็ก
7. เปิดโอกาสให้เด็กถามเมื่อเด็กไม่เข้าใจความหมายของคำใด และเต็มใจอธิบายความหมายของคำให้เด็กเข้าใจตามวัยของเด็ก

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.2 การสื่อความหมาย (Communications)

ด้าน (Area) : 5.2.2 การสื่อความหมายด้วยท่าทาง และ
สัญลักษณ์ (Non-verbal Communication)

หัวข้อที่ 32 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถสื่อความหมายอย่าง
มีประสิทธิภาพด้วยสีหน้า ท่าทางและสัญลักษณ์ (Children are able to
communicate with facial expression, gestures and symbols
efficiently)

5

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

334. ทำตามคำสั่งที่เป็นท่าทางของผู้ใหญ่ได้ (เช่น เดินไปหาเมื่อผู้ใหญ่กวักมือ) (3 ปี)
335. ทำท่าทางต่างๆ เพื่อสื่อความหมาย (เช่น ยิ้มทักทาย ส่ายหน้าเพื่อปฏิเสธ ยกมือเพื่อขออนุญาต) (3 ปี)
336. บอกความรู้สึกของผู้อื่นเมื่อเห็นสีหน้า ท่าทาง (เช่น โกรธ กลัว ตกใจ เสียใจ ดีใจ) (4 ปี)
337. บอกความหมายหรือสิ่งที่ควรทำเมื่อเห็นสัญญาณ หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (เช่น สัญญาณจราจร ไฟเขียว ไฟแดง ทางม้าลาย ป้ายบอกห้องน้ำหญิง / ชาย) (4 ปี)
338. วาดรูปหรือเลือกรูปเพื่อสื่อความหมายโดยใช้สัญลักษณ์ (เช่น วาดรูปสัญลักษณ์แสดงอารมณ์ต่างๆ เช่น ความรัก) (4 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ขวนเด็กสังเกตสีหน้าท่าทางของผู้คน ที่แสดงความรู้สึกที่ต่างกัน เช่น ขวนเด็กสังเกตสีหน้า หรือการแสดงอารมณ์ต่างๆ ของเพื่อนหรือผู้ที่อยู่ใกล้ๆ ฯลฯ
2. เล่นเกมทายคำจากท่าทาง หรือการทำท่าทางประกอบเพลง เช่น บ้ายบาย กวักมือ ท่าทางโกรธ หรือเล่นเกมกับสติ๊กเกอร์แสดงอารมณ์ต่างๆ ดูภาพคนที่แสดงท่าทางหรือสีหน้าในหนังสือหรือสื่อต่างๆ ฯลฯ
3. เป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงความรัก การเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือผู้ใหญ่ ด้วยกริยาที่เหมาะสมกับบุคคลและสถานที่ เช่น กราบพระ ไหว้ผู้ใหญ่ หรือยืนตรงเคารพธงชาติ ฯลฯ
4. อธิบายและชี้ชวนให้สังเกตสัญญาณ สัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น สัญญาณไฟจราจร ทางม้าลาย ป้ายห้องน้ำชาย - หญิง ป้ายห้ามเข้า ป้ายพื้นลื่น ป้ายห้ามสูบบุหรี่ ป้ายห้ามส่งเสียงดัง ป้ายทางออก ฯลฯ
5. ให้หัดใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ประกอบการวาดรูป เช่น หน้ายิ้ม หัวใจ หรืออื่น ๆ ที่เด็กคิดได้เอง ฯลฯ
6. เปิดโอกาสให้เล่นเกมร่วมกับเด็กๆ ด้วยกัน โดยให้ทายจากท่าทางว่ามีความหมายหรือพยายามจะสื่ออะไร เป็นต้น
7. ให้เด็กเลือกป้ายแสดงอารมณ์ของตนเอง เมื่อมาถึงโรงเรียน เพื่อให้เด็กได้ตรวจสอบอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้เข้าใจอารมณ์ของเด็ก ให้เด็กได้ใช้สัญลักษณ์ที่แสดงถึงความพึงพอใจของตนเมื่อประเมินผลงานหรือการทำหน้าที่ของตน

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.3 การอ่านและการเขียน (Literacy)

ด้าน (Area) : 5.3.1 การอ่าน (Reading)

หัวข้อที่ 33 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถบ่งชี้และออกเสียง
ตัวพยัญชนะและคำง่ายๆ ได้ (Children are able to identify and
pronounce letters, and simple words)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

339. หยิบหนังสือมาพลิกดู และทำท่าอ่านหนังสือ (3 ปี)
340. เปิดหนังสือที่มีภาพประกอบโดยไม่กลับหัว (3 ปี)
341. เปิดหนังสือที่มีภาพจากหน้าไปหลัง (3 ปี)
342. กวาดสายตาและใช้นิ้วชี้จากซ้ายไปขวาเมื่อเปิดหนังสือและทำท่าอ่าน (4 ปี)
343. เปิดหนังสือที่มีภาพจากหน้าแรกเรียงลำดับไปยังหน้าสุดท้าย (4 ปี)
344. บอกได้ว่าตัวใดเป็นตัวเลขและตัวใดเป็นตัวหนังสือ (4 ปี)
345. ถามคำหรือชื่อบนสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (เช่น ชื่อหนังสือบนปก ชื่อบนกล่องนม/ ขนมน) (4 ปี)
346. ชี้ ตัวพยัญชนะได้ 5 ตัว เมื่อถาม (เช่น ก, ไก่, อยู่ที่ไหน / ชี้ตัว ข ช้าง) (5 ปี)
347. อ่านออกเสียงพยัญชนะได้ 5 ตัว (เช่น เมื่อชี้ ตัว ก ก็อ่านได้ว่า กอ หรือ กอ ไก่) (5 ปี)
348. อ่านออกเสียงพยัญชนะได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ (5 ปี)
349. ชี้บอกพยัญชนะที่จำได้ในคำต่างๆ อย่างน้อย 10 ตัว (5 ปี)
350. อ่านทีละบรรทัดจากบนลงมาล่าง โดยไม่เน้นการอ่านถูกต้อง (5 ปี)
351. ชี้ชื่อหรือชื่อเล่นของตนที่เป็นตัวพิมพ์ / ตัวเขียนบรรจงได้ (5 ปี)
352. อ่านคำง่ายๆ หรือชื่อตนเองได้ (เช่น ชื่อเล่นหรือชื่อจริงของตนเอง หรือคำว่า หมา บ้าน พ่อ แม่) (5 ปี)
353. ถามเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของข้อความที่พิมพ์หรือเขียน (เช่น จดหมาย หนังสือพิมพ์ ฉลากต่างๆ) (5 ปี)

Domain 5 : Language Development

354. บอกประเภทสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่พบเห็น อย่างน้อย 2 ประเภท (เช่น หนังสือพิมพ์ ใบโฆษณา หนังสือนิทาน หนังสือการ์ตูน) (5 ปี)
355. บอกชื่อหนังสือที่ตนชอบได้อย่างน้อย 2 เรื่อง (เช่น หนูน้อยหมวกแดง ลูกหมีเล่นกับพ่อหมู 3 ตัว) (5 ปี)
356. พูดยุติให้เห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือที่มีภาพประกอบที่ตนอ่าน ว่าชอบ ไม่ชอบ หรือ สนใจส่วนไหนของเรื่อง (5 ปี)
357. อ่านหนังสือที่มีภาพอย่างต่อเนื่องจนจบ และเล่าได้ว่าเป็นเรื่องอะไร (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. จัดที่นั่งมุมหนึ่งมุมใดในโรงเรียนหรือศูนย์ฯ ให้เหมาะกับการอ่านหนังสือ แบ่งส่วนสำหรับวางหนังสือ และจัดให้มีหนังสือสำหรับเด็กได้อ่านเล่นให้หลากหลาย โดยให้หยิบเอง และวางคืนได้ง่าย
2. เปิดโอกาสให้เด็กคุ้นเคยกับหนังสือและได้อ่านหนังสือตามวัย โดยเฉพาะให้อ่านร่วมกับครูหรือเพื่อนๆ จัดทำสมุดบันทึกการอ่าน
3. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองอ่านหนังสือกับลูก เช่น ให้ความรู้ จัดหนังสือให้ลูกกลับไปให้ผู้ปกครองอ่านให้ฟัง
4. แนะนำเด็กในการหยิบ การใช้และเก็บหนังสืออย่างทะนุถนอม และให้รู้จักวิธีจับหนังสือ เปิดหนังสือ
5. ให้เด็กสังเกตว่าขณะครูอ่านนิทานให้ฟัง จะอ่านจากซ้ายไปขวา บนลงล่าง ด้วยการลากนิ้วไปตามตัวหนังสือขณะอ่าน และชวนให้เด็กเอานิ้วชี้ตัวหนังสือไปด้วยขณะที่อ่านหนังสือ
6. ชี้ชวนให้รู้จักคำ ตัวพยัญชนะ แล้วเล่นเกมหาตัวพยัญชนะตามคำสั่ง ผลัดกันเป็นคนออกคำสั่ง และเป็นคนหาตัวพยัญชนะ ทั้งจากบัตรตัวพยัญชนะ หรือพยัญชนะที่ปรากฏในที่ต่างๆ เช่น บนห้องขนม บนกล่องของเล่น โยงใยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรต่างๆ กับภาษาพูด ฯลฯ
7. หมั่นพาเด็กไปห้องสมุดด้วยกัน เพื่อเลือกหนังสืออ่าน
8. ชวนเด็กอ่านคำที่เห็นตามที่ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น อ่านป้ายโฆษณา ป้ายประกาศ ชื่อร้าน หรือป้ายทางด่วนที่ผ่านเป็นประจำ ป้ายถนน ป้ายชอย ฯลฯ สร้าง

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

บรรยายกาศให้รู้จักรักและสนใจการอ่าน

9. เล่นเกมอ่านบัตรคำที่มีภาพและไม่มีภาพประกอบ เพื่อช่วยในการสื่อความหมาย
10. จัดสภาพแวดล้อมให้มีกระเป๋าคำบัตรคำในห้องหรือบริเวณโรงเรียน ให้มีคำหรือประโยคที่สอดคล้องกับกิจกรรมของเด็ก

Domain 5 : Language Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

5.3 การอ่านและการเขียน (Literacy)

ด้าน (Area) : 5.3.2 การเขียน (Writing)

หัวข้อที่ 34 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถเขียนตัวอักษร

และคำง่าย ๆ ได้ (Children are able to write letters, and simple words)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

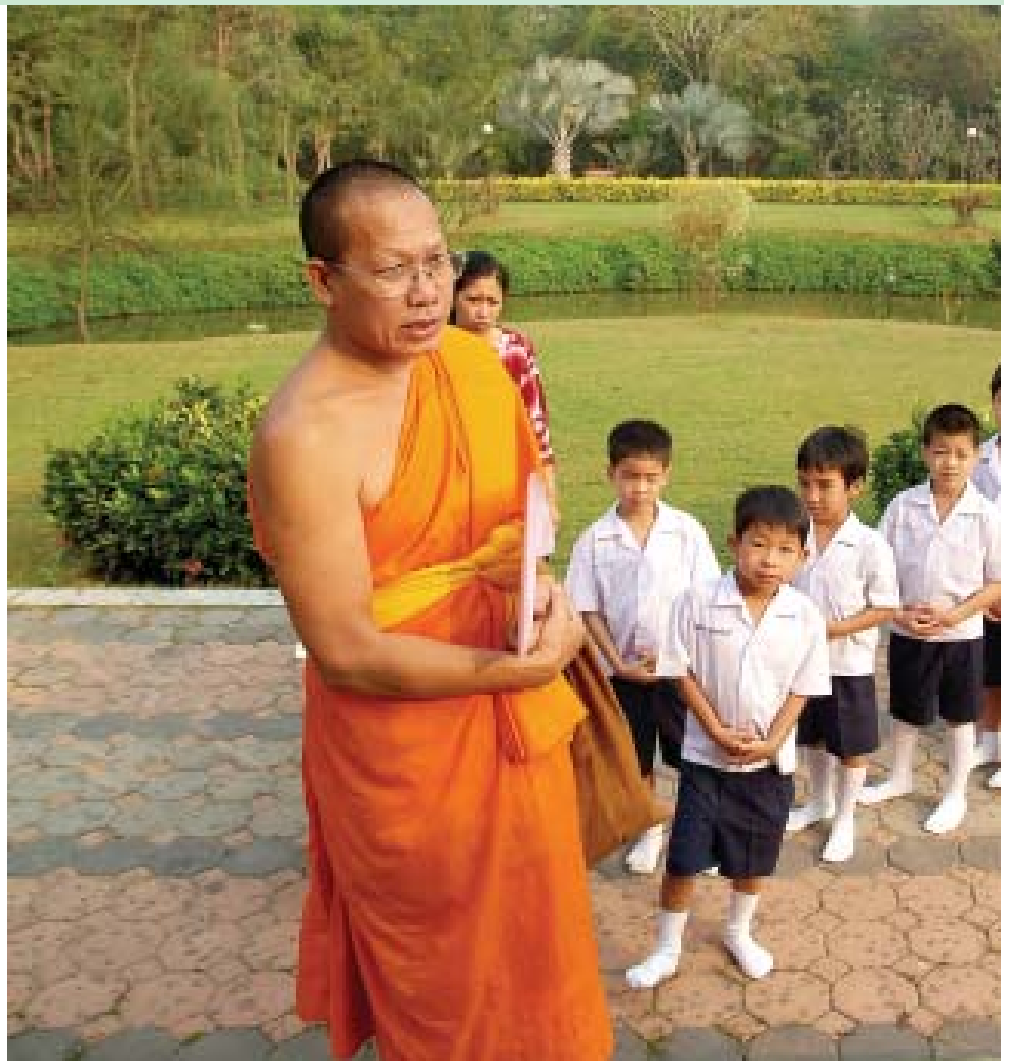
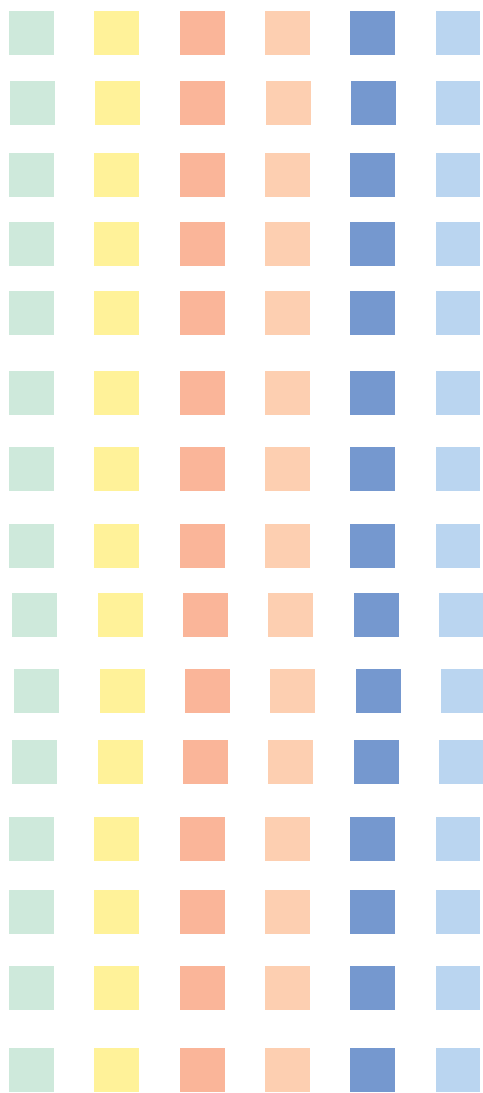
358. ร่วมเล่นเกมการเขียนตัวอักษรด้วยนิ้วในอากาศ (3 ปี)
359. ขอให้ผู้ใหญ่เขียนคำที่ต้องการให้ดู (4 ปี)
360. จีดเขียนเส้นลักษณะต่างๆ ตามต้นแบบที่เห็นโดยมีผู้ใหญ่ช่วยแนะ (เช่น เส้นตรง เส้นเฉียง โค้ง หยัก คลื่น) (4 ปี)
361. จีดเขียนเส้นลักษณะต่างๆ ตามต้นแบบที่เห็นด้วยตนเอง (เช่น เส้นตรง เส้นเฉียง โค้ง หยัก คลื่น) (5 ปี)
362. เขียนคำง่ายๆ ตามต้นแบบ (เช่น แม่ กา งู) (5 ปี)
363. บอกความแตกต่างของชุดพยัญชนะที่คล้ายกัน (เช่น ก ฎ ฤ / ข ษ / บ ป ษ / พ ฟ พ) (5 ปี)
364. เขียนชื่อตนเองหรือชื่อเล่น (ผิดได้บ้าง) (5 ปี)
365. เขียนชื่อพ่อแม่ หรือชื่อเพื่อน (ผิดได้บ้าง) (5 ปี)
366. เขียนตัวอักษรง่ายๆ บางตัวได้ ตามคำบอก อย่างน้อย 5 ตัว (เช่น ก ข ค ง) (5 ปี)
367. เขียนประโยคง่ายๆ (ที่มีคำประธาน กริยา เป็นอย่างน้อย เช่น นกบิน พ่อกินข้าว) (5 ปี)
368. วาดรูป และเขียนคำที่เหมาะสม (เช่น ในบัตรอวยพรต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ ปีใหม่) (5 ปี)
369. เขียน อธิบายสิ่งที่ตนวาดหรือเขียนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ (5 ปี)

ส่วนหลัก 5 : พัฒนาการด้านภาษา

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. จัดโต๊ะขนาดที่เหมาะสมสำหรับนั่งขีดเขียนเล่น มีกระดาษ ดินสอ ฯลฯ ที่หยิบใช้ได้สะดวก และให้โอกาสเด็กใช้โต๊ะและอุปกรณ์การเขียนจนเกิดความเคยชิน
2. ให้ความสนใจกับสิ่งที่เด็กเขียน ให้เด็กรู้สึกรักและสนุกกับการเขียน เขียนผิดบ้าง ถูกบ้าง ก็ไม่เป็นไร โดยถือเป็นการเริ่มต้นให้เกิดความรู้สึกรักอยากเขียน การตำหนิบ่อยๆ จะทำให้เด็กเสียกำลังใจ และหมดความสนุกหรือไม่อยากเขียน
3. เขียนคำที่เด็กต้องการให้เขียน เช่น ชื่อเด็ก หรือเขียนคำตามที่เด็กบอก คำที่มีในสิ่งรอบตัว อาทิ คำในถุงขนม นิตยสาร แผ่นพับ ผู้ใหญ่ควรจับดินสอให้ถูกต้องและเขียนให้ชัดเจน ตัวโต เพื่อเด็กจะได้สังเกตวิธีการจับดินสอ และการลากเส้น แล้วชวนให้เด็กทดลองเขียนตามแบบที่เขียนให้ดู คอยช่วยเรื่องการจับดินสอ แต่ไม่ต้องบังคับหรือฝืนใจเด็กจนเกินไป จัดทำธนาคารคำที่มาจากหน่วยการเรียนรู้ ด้วยการทำในรูปสมุดบันทึกหรือบัตรคำ หรือเขียนคำบนกระดาน
4. ชี้ชวนให้เด็กสังเกตว่าตัวหนังสือที่คล้ายกัน เหมือนและต่างกันอย่างไร ชี้ชวนให้เด็กสังเกตคำที่มีตัวหนังสือที่เหมือนกับชื่อของเด็ก เช่น เด็กชื่อ แนน เมื่อเห็นคำว่า นก ก็บอกเด็กว่า นก กับแนน ก็มี น.หนู เหมือนกัน เป็นต้น
5. เล่นเกมเขียนตัวอักษร ตัวเลข หรือคำต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัยบนพื้นผิวต่างๆ เช่น บนฝ่ามือ บนทราย บนอวัยวะต่างๆ ในร่างกาย ฯลฯ
6. ให้เด็กเล่นเขียนตัวอักษรหรือตัวเลขในอากาศ แล้วลองเขียนในกระดาษด้วย
7. ให้เด็กร่วมกันทำบัตรอวยพรเนื่องในโอกาสต่างๆ คิดคำ เขียนคำด้วยกัน เขียนโน้ต เขียนบันทึกช่วยจำ เช่น อยาลืมกินดินสอเพื่อน แล้ววาดรูปดินสอไว้ ฯลฯ

ส่วนหลัก 6 (Domain 6): พัฒนาการด้านจริยธรรม (Moral Development)

ส่วนหลัก 6 : พัฒนาการด้านจริยธรรม

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

6.1 การมีวินัยในตนเอง (Self-Discipline)

หัวข้อที่ 35 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมควบคุมตนเอง (Children demonstrate self-control)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

370. ให้ความร่วมมือในการทำกิจวัตรเพื่อให้ไปโรงเรียนทัน (3 ปี)
371. ไม่แสดงความก้าวร้าวด้วยการทำร้ายตนเอง หรือทำลายข้าวของตนเอง โดยผู้ใหญ่ช่วยเหลือแนะนำให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม (3 ปี)
372. ไม่แสดงความก้าวร้าวต่อคน สัตว์ สิ่งของ และรู้จักระงับความก้าวร้าวของตนเองได้ (3 ปี)
373. เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน (เช่น ขออนุญาตไปห้องน้ำ ไม่พูดแซงครู ฯลฯ) (3 ปี)
374. ทำตามกฎกติกาเมื่อเล่นเกม (3 ปี)
375. ออดทนรอคอยที่จะได้สิ่งที่ต้องการ (เช่น ทำงานจนเสร็จแล้วจึงไปเล่น รอรับของโดยไม่แย่งของจากมือ) (3 ปี)
376. เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังโดยไม่แซงคิว (3 ปี)
377. ทำตามธรรมเนียมของบ้าน (เช่น ถอดรองเท้าก่อนเข้าบ้าน / ไม่กินอาหารในห้องนอน / ไปลามาไหว้) (3 ปี)
378. ทำตามสัญญาหรือข้อตกลงง่ายๆ (3 ปี)
379. ทำตามคำแนะนำและคำขอร้องของพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่ (3 ปี)
380. ทำตามคำแนะนำและคำขอร้องของครู (3 ปี)
381. แสดงความรับผิดชอบโดยทำสิ่งที่ได้รับมอบให้ทำในระยะสั้นๆ (เช่น จัดเรียงรองเท้าจัดโต๊ะ แจกสมุด) (3 ปี)

Domain 6 : Moral Development

382. แสดงความรับผิดชอบโดยทำสิ่งที่ได้รับมอบให้ทำในวันถัดไป (เช่น ให้เอาใบไม้ รูปครอบครัวมาจากบ้าน) (3 ปี)
383. ควบคุมตนเองให้ทำงานจนเสร็จ แม้ว่าจะมีสิ่งรบกวนให้ไปทำอย่างอื่น (เช่น เพื่อนชวนไปเล่น / เสียงเพื่อนคุย / เสียงโทรทัศน์) (4 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ค่อยๆ เสริมเด็กเวลาแสดงพฤติกรรมที่ดี และถูกต้อง ด้วยการพูดสนับสนุน ให้กำลังใจ หรือชมเชย
2. ครูต้องทำตามข้อตกลงโดยใช้วิธีคุยกัน เพื่อให้เข้าใจตรงกัน หรือสัญญาที่ให้ไว้กับเด็ก และดูแลให้เด็กรักษาสัญญาที่ให้ไว้เช่นกัน
3. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ไม่แสดงความก้าวร้าว ไม่ว่าจะแสดงกับคน สัตว์ สิ่งของ ฯลฯ
4. สนับสนุนให้เด็กรับผิดชอบทำงานให้แล้วเสร็จ ด้วยการให้กำลังใจหรือชมเชย
5. ให้เด็กมีโอกาสได้รับผิดชอบงานในห้องเรียนในส่วนที่สามารถจะทำได้ และให้เด็กมีโอกาสร่วมมือในการปฏิบัติกิจวัตรหรือกิจกรรมของเด็กเอง
6. ฝึกฝนให้เด็กรู้จักหัดรอคอยที่ละน้อย และเพิ่มระยะเวลาของการรอคอย เช่น สามารถคอยถึง “พุงนี้” ได้ เป็นต้น
7. ครูสังเกตและเรียนรู้ทักษะเพิ่มเติม เมื่อมีโอกาส สำหรับใช้กับเด็ก เมื่อเด็กไม่สามารถควบคุมตนเองได้ โดยใช้หลักต่างๆ เช่น ต้องใจเย็น ค่อยๆ พูดจากับเด็ก หรือให้เด็กได้ผ่อนคลายอารมณ์สักระยะเวลาหนึ่งก่อนที่จะเข้าแทรกแซง หรือไม่พยายามเรียกร้องหรือสั่งให้เด็กหยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทันที ทั้งๆ ที่ทราบว่าเด็กก็ทำไม่ได้ ฯลฯ
8. ครูต้องไม่จุกจิกขี้นบ่น พูดจาซ้ำซากต่างๆ ที่ไม่เป็นผลกับเด็ก แต่ต้องช่วยเสริมให้กำลังใจและดึงความสนใจของเด็กไปในทางพฤติกรรมด้านบวก
9. ใช้กิจกรรมดนตรีเคลื่อนไหว และกำกับการฝึกวินัยของเด็ก
10. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการตรงต่อเวลาและรักษาเวลา ให้นักเรียนร่วมกันทำบันทึกเวลาการมาโรงเรียน ทำสถิติจำนวนผู้มาทันเวลาและมาสาย

ส่วนหลัก 6 : พัฒนาการด้านจริยธรรม

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

6.2 การพัฒนาเกี่ยวกับความรู้สึคดีชอบชั่วดี (Moral Development)

หัวข้อที่ 36 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรม

สะท้อนความเข้าใจเกี่ยวกับการกระทำใดถูกหรือผิด

(Children behave reflecting understanding of morality)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

384. แสดงความอ่อนโยนต่อเพื่อนและสัตว์ (เช่น ให้อาหารสัตว์ / สัมผัสอย่างอ่อนโยน / ปลอบเพื่อน / ช่วยเพื่อนที่หกล้ม) (3 ปี)
385. ไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตน (ความสามารถนี้ค่อยเป็นค่อยไปตามระดับอายุ เช่น เก็บของเพื่อนได้เอาไปคืนเพื่อนหรือครู ไม่หยิบของจากร้านค้าโดยไม่ซื้อ) (3 ปี)
386. ไม่ก้าวร้าว แกล้งหรือทำร้ายคนและสัตว์อื่น และไม่ทำลายสิ่งของต่างๆ (3 ปี)
387. กินหรือใช้สิ่งต่างๆ ตามคุณค่าหรือประโยชน์ ไม่ทิ้งขว้างให้สิ้นเปลือง หรือเลือกตามความแพงที่ฟังเพื่อตามโฆษณา โดยมีผู้ใหญ่แนะนำ (3 ปี)
388. แสดงความรักและมีน้ำใจต่อพ่อแม่ ญาติ พี่น้อง ด้วยตนเอง (เช่น แบ่งของที่ชอบให้ช่วยถือของ หรือหยิบของที่ใช้ประจำให้ โดยไม่ต้องขอ) (3 ปี)
389. แสดงความชื่นชมในความสามารถ ผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่น โดยมีผู้ใหญ่ช่วยแนะนำ (เช่น เอ่ยชม ตบมือ) (3 ปี)
390. บอกได้ว่าการทำร้ายคนหรือสัตว์ในนิทานหรือเหตุการณ์ที่พบเห็นเป็นสิ่งไม่ดี (4 ปี)
391. พฤติกรรมหรือภาษาที่สะท้อนความรู้สึคดีชอบชั่วดี (5 ปี)
392. แสดงความชื่นชมในความสามารถ ผลงานหรือความสำเร็จของผู้อื่น ด้วยตนเอง (เช่น เอ่ยชม ตบมือ) (5 ปี)
393. ภูมิใจและเลือกที่จะทำในสิ่งที่ดี มีประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม (เช่น ช่วยแม่ทำงานบ้าน พุดจาไฟระย้า ขยัน ประหยัด) (5 ปี)

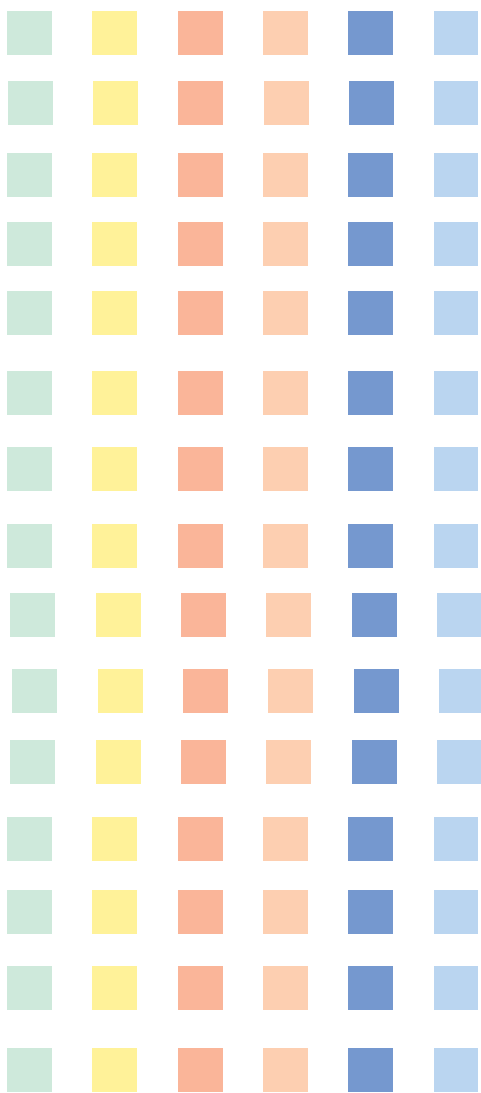
แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. อ่านนิทาน หรือพูดคุยถึงเหตุการณ์ เรื่องราวหรือข่าวที่เกิดขึ้น แล้วชวนเด็กพูดคุยถึงสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ อะไรดี อะไรไม่ดี หรือมีผลอย่างไรถ้าทำหรือไม่ทำ ฯลฯ
2. ครูเป็นแบบอย่างที่ดี และแนะนำเด็กให้ปฏิบัติตนในสิ่งที่ดี เช่น ไม่พูดปด ไม่เอาของคนอื่นมาเป็นของตน ไม่ทำร้ายสัตว์ ไม่หลอกลวง ฯลฯ
3. ชวนให้เด็กเล่าถึงพฤติกรรมกระทำที่สะท้อนถึงการทำความดี เช่น ช่วยผู้ใหญ่ถือของ ช่วยครูจัดโต๊ะ ให้อาหารปลา ฯลฯ
4. ส่งเสริมให้เด็กบอกพฤติกรรมที่ดีของตนเอง ของเพื่อน หรือของผู้อื่น หรือให้ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับนามธรรมอื่นๆ ที่เด็กสามารถเข้าใจได้ตามวัย รวมทั้งคำว่า “ความดี” “ความซื่อสัตย์” “ความเมตตา” เป็นต้น
5. บอกเล่า คุยกับเด็กถึงการตัดสินใจในการเลือกซื้อ เลือกใช้ เลือกกิน ตามคุณค่าและประโยชน์ ไม่สิ้นเปลือง ไม่ฟุ้งเฟ้อตามโฆษณา หรือตามกระแสสังคม
6. ครูเป็นแบบอย่าง แล้วชวนเด็กให้ชื่นชมความสำเร็จของคนอื่น จัดทำบอร์ดคนเก่งคนดี ของห้องเรียน
7. ครูเป็นแบบอย่างในการไม่พูดคำหยาบ ไม่ให้ร้ายผู้อื่น และหากพบเด็กมีพฤติกรรมดังกล่าวก็ให้คำแนะนำ แล้วชวนเด็กพูดคุยถึงสิ่งที่ควรทำที่เป็นรูปธรรม
8. ครูพูดถึงความผิดพลาดที่ผ่านมา ทั้งในเรื่องจริงและเรื่องนิทาน หรือเรื่องเล่า เหตุการณ์ต่างๆ แล้วสะท้อนถึงความรู้สึกเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น บทเรียนที่สมควรเรียนรู้ และเรื่องที่แก้ไขกันได้
9. จัดกิจกรรมรณรงค์พฤติกรรมความดี ทำสมุดบันทึกความดี ธนาคารความดี

ส่วนหลัก 7 (Domain 7):

พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์
(Creative Development)

ส่วนหลัก 7 : พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

7.1 ศิลปะการแสดง (Performing Arts)

ด้าน (Area) : 7.1.1 ดนตรีและการเต้นตามดนตรี
(Music and Dance)

หัวข้อที่ 37 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมทางดนตรี และเคลื่อนไหวตามดนตรี (Children are able to perform musical activities and move with music)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

394. สนใจด้วยการตั้งใจฟังเพลง หรือดนตรี (3 ปี)
395. ร้องเพลงได้บางตอน โดยมีผู้ใหญ่ช่วย (3 ปี)
396. เล่นเครื่องดนตรี หรือเครื่องเคาะจังหวะแบบง่ายๆ (3 ปี)
397. ร้องเพลงพร้อมกับเพื่อนหรือผู้ใหญ่ (3 ปี)
398. ร้องเพลงกับเพื่อนๆ หรือร้องเป็นกลุ่มอย่างถูกจังหวะ (3 ปี)
399. ทำเสียงดนตรี ด้วยเสียงของตนเอง หรือจากอุปกรณ์ (เช่น ตีกลอง เคาะระฆัง เขย่ากลองใส่ทราย ที่ทำเองหรือผู้ใหญ่ช่วยทำ ฯลฯ) (3 ปี)
400. ทำท่าทางตามจินตนาการประกอบดนตรีด้วยตนเองได้ (3 ปี)
401. เต้นหรือเคลื่อนไหวร่างกายตามที่ช่วยกันกำหนดสอดคล้องกับดนตรีและเนื้อเพลง (3 ปี)
402. บอกได้ว่าเพลง 2 เพลงจังหวะต่างกัน (เช่น เพลงช้า เพลงเร็ว) (4 ปี)
403. รำหรือเต้นกับดนตรีท้องถิ่น (เช่น รำวง รำไทย เต้นระบำพื้นเมือง) (4 ปี)
404. สร้างทำนองและเนื้อเพลงเองได้ หรือใช้ทำนองที่รู้จักแต่งเนื้อใหม่ (5 ปี)
405. บอกชื่อเพลงที่ตนเองชอบได้ อย่างน้อย 5 เพลง (5 ปี)

Domain 7 : Creative Development

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. ฟังเพลง ร้องเพลง เล่นเครื่องดนตรี เต้นระบำรำฟ้อนกันในโรงเรียน โดยให้โอกาสเด็กได้รับฟังเพลง และดนตรีหลายประเภท ได้ร้องเพลงต่างๆ รวมทั้งเพลงสำหรับเด็ก มีเพลงหรือดนตรีให้เด็กได้เต้นระบำรำฟ้อนตามจินตนาการของเด็ก
2. พาเด็กไปฟังเพลง ชมการแสดงดนตรีที่เหมาะสมสำหรับเด็ก แนะนำเครื่องดนตรีต่างๆ ให้เด็กรู้จัก ให้เด็กมีโอกาสได้ฟังเสียงเครื่องดนตรีต่างๆ
3. ส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสได้ร้องรำทำเพลงต่อหน้าผู้ชม ชื่นชมและให้กำลังใจ เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการออกแบบท่าเต้น ท่ารำ เพื่อนำมาแสดงให้ผู้อื่นชม
4. ให้โอกาสเด็กหัดเพลง นำเนื้อร้องใหม่ (แต่งเองก็ได้) มาเล่นในทำนองที่รู้จักแล้ว แต่งทำนองเพลงง่ายๆ ได้เอง โดยอาจใช้เนื้อร้องที่เด็กคุ้นเคยอยู่แล้ว เป็นต้น
5. ครูชวนเด็กคุยเกี่ยวกับเรื่องเพลง ดนตรี และการระบำรำฟ้อนต่างๆ และให้เด็กแสดงความคิดเห็นว่าชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เพราะอะไร เป็นต้น
6. ชื่นชมเด็กและให้กำลังใจเมื่อเด็กกล้าแสดงออกด้านดนตรีโดยให้เป็นไปตามวัย
7. ส่งเสริมให้เด็กได้สร้างเครื่องดนตรีเอง หรือทำจังหวะด้วยร่างกายของตนเอง เช่น เครื่องเคาะ เครื่องเขย่า เครื่องดนตรี
8. นำเครื่องดนตรีมาจัดกลุ่มตามประเภทของวัสดุตีบ และเสียง
9. ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นดนตรีร่วมวง โดยใช้เครื่องเสียงที่ต่างจากเครื่องดนตรี หรือวัสดุที่ทำให้เกิดเสียงต่างๆ
10. ฝึกให้เด็กฟัง แยกเสียงต่างๆ กัน และนำมาจินตนาการสร้างสรรค์ท่าทางตามความต้องการของเด็กแต่ละคน

ส่วนหลัก 7 : พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

7.1 ศิลปะการแสดง (Performing Arts)

ด้าน (Area) : 7.1.2 ศิลปะการละคร (Dramatic Arts)

หัวข้อที่ 38 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมสมทาง

ศิลปะการละคร (Children are able to perform in dramatic arts activities)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

406. แสดงท่าทางหรือบทบาทสมมติต่าง ๆ ตามจินตนาการได้ (เช่น เป็นพ่อแม่ / ครู / สัตว์ต่างๆ) (3 ปี)
407. ทำเสียงหรือท่าทางเลียนแบบตัวละคร (เช่น เป็นสัตว์ / คน หรืออื่นๆ) เวลาเล่านิทานหรือเล่าเรื่อง (3 ปี)
408. เล่าเรื่องตามจินตนาการโดยใช้สื่อต่างๆ ประกอบ (เช่น หุ่น เครื่องแต่งกาย) (4 ปี)
409. พูดและแสดงบทบาทสมมติหรือละครต่อหน้าผู้ชมโดยมีผู้ใหญ่ช่วย (4 ปี)
410. พูดและแสดงบทบาทสมมติหรือละครต่อหน้าผู้ชมด้วยตนเอง (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. จัดหาของที่เด็กจะนำมาเล่นสมมติ เช่น ตุ๊กตา เสื้อผ้า รองเท้า กระเป๋า หน้ากาก ผ้าคลุมซูเปอร์แมน ฯลฯ และให้เด็กได้ใช้อุปกรณ์เหล่านี้เล่นสมมติด้วยตนเองหรือกับเพื่อนๆ
2. สนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสแสดงละครต่อหน้าผู้ชม ซึ่งอาจเป็นญาติหรือคนอื่นๆ ที่โรงเรียน
3. อ่านนิทานและชวนกันคุย ทำเป็นบทละครสนทนาระหว่างพ่อแม่ และลูก หรือญาติพี่น้อง
4. ในโอกาสที่เหมาะสม ชักชวนกันอ่านนิทาน และเล่นเป็นละครเพลง โดยแต่งเนื้อร้องและทำนองกันเอง
5. ชื่นชมเด็กและให้กำลังใจเมื่อเด็กแสดงออกด้านการแสดงต่างๆ
6. ให้เด็กได้เล่นละครใบ้ เพื่อให้เด็กได้แสดงท่าทาง และให้ผู้อื่นคาดเดาจากท่าทางที่แสดงของเด็ก
7. การเล่นหุ่นมือหรือหุ่นเชิด เพื่อฝึกให้เด็กได้ใช้เสียงหรือน้ำเสียงตามเนื้อเรื่อง

Domain 7 : Creative Development

ส่วนย่อย (Sub-domain) :

7.2 ทักษะศิลปะ (Visual Arts)

หัวข้อที่ 39 สมรรถนะ (Competency) : เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมด้านการวาด การปั้น และการประดิษฐ์ (Children are able to draw, sculpt and craft)

พฤติกรรมบ่งชี้ (Indicators)

411. ละเลงหรือระบายสี วาดรูป หรือปั้นตามจินตนาการ (3 ปี)
412. นำผลงานทัศนศิลป์ของตนให้ผู้อื่นดูอย่างภาคภูมิใจ (3 ปี)
413. ต่อของเล่นเป็นรูปร่างหรือเรื่องราวตามจินตนาการของตน (เช่น ตัวต่อพลาสติก บล็อกไม้ ไม้หนีบ ฯลฯ) (3 ปี)
414. ละเลงหรือระบายสี วาดรูป หรือปั้นตามจินตนาการ และเล่าหรืออธิบายได้ (4 ปี)
415. ดูรูปที่คนอื่นวาด ภาพถ่าย หรือผลงานปั้น และให้ความเห็น (4 ปี)
416. บอก/ชี้ได้ว่าสีใดเป็นสีอ่อนและสีใดเป็นสีเข้ม (4 ปี)
417. ประดิษฐ์สิ่งของหรือของเล่นตามจินตนาการของเด็กเอง โดยใช้วัสดุใกล้ตัวหรือวัสดุธรรมชาติ (เช่น ก้านกล้วย ใบตอง ลังกระดาษ) (4 ปี)
418. สามารถบอกชื่อรูปทรง รูปร่าง ลายเส้นในภาพได้ (ภาพวาดหรือภาพถ่าย) (5 ปี)
419. วาดหรือปั้นหรือประดิษฐ์หรือพับ ฉีก ปะ กระดาษตามจินตนาการในหัวข้อที่กำหนด (5 ปี)

แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์ (Guidelines)

1. จัดมุมหรือบริเวณในโรงเรียน และอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ เช่น สี กรรไกร กาว กระดาษ เศษวัสดุ ให้ได้วาด ได้ปั้น ได้ประดิษฐ์งานศิลปะตามความสนใจ โดยให้เด็กได้ใช้จินตนาการได้อย่างเต็มที่
2. พาเด็กไปดูการแสดงผลงานทางศิลปะ เช่น งานศิลปะของเด็กคนอื่น
3. ให้เด็กได้มีโอกาสดูรูปถ่าย หรืองานประดิษฐ์อื่นที่เด็กแสดงความสนใจ ผลงานวาด งานปั้น และให้ความเห็น

ส่วนหลัก 7 : พัฒนาการด้านการสร้างสรรค์

4. ให้ความสนใจและชื่นชมความพยายามของเด็กในการแสดงออกด้านนี้
5. จัดกิจกรรมให้เด็กจัดทำทางของเพื่อนตามความคิด หรือจินตนาการของตน
6. จัดบริเวณแสดงผลงานของเด็ก เช่น ในห้องเรียนหรือโถงกลางของโรงเรียน
7. ใช้นิทานหรือหนังสือที่เป็นเครื่องมือการสร้างแรงบันดาลใจของเด็ก จากภาพจากคำถามที่นำสู่การสร้างสรรค์ผลงาน

ภาคผนวก

ก. คณะผู้วิจัย

1. ดร.สายสุรี จุติกุล
ที่ปรึกษาด้านเด็กปฐมวัย
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
2. พญ.นิตยา คชภักดี
ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลรามาธิบดี
3. นางทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์
หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาเด็กปฐมวัย
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ข. วิทยากร

1. ดร.สายสุรี จุติกุล
ที่ปรึกษาด้านเด็กปฐมวัย
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
2. พญ.นิตยา คชภักดี
ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลรามาธิบดี
3. นางธิดา พิทักษ์สินสุข
กรรมการสมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย
4. นายเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป
กรรมการผู้จัดการ มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
5. นางทิพย์สุดา สุเมธเสนีย์
หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาเด็กปฐมวัย
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ค. ผู้สัมภาษณ์ภาคสนาม

1. นางเบญจลักษณ์ เกิดวงศ์หงส์
มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
2. นายชาติรี แสงพุด
มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
3. นายณัฐพร ศรีมุกด์
มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
4. นางสาวสุนีย์ จันทะโก
มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
5. นางสาวประกายกาญจน์ เหลืองประมวล
มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
6. นางจรรยารัตน์ มั่นนุช
มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
7. นางสาวสุพรรณิ มิ่งรักธรรม
มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
8. นางสาวจริยา เทียงอวน
มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
9. นางสาววิภา พันบุตรดี
มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
10. นางสาวนพวรรณ พรหมน้อย
มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก

ภาคผนวก

ง. โรงเรียนที่เก็บข้อมูลภาคสนาม

กรุงเทพมหานคร

1. โรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์
2. โรงเรียนอนุบาลชัยพฤกษ์
3. โรงเรียนอนุบาลก๊กไก่อ
4. โรงเรียนอนุบาลสามเสน
5. โรงเรียนวัดมิ่งขวัญราม
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศิลปะเดชา

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร

ราชบุรี

1. โรงเรียนอุดมวิทยา
2. โรงเรียนวัดน้ำพุ
3. โรงเรียนเทศบาล 3 (เทศบาลสงคราม)
4. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนมนตรีพัฒนา

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบล

ภูเก็ต

1. โรงเรียนท่าฉัตรไชย
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กท่าฉัตรไชย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์การบริหารส่วนตำบล

พังงา

1. โรงเรียนอนุบาลนิลุบล
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านพองแดง

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

องค์การบริหารส่วนตำบล

กระบี่

1. โรงเรียนอิสราณุสรณ์
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสยิตบ้านเขากลม

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

องค์การบริหารส่วนตำบล

ขอนแก่น

1. โรงเรียนพัฒนาเด็ก
2. โรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสามเหลี่ยม 1

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

เทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบล

เลย

1. โรงเรียนมหาไถ่ศึกษาเลย
2. โรงเรียนชุมชนบ้านด่านซ้าย
3. โรงเรียนด่านซ้าย
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลด่านซ้าย
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนามแท่ง

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล

เชียงใหม่

1. โรงเรียนบ้านคุณแม่
2. โรงเรียนบ้านสันป่าเทียว
3. โรงเรียนบ้านแม่สาว
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอไอเอส สานรัก 3
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเกณฑ์วัดมงคลนิมิต

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล

ภาคผนวก

จ. ผู้เข้าร่วมประชุมพิจารณา

สมรรถนะของเด็กปฐมวัยในการพัฒนาตามวัย 3 - 5 ปี : แนวแนะสำหรับผู้ดูแลเด็ก ครู และอาจารย์
ครู / ผู้ดูแลเด็ก

1. นางหทัยรัตน์ บัวจัน	โรงเรียนอนุบาลปรางค์ทิพย์	50. นางสาวนารถ มีสมลัดย์	โรงเรียนอนุบาลจากรูวรรณ
2. นางอรุณ เล็กโล่ห์	โรงเรียนอนุบาลปรางค์ทิพย์	51. นางเบญจรัตน์ หนินชัย	โรงเรียนอนุบาลจากรูวรรณ
3. นางสาวปัทมา นาคะสนธิ์	โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ	52. นางสาวข้าวสวย แพทย์ประสิทธิ์	โรงเรียนอนุบาลพิบูลย์เวศม์
4. นางดวงหทัย ตารามิตร	โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ	53. นางไพฑูรย์ ธนูรัตน์	โรงเรียนอนุบาลพิบูลย์เวศม์
5. นางสาวธารทิพย์ จังสิริรุ่งเรือง	โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ	54. นางสาวกนกวรรณ กฤษมณี	โรงเรียนอนุบาลพิบูลย์เวศม์
6. นางวลัยพร อุทัยทิศพิทักษ์	โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์)	55. นางบุศรินทร์ ผึ้งบรรหาร	โรงเรียนอนุบาลพิบูลย์เวศม์
7. นางสาวไพเราะ เศรษฐมาน	โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์)	56. นางสาวรุ่งทิพย์ พรชัยเจริญกิจ	โรงเรียนอนุบาลพิบูลย์เวศม์
8. นางอภิญา เิงสุวรรณ	โรงเรียนอนุบาลจันทร์เจ้า	57. นางศิริรักษ์ นนทราช	โรงเรียนอนุบาลสร้างสรรค์
9. นางสาวศิริรัตน์ โอ่งวัน	โรงเรียนอนุบาลจันทร์เจ้า	58. นางปวีณา พลวิทย์	โรงเรียนอนุบาลสร้างสรรค์
10. นางนงนาฏ เพชรล้ำ	โรงเรียนอนุบาลจันทร์เจ้า	59. นางสาวนันทิพรธา รชจันทร์	โรงเรียนอนุบาลสร้างสรรค์
11. นางพรสวรรค์ ช่างขวัญยืน	โรงเรียนอนุบาลจันทร์เจ้า	60. นางสาวสิริมาศ หนูแดง	โรงเรียนอนุบาลจิตเกษม
12. นางอรุณี ศรีอภัย	โรงเรียนอนุบาลจันทร์เจ้า	61. นางสาวทัศนีย์ ธรรมโชติ	โรงเรียนอนุบาลจิตเกษม
13. นางธิดา มาลาศรี	โรงเรียนอนุบาลจันทร์เจ้า	62. นางสาววารภรณ์ ขวัญอยู่	โรงเรียนอนุบาลจิตเกษม
14. นางเทียมจันทร์ เจริญรุ่ง	โรงเรียนไผ่ตอกมศึกษา	63. นางสาววราภรณ์ นิยมไทย	โรงเรียนอนุบาลชัยพฤกษ์
15. นางสาวอรุณ เชิดชู	โรงเรียนไผ่ตอกมศึกษา	64. นางสาวนิตยา ไทยสงเทียน	โรงเรียนอนุบาลชัยพฤกษ์
16. นางเรวดี วาศิลา	โรงเรียนพิมลวิทย์	65. นางสาวภัทจิรา ศรีชมพู	โรงเรียนอนุบาลชัยพฤกษ์
17. นางธิดาพร เกษฏาณิตกุล	โรงเรียนพิมลวิทย์	66. นางสาวกรณาพร ถอนโคกสูง	โรงเรียนอนุบาลชัยพฤกษ์
18. นางสาวสุภารัตน์ สีดา	โรงเรียนสมาคมสตรีไทย	67. นางสาวเพ็ญภา คำแก้ว	โรงเรียนอนุบาลชัยพฤกษ์
19. นางสาวสายใจ ผลานุสนธิ์	โรงเรียนสมาคมสตรีไทย	68. นางสาวพันธ์ทิพย์ สุขชาติ	โรงเรียนอนุบาลชัยพฤกษ์
20. นางสาวนฤมล ไกรเลิศ	โรงเรียนสมาคมสตรีไทย	69. นางสาวสินีนารถ นรินทรศักดิ์	โรงเรียนอนุบาลสามเสน
21. นางจิตติมา สุทธิภิญโญกุล	โรงเรียนสมาคมสตรีไทย	70. นางสาวอนุสรรา บัวอุไร	โรงเรียนอนุบาลสามเสน
22. นางบุญนาค ทับทิมไทย	โรงเรียนอำนวยการศิลป์	71. นางบุญเรือน ทอมทวล	โรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์
23. นางสาวนวลใจ แสงอรุณ	โรงเรียนอำนวยการศิลป์	72. คุณสุบรรร บุญพันธุ์	โรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์
24. นางชนาธิป ช่างต่อ	โรงเรียนวัดนานาเวศน์	73. นางนัยนา พรหมพิมใจ	โรงเรียนอำนวยการศิลป์
25. นางสาวนิภา นิยมสกุล	โรงเรียนวัดนานาเวศน์	74. นางสาวมาลี ไทยสงค์	โรงเรียนอำนวยการศิลป์
26. นางชรินทร์ วัฒนาควน	โรงเรียนอนุบาลกรแก้ว	75. นางสาวอรวิสา ไสค์ภา	โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ บางเขน
27. นายธีรพล จิตเจริญ	โรงเรียนอนุบาลกรแก้ว	76. นางยอดนารี พักคง	โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ บางเขน
28. นางสาวกรองทอง บุญประคอง	โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย)	77. นางนงนุช ทรัพย์มูล	โรงเรียนโยนออฟอาร์ค (อนุบาล)
29. นางสาวอนกร กาศยปนนท์	โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย)	78. นางจินตนาภรณ์ สุจรรย์	โรงเรียนโยนออฟอาร์ค (อนุบาล)
30. นางสาววางคณา ศิริโชค	โรงเรียนจิตตเมตต์ (ปฐมวัย)	79. นางวีย์พร อุทัยทิศพิทักษ์	โรงเรียนบ้านคลองบัว (เอี่ยมแสงโรจน์)
31. นางสาวเกศินี วัฒนสมบัติ	โรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์	80. นางสาววัลย์ มานะมุตติ	สถานรับเลี้ยงเด็กปฐมวัย กองทัพอากาศ
32. นางภัทรจรรย์ อัยศิริ	โรงเรียนอนุบาลฝั่งน้อย	81. นางสาวสุนิษา สีทา	สถานรับเลี้ยงเด็กสยามซิลเดรนแคร์
33. นางจิตติมนันท์ สีโรหิตจักษ์	โรงเรียนอนุบาลวัดปรีชา	82. นางสาวมณีวรรณ ภูมิภาค	สถานรับเลี้ยงเด็กสยามซิลเดรนแคร์
34. นางสาวปัทมา จงยังศิริ	โรงเรียนเพลินพัฒนา	83. นางสาวมิ่งศรี กิ่งก้าน	สถานรับเลี้ยงเด็กสยามซิลเดรนแคร์
35. นางสาวศรันธร แก้วคุณ	โรงเรียนเพลินพัฒนา	84. นางสาวจรรจวรรณ บุตรงาม	สถานรับเลี้ยงเด็กสยามซิลเดรนแคร์
36. นางสาวสาวิตรี ปิ่นแก้ว	โรงเรียนเพลินพัฒนา	85. นางสาวศศิธร วิบูลศิลป์	สถานรับเลี้ยงเด็กสยามซิลเดรนแคร์
37. นางสาวสำเนา เครื่องกันท์	โรงเรียนนฤมลทิน ธนบุรี	86. นางขวัญดาว ด้านสงคราม	สถานรับเลี้ยงเด็กสยามซิลเดรนแคร์
38. นางลำดวน คันใจ	โรงเรียนนฤมลทิน ธนบุรี	87. นางระวีวรรณ พรหมวรรณ	ปฐมมาเนลเซอร์ (ชัยชนะเนลเซอร์)
39. นางสาวอติพร คำวงษา	โรงเรียนนฤมลทิน ธนบุรี	88. นางเกษร แสงศรีจันทร์	ปฐมมาเนลเซอร์ (ชัยชนะเนลเซอร์)
40. นางสาววรินทร์ธรา ธนไวยโกเศศ	โรงเรียนวรรณสว่างจิต	89. นางหนูจันทร์ เทพน้ำเที่ยง	ปฐมมาเนลเซอร์ (ชัยชนะเนลเซอร์)
41. นางสาวโพธิจิต วั่งทะพันธ์	โรงเรียนวรรณสว่างจิต	90. นางวิภาวี สุปินะเมธา	ปฐมมาเนลเซอร์ (ชัยชนะเนลเซอร์)
42. นางพันธุะดี ชิลชัยย์	โรงเรียนวรรณสว่างจิต	91. นางสาวประกายกาญจน์ เหลืองประมวล	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
43. นางนลินี มัคคสมัน	โรงเรียนวรรณสว่างจิต	92. นางจรรุรัตน์ มั่นนุช	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
44. นางสาวธารทิพย์ สิ้นสุวรรณท์	โรงเรียนวรรณสว่างจิต	93. นางสาวสุพรรณิ มิ่งรักธรรม	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
45. นางสาวศิริวิไล เชื้อโตนด	โรงเรียนวรรณสว่างจิต	94. นางสาวสุณีย์ จันทร์โก	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
46. นายศิริพงษ์ ทิณรัตน์	โรงเรียนอนุบาลมณียา	95. นางเบญจลักษณ์ เกตวงศ์หงส์	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
47. นางสาวอรทัย ไกรวิชญ์	โรงเรียนอนุบาลมณียา	96. นายณัฐพร ศรีมุกด์	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
48. นางสาวลิดา ธรรมจักรสาน	โรงเรียนอนุบาลมณียา	97. นายชาติร์ แสงพุด	มูลนิธิหนังสือเพื่อเด็ก
49. นางโพพร ประสานนาม	โรงเรียนอนุบาลจากรูวรรณ		

รักเด็กเป็นที่ตั้ง

สังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างต่อเนื่อง

สนับสนุนเด็กให้แสดงความคิดเห็น
ให้เด็กคิด ให้เด็กมีส่วนร่วม

คำนึงถึง “ประโยชน์สูงสุด” สำหรับเด็กเป็นสำคัญ

ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง